

**ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM
SİSTEMİ ÖĞRENCİLERİNİN İŞSİZLİK
KAYGISI VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ
İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Filiz ÖLÇER KİMZAN

Eskişehir 2020

**ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM SİSTEMİ ÖĞRENCİLERİNİN
İŞSİZLİK KAYGISI VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ İLİŞKİSİNİN
İNCELENMESİ**

Filiz ÖLÇER KİMZAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**İşletme Ana Bilim Dalı
Sayısal Yöntemler Bilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Harun SÖNMEZ**

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ağustos 2020**

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Filiz ÖLÇER KİMZAN'ın "Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisinin İncelenmesi" başlıklı tezi 12 Ağustos 2020 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca toplanan İşletme Anabilim Dalı Sayısal Yöntemler Bilim Dalında, yüksek lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Prof. Dr. Harun SÖNMEZ

Üye :Doç. Dr. Ali ÖZDEMİR

Üye :Dr.Öğr.Üy. Alper BEKKİ

Doç. Dr. Mustafa KARACA
Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı ve Girişimcilik Eğilimi İlişkisinin İncelenmesi

Filiz ÖLÇER KİMZAN

İşletme Ana Bilim Dalı

Sayısal Yöntemler Bilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağustos 2020

Danışman: Prof. Dr. Harun SÖNMEZ

Günümüzde sürekli ilerleme halinde olan sanayi ve hizmet sektörlerindeki teknolojik gelişmeler işsizliğin artmasına neden olmaktadır. Artan işsizlik kavramı beraberinde gelirden azalma, stres ve kaygı düzeylerinde olumsuz değişim göstermektedir. Yeterli donanım ve niteliğe sahip olan üniversite öğrencileri daha eğitim görürken bile işsizlik kaygısı yaşamaya başlamaktadır. Ortaya çıkan işsizlik kaygısı öğrencilerin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini incelemektedir. Girişimcilik, öğrencilerin iş bulamama durumunda tercih ettiği alternatif iş seçeneklerinden biri olarak görülmektedir. İş bulamayan öğrencilerin girişimcilik eğilimi artış gösterebilmektedir. Bu bağlamda mevcut çalışmada, öğrencilerin işsizlik kaygısı ile planlanmış davranışlar teorisindeki değişkenlerin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi incelenmektedir. Bu amaçla Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında eğitim gören aktif öğrenciler üzerinde araştırma yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre, davranışsal inançlar ile kişisel tutum, normatif inançlar ile subjektif normlar, kontrol inancı ile algılanan davranışsal kontrol, kişisel tutum ile girişimcilik eğilimi, subjektif normlar ile girişimcilik eğilimi, algılanan davranışsal kontrol ile girişimcilik eğilimi, işsizlik kaygısı alt boyutları ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak anlamlıdır. İşsizlik kaygısı ile iş deneyimi, cinsiyet, gelir ve medeni durum arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik, İşsizlik kaygısı, Girişimcilik, Girişimcilik eğilimi, Planlanmış davranışlar teorisi

ABSTRACT

The Examination of the Relationship between Unemployment Anxiety and Entrepreneurship Tendency of Students Studying in Anadolu University Open Education System

Filiz ÖLÇER KİMZAN

Department of Business Administration

Anadolu University, Graduate School of Social Sciences, August 2020

Supervisor: Prof. Dr. Harun SÖNMEZ

Technological developments in industry and service sectors, which are in continuous development today, increase unemployment. Increasing unemployment is accompanied by a decrease in income, a negative change in stress and anxiety levels. University students, who have sufficient knowledge and qualifications, are starting to have anxiety to find a job even while they are studying. The resulting job anxiety affects students' perspectives on entrepreneurship. Entrepreneurship is considered as one of the alternative job options that students prefer in case of not finding a job. The entrepreneurship tendency of the students who cannot find a job may increase. In this context, the study examines the effect of students' unemployment anxiety and the variables of the theory of planned behavior on entrepreneurship tendency is examined. For this purpose, research was carried out on active students studying in Anadolu University open education system in the 2019-2020 academic year spring semester. The results reveals that there is a statistically significant between the following pairs: behavioral beliefs and personal attitude, normative beliefs and subjective norms, control beliefs and perceived behavioral control, personal attitude and entrepreneurship tendency, subjective norms and entrepreneurship tendency, perceived behavioral control and entrepreneurship tendency, and sub-dimensions of unemployment anxiety and entrepreneurship tendency. Unemployment anxiety varies statistically across work experience, gender, income and marital status.

Keywords: Unemployment, Unemployment anxiety, Entrepreneurship, Entrepreneurship tendency, Theory of Planned Behavior.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitim sürecimde ve tez çalışmamda görüş ve önerileriyle bana yol gösteren değerli danışman hocam Prof. Dr. Harun SÖNMEZ'e çok teşekkür ederim.

Hayatım boyunca bana her zaman destek olan anneme, babama ve ablama; eğitim hayatıma katkısını esirgemeyen eşime teşekkürlerimi sunarım.

12/08/2020

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığımı ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Filiz ÖLÇER KİMZAN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BAŞLIK SAYFASI.....	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLOLAR DİZİNİ.....	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM İŞSİZLİK VE İŞSİZLİK KAYGISI

	<u>Sayfa</u>
1.1.İŞSİZLİK VE İŞSİZLİK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	3
1.1.1.İşsizlik Kavramı.....	3
1.1.2.İşsizlik Türleri.....	4
1.1.2.1.Açık işsizlik.....	4
1.1.2.1.1.Geçici işsizlik.....	5
1.1.2.1.2.Mevsimlik işsizlik.....	5
1.1.2.1.3.Yapısal işsizlik.....	5
1.1.2.1.4.Konjonktürel işsizlik.....	6
1.1.2.1.5.Teknolojik işsizlik.....	7
1.1.2.2.Gizli İşsizlik.....	7
1.1.2.3.Sürekli durgunluk.....	8
1.1.3.Genç İşsizlik.	8
1.1.3.1.Dünyada İşsizlik ve Genç İşsizlik.....	10
1.1.3.2.Türkiye’de İşsizlik ve Genç İşsizlik.....	12
1.2.KAYGI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	13
1.2.1.Kaygı Kavramı.....	14

1.2.2.Kaygı Türleri.....	14
1.2.2.1.Durumluk (Normal) kaygı.....	15
1.2.2.2.Sürekli (Patolojik, Nevrotik) kaygı.....	15
1.2.3.Kaygının Nedenleri.....	16
1.2.3.1.Kalıtsal.....	16
1.2.3.2.Savunma mekanizmaları.....	16
1.2.3.3.Bireylerin olaylara yükledikleri anlamlar.....	17
1.2.3.4.Teknoloji ve Öğrenme.....	17
1.3.İŞSİZLİK KAYGISI.....	18
1.3.1.Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı.....	19
1.3.2.Üniversite Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısını Etkileyen Faktörler.....	22
1.3.2.1.Ekonomideki istihdam zorlukları.....	22
1.3.2.2.Çevresel ve sosyal baskı.....	22
1.3.2.3.Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği.....	23
1.3.2.4.Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği.....	23

İKİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ

2.1.GİRİŞİMCİLİK: KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	25
2.1.1. Girişim, Girişimci ve Girişimcilik Kavramı.....	25
2.1.2.Girişimci Tanımı.....	26
2.1.3.Girişimcilik Tanımı.....	26
2.2.GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ.....	28
2.2.1.Ekonomik Açıdan Önemi.....	28
2.2.2.Sosyal Açıdan Önemi.....	29
2.3.GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ.....	29
2.3.1.Bireysel Girişimcilik.....	30
2.3.2.Kurumsal Girişimcilik.....	30
2.4.GİRİŞİMCİLİĞİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI.....	31
2.4.1. Girişimciliğin Avantajları.....	32
2.4.2. Girişimciliğin Dezavantajları.....	32
2.5.GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ.....	33

2.5.1.Girişimcilik Eğilimi Kavramı.....	33
2.5.2.Girişimciliği Eğilimini Etkileyen Faktörler.....	35
2.5.2.1.Kişisel faktörler.....	35
2.5.2.2.Demografik faktörler.....	35
2.5.2.3.Sosyo-Kültürel faktörler.....	36
2.5.3.Girişimcilik Eğilimi Modelleri.....	39
2.5.3.1. Girişimci vakası modeli.....	39
2.5.3.2. Girişimsel tutum oryantasyonu.....	40
2.5.3.3. Planlanmış davranışlar teorisi modeli	40
2.5.3.3.1. Kişisel tutum.....	41
2.5.3.3.2.Davranışsal inançlar.....	42
2.5.3.3.3.Subjektif normlar.....	42
2.5.3.3.4.Normatif inançlar.....	43
2.5.3.3.5.Algılanan davranışsal kontrol.....	43
2.5.3.3.6.Kontrol inancı.....	44
2.6.ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ.....	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM SİSTEMİ ÖĞRENCİLERİNİN İŞSİZLİK KAYGISI VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

3.1.ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ.....	46
3.1.1.Araştırmanın Amacı.....	46
3.1.2.Araştırmanın Kapsamı.....	46
3.1.3.Araştırmanın Yöntemi.....	46
3.1.4.Araştırmanın Anakütle ve Örneklemi.....	47
3.1.5.Veri Toplama Aracı.....	47
3.2 MODEL VE HİPOTEZLER.....	47
3.3.ANALİZ VE BULGULAR.....	49
3.3.1.Üniversite Öğrencilerinin Demografik Bulgularına İlişkin Frekanslar.....	49
3.3.2.Faktör ve Güvenilirlik Analizleri.....	52

3.3.2.1.Faktör analizi.....	52
3.3.2.1.1. İşsizlik kaygısı ölçeğine ilişkin güvenilirlik ve faktör analizi sonuçları.....	53
3.3.2.1.2.Girişimcilik eğilimi değişkenlerinin güvenilirlik ve faktör analizi sonuçları.....	54
3.3.3.Regresyon Analizi Sonuçları.....	57
3.3.4.ANOVA Testi Sonuçları.....	64
3.3.5.T-Testi Sonuçları.....	72
4.1.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
KAYNAKÇA.....	80
EKLER	
EK1: ANKET FORMU	
ÖZGEÇMİŞ	

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1. İşsizliğin Nedenleri ve Türleri.....	4
Tablo 1.2. Genç İşsizliğin Nedenleri	9
Tablo 1.3. Dünya İşsizlik Oranları	10
Tablo.1.4. Dünyadaki İşsizlik Oranlarının Dağılımı	11
Tablo. 1.5. Dünyadaki Genç İşsizlik Oranları.....	11
Tablo.1.6. Türkiyede İşsizlik Oranları	13
Tablo 1.7.: Türkiye'nin İstihdam Oranı	22
Tablo 3.1.: Çalışma Durumuna Göre Dağılımları.....	49
Tablo 3.2.: İş Deneyimi Dağılımları.....	50
Tablo 3.3.: Cinsiyet Dağılımları.....	50
Tablo 3.4. Yaş Dağılımları.....	50
Tablo 3.5: Gelir Dağılımları.....	51
Tablo 3.6.: Medeni Durum Dağılımları.....	51
Tablo 3.7.: Sınıf Dağılımları.....	51
Tablo 3.8. İşsizlik Kaygısı Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik ve Faktör Analizi Sonuçları...53	
Tablo 3.9. Girişimcilik Eğilimi.....	54
Tablo 3.10. Davranışsal İnançlar.....	55
Tablo 3.11. Kişisel Tutum.....	55
Tablo 3.12. Normatif İnançlar.....	56
Tablo 3.13. Subjektif Normlar.....	56
Tablo 3.14. Kontrol İnançları.....	57
Tablo 3.15. Algılanan Davranışsal Kontrol.....	57
Tablo 3.16. Davranışsal İnançlar ile Kişisel Tutum Model Özeti.....	58
Tablo 3.17. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar.....	58
Tablo 3.18. Normatif İnançlar ile Subjektif Normlar Model Özeti.....	59

Tablo 3.19. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar.....	59
Tablo 3.20. Kontrol İnancı ve Algılanan Davranışsal Kontrol Model Özeti.....	60
Tablo 3.21. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar.....	60
Tablo 3.22. Kişisel Tutum ile Girişimcilik Eğilimi Model Özeti.....	61
Tablo 3.23. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar.....	61
Tablo 3.24. Subjektif Normlar ile Girişimcilik Eğilimi Model Özeti.....	62
Tablo 3.25. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar.....	62
Tablo 3.26. Algılanan Davranışsal Kontrol ile Girişimcilik Eğilimi Model Özeti.....	62
Tablo 3.27. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar.....	63
Tablo 3.28. İşsizlik Kaygısı Alt Boyutları ve Girişimcilik Eğilimi Model Özeti.....	63
Tablo 3.29. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar.....	64
Tablo 3.30. Ekonomideki İstihdam Zorlukları, Çevresel ve Sosyal Baskı, Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği ve Girişimcilik Eğilimi Model Özeti.....	64
Tablo 3.31. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar.....	65
Tablo 3.32. Tanımlayıcı İstatistikler.....	66
Tablo 3.33. Varyansların Homojenliği Testi.....	67
Tablo 3.34. ANOVA Sonuçları.....	68
Tablo 3.35. Post Hoc Testi Sonuçları.....	69
Tablo 3.36. Tanımlayıcı İstatistikler.....	70
Tablo 3.37. Varyansların Homojenliği Testi.....	71
Tablo 3.38. ANOVA Sonuçları.....	71
Tablo 3.39. Post Hoc Testi Sonuçları.....	72
Tablo 3.40. Tanımlayıcı İstatistikler.....	74
Tablo 3.41. Bağımsız t Testi Sonuçları.....	75
Tablo 3.42. Tanımlayıcı İstatistikler.....	75
Tablo 3.43. Bağımsız t Testi Sonuçları.....	76

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1.Girişimciliği Tanımlayan Temel Unsurlar	27
Şekil 2.2.Shapero'nun Girişimci Vakası Modeli.....	39
Şekil 2.3.Planlanmış Davranışlar Teorisi	41
Şekil 3.1.Araştırmanın Modeli.....	48

GİRİŞ

Küreselleşmeyle birlikte teknoloji ve sosyo-ekonomik gelişmeler sayesinde dünya sürekli bir değişim halindedir. Bu değişim genç nüfusun daha fazla etkilenmesine neden olmaktadır. Bilimsel devrimlerin gerçekleşmesi, teknolojinin artan yönde gelişme göstermesi, nitelikli insan gücünün artışı, genç nüfusun bu gelişmelerden ne kadar çok etkilendiğini ortaya koymaktadır.

Geçmişten bugüne dünyada uluslararası şirketlerin artması, iş bölümünde uzmanlaşma ve ekonomik politikalarındaki gelişmeler sonucunda büyüme yeni iş istihdamı oluşturma konusunda istikrarsızlaşmıştır. Bu durum işsizlik kavramının artmasına neden olmuş, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomik, sosyal ve siyasal bir sorunu haline gelmiştir.

İşsizlik, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'nin de en önemli sorunlarından biri olmaktadır. Son yıllarda daha büyük bir artış gösteren işsizliğin, önlenmesi zor bir hale gelmiştir. Özellikle genç işsizlik oranındaki artış, üniversite öğrencilerinde mezun oldukları andan itibaren işsizlik kaygısını ortaya çıkarmaktadır. İş hayatına yeni başlayacak olan üniversite öğrencileri, iş bulma konusunda yetersiz olduklarını düşünmektedir. Bu durum ileriki yıllarda yaşanacak olan ekonomik ve sosyal gelişmeleri hakkında belirsizlik yaşadıkları için gelecek konusunda kaygı duymalarına neden olmaktadır.

İşsizlik kaygısı yaşayan öğrenciler, daha rahat ve konforlu bir yaşam sürmek için yüksek kazanç elde edilen işlere yönelme eğilimi gösterebilmektedirler. Kurdukları hayalleri gerçekleştirmek için yeni girişimlerde bulunmaya yönelmektedirler. Bu durum yeni girişimlerin sayısını arttırmaktadır. Ekonomik büyümenin artması ve toplumsal gelişmeleri sağlamak için ülke yönetimi de üniversitelerde ve kamu kurumlarında girişimcilik eğilimini destekleyici hibe ve projeler geliştirmektedir.

Küresel boyutta yapılan araştırmalar, büyüyen ve gelişen dünya ekonomisinde Türkiye'deki genç nüfusun girişimcilik ruhuna daha fazla sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bireylerin girişimcilik eğilimleri, yaşam tarzları, karakterleri ve iş yapış biçimlerine göre farklılık göstermektedir. Bu durum farklı ortamlarda ve farklı görüşlerle yenilikçiliğin daha fazla değişim göstermesine ve girişimcilik eğilimine bakış açısının gelişmesine neden olmuştur. Girişimcilik eğilimi, toplumsal faktörlerle bireysel faktörlerin bir araya gelmesi sonucunda yenilik yapma, risk alma, rekabetçi bir yapı

oluşturma gibi birden çok etkenle ortaya çıkmaktadır. Toplumsal faktörlerden biri olan işsizlik kaygısı, genç nüfusun girişimcilik eğilimini önemli ölçüde etkilemektedir.

Çalışmanın amacı, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin işsizlik kaygısını ve bu durumun girişimcilik eğilimi üzerindeki etkilerini belirlemektir.

Bu bağlamda tez üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, işsizlik kavramı, işsizlik türleri, kaygı kavramı, işsizlik kaygısının nedenleri ve işsizlik kaygısını etkileyen faktörlerin alt boyutları olan, ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği faktörleri incelenmektedir.

İkinci bölümde, girişim, girişimci ve girişimcilik kavramı, girişimciliğin önemi, girişimcilik türleri, girişimciliğin avantaj ve dezavantajları ve girişimcilik eğilimi, kişisel tutum, davranışsal inançlar, subjektif normlar, normatif inançlar, algılanan davranışsal kontrol ve kontrol inancı değişkenleri incelenmektedir.

Üçüncü bölümde ise Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin işsizlik kaygısını belirlemek ve bu durumun girişimcilik eğilimi üzerindeki etkilerini belirleyen uygulamaya yer verilecektir. Ayrıca araştırmanın amacına uygun bulguları elde etmek için anket yöntemi uygulanarak katılımcıların demografik özellikleri, sosyo-ekonomik durumları, eğitim durumları, işsizlik kaygısı ve girişimcilik eğilimleri incelenecektir.

Son bölümde, anket yoluyla elde edilen bulgulara göre, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin işsizlik kaygısı ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki incelenerek önlem ve önerilerde bulunulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞSİZLİK VE İŞSİZLİK KAYGISI

1.1.İŞSİZLİK VE İŞSİZLİK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

İşsizlik kavramının sanayi devrimi ile ortaya çıktığı görülmektedir. Sanayi devriminden itibaren yapılan çeşitli çalışmalar işsizliği ve işsizlik türlerini tanımlamaktadır. İşsizlik kavramı hem dünya hem de ülkeler açısından ekonomik olarak ele alınan önemli göstergelerden biri olmuştur. Bu bağlamda işsizliğin yıllar itibariyle değişimi yakından izlenmektedir. Bu bölümde işsizlik kavramı, işsizlik türleri, dünyada ve türkiyede genç işsizlik konularından bahsedilecektir.

1.1.1.İşsizlik Kavramı

Dünyadaki önemli sorunlardan biri olan işsizlik, Türkiye’de de öncelikli sorunlardan biri haline gelmiştir. İşsizlik kavramı literatürde, koşullar değiştikçe bireysel ya da toplumsal ve dar ya da geniş anlamda farklı tanımlanmaktadır.

19. yüzyılda işsiz denilince akla yeteneksizliğinden dolayı mesleği olmamış veya kimseyle anlaşamadığı için iş bulamamış ve boş gezen birey olarak ifade edilmektedir (Zaim, 1992).

İktisatçılar tarafından işsizlik, birey çalışmak istemesine ve çalışmak için yeterli düzeyde yeteneği olmasına rağmen belirlenen ücret düzeyinde iş bulamama durumu olarak tanımlanır.

Bireyin çalışabilmesi için çalışma isteğinde olması ve çalışmasını engelleyen zihinsel, bedensel engelinin olmaması gerekmektedir. Ayrıca çalışmak istediği alanda eğitim ve yeteneğe sahip olması ve bu şartlarına uygun bir ücrette iş bulamaması durumunda işsizlik kavramı ortaya çıkmaktadır (Jang, 2003).

Uluslararası çalışma örgütüne göre bir bireyin işsizlik sayılabilmesi, belirlenen çalışma saatleri içinde ücretli veya ücretsiz, herhangi bir işte çalışmamış olması, son 6 aydır iş arıyor olması ve iş bulduğu anda 15 gün içinde çalışmaya uygun halde olması gerekmektedir. (ILO, 2016).

TÜİK’e göre işsizlik kavramı;

a) Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiçbir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden,

b) İş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış,

c) 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dahildirler. ([Http://Www.Tuik.Gov.Tr/Pretablo.Do?Alt_Id=1007](http://www.tuik.gov.tr/pretablo.do?alt_id=1007) Erişim Tarihi: 15.02.2020) olarak tanımlanmaktadır.

1.1.2.İşsizlik Türleri

İşsizlik kavramının ortadan kalkması için bu kavramın neden ortaya çıktığının belirlenmesi gerekmektedir. İşsizlik sebepleri açısından açık işsizlik, gizli işsizlik ve sürekli durgunluk şeklinde sınıflandırılmıştır (Zaim, 1975).

Tablo 1.1. İşsizliğin Nedenleri ve Türleri (Polat,2015)

İşsizliğin Nedenleri	İşsizliğin Türleri	İŞSİZLİK
Emek piyasasına yeni girme-değişirme	Geçici (Frikسیونel) işsizlik	
Ekonomik yapıdaki değişim	Yapısal işsizlik	
Konjonktürel dalgalanmalar	Konjonktürel işsizlik	
Teknik değişimler	Teknolojik işsizlik	
Sezonun sona ermesi	Mevsimlik işsizlik	

1.1.2.1.Açık işsizlik

Çalışma isteği ve arzusu olan, işgücü piyasası tarafından belirlenen ücret ve çalışma şartlarında iş arayan fakat bulamayan bireylerin yaşadığı işsizlik türüdür. (Zaim, 1997) Başka bir deyişle, normal çalışma şartlarında iş gücü tarafından belirlenmiş olan ücret miktarında çalışma isteği ve gücüne sahip olmasına rağmen iş bulamama durumu olarak tanımlanmaktadır (Yavuz, 2010).

Kişinin kendi isteğine göre, çalışma koşullarını ve verilen ücreti kabul etmemesi halinde iradi işsizlik, fakat çalışmak için verilen ücretinin altında çalışmayı kabul etmesine rağmen işsiz kalmaları durumunda ise gayri iradi işsizlik kavramı ortaya

çıkılmaktadır (Tokol ve Alper, 2015). Ayrıca açık işsizlik, geçici, yapısal, konjonktürel ve mevsimlik işsizlik olmak üzere 4'e ayrılmaktadır.

1.1.2.1.1. Geçici işsizlik

İşgücü piyasalarında meydana gelen aksaklıklar dolayısıyla emek ve arzın bir araya gelmemesi ile ortaya çıkmaktadır. Şu çalışmakta olduğu iş yerinden, yeni bir iş yerine geçmek isteyen ve bu süre içinde kendine uygun bir iş bulana kadar işsiz kalmasına denilmektedir (Kara Yadigar, 2018).

Ekonomide gerekli olan nitelikli işgücüne sahip olduğu halde, işinden veya ücretinden memnun olmayıp kendine uygun iş bulana kadar geçen süredeki işsiz kalması durumunda ortaya çıkmaktadır (Ünsal,2011). Bunların yanı sıra bireyin aradığı iş niteliklerine sahip olmasına rağmen yaşadığı yerden farklı bir şehirde iş bulması, işverenlerin yeterli bilgiye sahip olmamaları ve işveren yerlerin tam olarak bilinmemesi de geçici işsizlik kavramının ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

1.1.2.1.2. Mevsimlik işsizlik

Mevsim değişikliği veya hava şartları nedeniyle bazı mal ve hizmetlerin arz ve talebinde azalma sonucu ortaya çıkan işsizlik türüdür (Tokol ve Alper, 2015).

Gelişmiş ekonomi ve sanayiye sahip olan ülkelerde ürün talebine olan değişim daha fazladır. Mevsimsel işsizlik kavramı, hava şartlarından kaynaklı tarımsal üretimi, turizm hareketliliği ve inşaat sektörü fazla olan ülkelerde daha çok görülmektedir (Zaim,1997).

Mevsimlik işsizliği konjonktürel işsizlikten ayıran özelliği, işgücündeki değişimin dönemsel olarak tekrarlanmasıdır. İşgücündeki artış sonucunda bazı sektörlerde istihdam oranı artarken bazen de talebin azalması ile istihdam oranı düşebilir ve bu durumda işsizlik oranını artırır (Biçerli, 2004).

1.1.2.1.3. Yapısal işsizlik

Yapısal işsizlik, ekonomik düzendeki değişimden dolayı ortaya çıkan bir işsizlik türüdür (Zaim, 1997). Yapısal işsizlik, ILO tarafından eksik istihdam olarak ifade edilir (Kumaş, 2001). Yapısal işsizliğin ortaya çıkma nedenleri teknolojinin her geçen gün gelişmesinden kaynaklanan arz ve taleplerdeki değişimler, ülkenin sosyo-kültürel değişimleri, ekonomik yapıdaki değişimler ve bu değişimlerden dolayı kimi ürünlere olan

talebin azalması veya hiç talep görülmemesi olarak ifade edilmektedir (Korkmaz ve Mahiroğulları,2007).

Bazen ülkedeki teknolojik, ekonomik ya da sosyal değişimlerden dolayı işgücünde daralmalar veya genişlemeler sonucunda işgücü piyasasında dengesizlikler ortaya çıkabilir. İşgücü arzındaki artış, sermayedeki düşüş üretim miktarında değişim yaratmakta bu değişimde yapısal işsizlik kavramını ortaya çıkarmaktadır (Tekeli vd., 2012).

Bir ülkenin uluslararası rekabetinin artması, doğal kaynaklarının azalması ve teknolojik değişimlere bağlı ürün veya üretim yapılması durumunda ortaya çıkan yapısal işsizlik kavramı, bazen belirli sektörlerde bazen de ülkenin tamamında görülmektedir. Diğer işsizlik çeşitlerine göre daha zor ortaya çıkmaktadır (Törüner ve Lordoğlu, 1991).

1.1.2.1.4.Konjonktürel işsizlik

Ülkenin ekonomisini etkileyen ve etkileşim sonucu ortaya çıkan tüm öğeler konjoktür demektir. Talep yetersizliği durumunda ortaya çıkan işsizlik olarak bilinen konjonktürel işsizlik, iş gücü piyasasında yeterli miktarda iş bulunmaması olarak ifade edilmektedir (Biçerli, 2007).

Ekonomideki dalgalanmalar sonucunda konjonktürel işsizlik ortaya çıkar. Dalgalanma zamanlarında ilk olarak ekonomi hareketlenir ve devamında ekonomik faaliyetler artış gösterir sonraki aşamada bu durum krize neden olur, ekonomik faaliyetler azalır ve bu çöküş ekonomik faaliyetler bitene kadar devam eder. Ekonomik faaliyetlerdeki bu dalgalanmalar iş gücünü artırırken bazen de işsizlik ortaya çıkarabilir. Bu durumda konjonktürel işsizlik olarak ifade edilir (Tekeli vd., 2012).

Konjonktürel işsizliğin diğer işsizlik türlerinden farkı, dönemsel değişim dalgalanmalarının olmasıdır. Yapısal işsizlik ve geçici işsizlik de ekonomik dalgalanmalar küçük değişimler gösterirken, konjonktürel işsizlik de ekonomik değişiklikler yükselme ve düşme eğilimlerine bağlı olarak daha büyük değişimler gösterir (Biçerli,2007). Bu dalgalanma dönemlerindeki değişim iki problemi ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki, yapılan yatırımlarda ve üretimde artış olmasına rağmen toplam talebin yetersiz kalmasıdır. İkincisi ise, talebin yetersiz kalması halinde ekonominin gerileme ya büyüme durumunda bulunmasıdır (Lordoğlu ve Özkaplan, 2007).

1.1.2.1.5. Teknolojik işsizlik

Teknolojinin gelişmesi ile şirketler üretimlerini gerçekleştirmek için daha az insan gücüne ihtiyaç duymaktadır. Teknolojideki bu değişimler, nitelikli olmayan iş gücünü azaltmakta ve bu durumda gelir adaletsizliğine neden olmaktadır (Uluatam, 1998). Yapılan teknolojik yenilikler, iş gücü isteyen işlerin yerine daha kolay olanaklar sağlamaktadır. Bu durum yeni pazarlar, yeni ürünler ve yeni üretim şekillerini ortaya çıkaracak ve işsizlik azalacaktır (Mouhammed, 2011).

Teknolojik işsizlik, üretim için gereken emeğin yerini otomasyonun alması başka bir deyişle emek üretiminin yeni makinelerle ikame edilmesi veya üretimin artması için yeni teknolojik yöntemlerin kullanılması nedeniyle ortaya çıkan işsizlik türüdür (Korkmaz ve Mahiroğulları, 2007).

ABD’de teknolojik gelişmelerdeki artış, istihdam ve toplam geliri de arttırdığını ortaya çıkarmıştır (Neisser, 1942). Teknoloji, ülkenin büyümesine de olumlu katkıda bulunmuştur. Örneğin ABD’de 50 yıl önce bilgi teknoloji alanında az kişi çalışmaktaydı. Bugün ise, istihdam edilen kişi sayısı üç milyondan fazladır. Teknolojik inovasyon sonucunda ABD’de son yirmi yılda üretim iki katına çıkmış ve kişi başına gelir de %26 oranında artmıştır (Lei, 2011).

Teknolojinin gelişmesi ile başlarda ortaya çıkan işsizlik kısa sürede telafi edilemezken uzun dönemde istihdamda ve reel gelirden büyük artışlar ortaya çıkarmaktadır. OECD tarafından yapılan araştırmada 1880’lerde mevcut işsizlik üçte iki oranında azalırken, istihdamın üç katına arttığı belirlenmiştir (Biçerli, 2009).

1.1.2.2. Gizli işsizlik

Çalışır gibi görünen fakat dışsal faktörlerden dolayı normal çalışma saatlerinin altında çalışan diğer bir ifadeyle bireyin üretime hiç katkısının olmaması durumuna gizli işsizlik denilmektedir. Teknolojik bir gelişme olmadan üretim kapasitesinin üstünde işçi istihdam edilmesidir (Zaim, 1997).

Gizli işsizlik tanımı, J. Robinson tarafından ilk defa sanayi sektöründe ele alınmıştır. Ekonomik faaliyetlerin uzun dönemde azalması bunun sonucunda sahip oldukları iyi niteliklerine rağmen işsiz olan bireylerin, daha düşük verimli işlerde çalışması olarak tanımlanmaktadır (Tokol ve Alper, 2014).

Gelirin az olması, bireyin becerilerini tam kullanamaması ve düşük verimlilik gizli işsizliğin genel özellikleridir (Biçerli, 2007). Gelişmekte olan ülkelerde, nüfus artışına rağmen ülke sermayesinin yetersiz olması ve bu yüzden istihdam alanının daralması gizli işsizliğin sebepleridir. Gizli işsizliğe gelişmekte olan ülkelerde, sanayi ve hizmet sektörlerinde daha çok rastlanmaktadır (Tokol ve Alper, 2014).

1.1.2.3.Sürekli durgunluk

Sürekli durgunluk kavramı, iktisatçılar tarafından 1929 Ekonomik Buhranından sonra ortaya çıkmıştır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yıpranan iktisadi sistem nedeniyle yeni fikirler geliştirilmiştir. Sürekli durgunluğun nedenleri, ülkeden ülkeye değişmekle birlikte iç ve dış faktörler etkili olmakta ve sürekli devam eden işsizlik sorununu ortaya çıkarmaktadır. Bu işsizlik sorunun ortaya çıkmasına 1973 Petrol Krizi ve 1929 Dünya Ekonomik Krizi de örnek gösterilebilir (Tokol, 2000).

1.1.3.Genç İşsizlik

Birleşmiş milletlere göre, 15 ve 24 yaş grubuna dahil olan kişilere genç denilmektedir. Fakat bu genç tanımı, ülkeden ülkeye kültürel ve politik faktörlere göre değişkenlik göstermektedir. Sanayisi gelişmiş olan ülkelerde yasal olarak alt sınır minimum eğitim döneminin bittiği yıla denk gelmektedir. Maksimum sınır ise daha geniş bir şekilde farklılık göstermektedir. Örneğin; İngiltere’de 16-18 yaş arası, Güney İtalya’da 14-32 yaşları arası ve Kuzey İtalya’da ise 14-29 yaş arası ‘Genç İstihdam Politikası’ kapsamındadır (O'higgins, 1997).

Genç işçi kavramı, Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından (ILO), 15- 24 yaş grubu arasında çalışan kişiler olarak ifade edilmektedir (ILO, 1983). Türkiye İstatistik Kurumu da (TÜİK) genç işsiz kavramını ‘15-24 yaş grubunda olup huzurevi, yetiştirme yurdu, üniversite yurdu, özel nitelikli hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet eden nüfus’ olarak tanımlamaktadır. (http://tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1007 Erişim Tarihi:17.02.2020)

Kişinin belirli bir zaman diliminde iş aramasına rağmen çalışabileceği bir iş bulamaması işsiz olarak ifade edilirken gençlerinde bu işgücüne dahil edilmesi belirsiz ve ülkeden ülkeye değişim göstermektedir. Aktif iş arayan öğrenciler iş gücünde sayılırken, eğitim döneminde oldukları için işsiz sayılıp sayılmadıkları ülkeden ülkeye değişim göstermektedir (Görlich vd., 2013).

Genç işsizlik kavramı, okul hayatından iş hayatına geçilen dönemde eğitim sistemine, ekonomik piyasaların düzenlemelerine, ailelerin sağladığı gelir desteğine ve toplam nüfus içinde yer alan genç nüfusun oranına göre değişim göstermektedir (Jimeno vd., 2002).

Genç işsizliğin ortaya çıkma nedenleri işgücü ve işveren açısından incelenmiştir. Aşağıdaki tabloda genç iş gücü piyasasının talep ve arzına göre genç işsizliğin neden ortaya çıktığı ifade edilmektedir (Freeman, 1979).

Tablo 1.2. Genç İşsizliğin Nedenleri (Freeman, 1979)

Genç İşsizliğin Yüksek Olmasının Sebepleri	Talep Açısından	Arz Açısından
Mevcut durumdaki işler	Genel ekonomik şartlardan dolayı gençler için az sayıda iş vardır.	Düşük seviyede birçok iş vardır.
Ücretler	Asgari ücretler ve diğer ekonomik düzenlemeler düşük seviyedeki iş sayısını azaltır.	Gençlerin gerçekçi olmayan ücret talepleri vardır.
İşgücü Mobilitesi	Geçici işler yüksek oranda işsizliğin temel sebebidir.	Genç çalışanlar hareketlidir ve mobiliteyi oldukça yüksektir.
Tutumlar	Gençler geleceği parlak işler isterler. İşverenin ayrımı genç işgücü talebini azaltır.	Gençler geçerli ücret düzeyinde çalışmaya karşın boş zamanı tercih ederler ve iş ahlakı açısından zayıftırlar.
Nitelik	Nitelikler işte kazanılır.	Gençlerin mesleki eğitimleri ve nitelikleri yetersizdir.
Hızlı Genç Nüfus Artışı	İşgücü piyasası her yaz genç işgücü için birçok yeni iş yaratır.	Genç işsizliği kısmen genç nüfusun hızlı artışından kaynaklanır.
Alternatif işler	Gençler gayri meşru işlerden kazanırlar.	Gençler gayri meşru işlerden kazanırlar.

1.1.3.1.Dünyada işsizlik ve genç işsizlik

Gelişmiş olan toplumlarda sanayi sonrası dönemde işsizlik sorunu, niteliksiz işgücüne olan ihtiyacın azalması olarak ortaya çıkmışken, gelişmekte olan toplumlarda tarım toplumundan sanayi toplumuna geçerken sürekli bir sorun haline gelmiştir (Uyanık, 2008).

Küresel açıdan ve geniş bir zaman diliminde araştırıldığında işsizlik sorununun, uzun dönemli değişimden ziyade kısa dönemli dalgalanmalar üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. 1930'larda birçok ülkede yüksek oranda belirlenen işsizlik, 1950'li, 1960'lı yıllarda bu oran daha azalmıştır.1970'li ve 1980'li yıllarda işsizlik daha düşük seviyede belirlenmesine rağmen 1990'larda bu oran daha karmaşık bir hale gelmiştir. 2000'li yıllarda ise işsizlik oranı, daha dalgalı bir değişim göstermiştir (Smith, 2007).

Tablo 1.3. Dünya İşsizlik Oranları (ILO, 2020)

Yıllar	İşsizlik oranı %			İşsiz sayısı (milyon)		
	2019	2020*	2021*	2019	2020*	2021*
Afrika	6,8	6,8	6,7	33,5	34,1	34,8
Kuzey Afrika	12,1	11,9	11,7	9,0	9,0	9,0
Sahra Altı Afrika	5,9	5,9	5,9	24,4	25,1	25,8
Kuzey Amerika	3,9	4,0	4,2	7,3	7,6	7,9
Latin Amerika ve Karayipler	8,1	8,1	8,2	25,3	25,8	26,4
Arap Ülkeleri	8,0	8,0	8,1	4,7	4,8	4,9
Asya ve Pasifik Ülkeleri	4,4	4,4	4,5	87,0	88,7	90,1
Doğu Asya	4,1	4,2	4,2	38,5	39,0	39,4
Güneydoğu Asya ve Pasifik	3,1	3,2	3,2	10,9	11,3	11,6
Güney Asya	5,4	5,4	5,4	37,7	38,4	39,0
Kuzey, Güney ve Batı Avrupa	7,0	6,9	6,9	15,6	15,3	15,4
Doğu Avrupa	4,9	4,7	4,8	7,0	6,7	6,7
Orta ve Batı Asya	9,4	9,2	9,3	7,4	7,3	7,5

*Tahmini rakamlardır.

Tablo 1.3. ‘de yer alan işsizlik oranı ve sayılarının 2019 yılı verileri gerçeklemiş, 2020 ve 2021 verileri ise ekonomik büyüme değerlerine göre tahmin edilmiştir. Toplam işsizlik, 2001 ve 2007 yıllarında gerçekleşen krizden dolayı en düşük seviyeye ulaşmıştır. Bu krizler, bugünlerde ekonomik piyasalar problemlerini hala yavaş ve düzensiz atlatmasına neden olmaktadır (Kegley ve Blanton, 2015).

Günümüzde çoğu ülkede genç nüfus, toplam nüfusun %40’ını oluşturmaktadır. Gelecek 30 yıl içinde ise bu oranın toplam işgücünün %30’dan fazlasını oluşturacağı tahmin edilmektedir (Lundberg ve Matthev, 2016).

Tablo.1.4.Dünyadaki İşsizlik Oranlarının Dağılımı (ILO, 2020)

İşsizlik Oranı (%)		Kentsel	Kırsal
Dünya	Toplam	6,5	4,0
	Kadın	6,9	3,8
	Erkek	6,3	4,1
	Genç	16,8	10,7

Tablo1.4.’de ifade edilen dünya işsizlik oranlarının dağılımı kentsel ve kırsal olarak değişim göstermektedir. Kentsel olarak bu oran %6,5 ifade edilirken, kırsal oran %4,0 olarak belirlenmiştir. Dünya genelinde kentlerde kadın işsiz oranı %6,9 ile erkek işsiz oranı olan %6,3 ‘den fazla iken, kırsal kesimde kadın işsiz oranı %3,8 ile erkek işsiz oranı olan %4,1’den az olarak ifade edilmiştir.

Tablo. 1.5. Dünyadaki Genç İşsizlik Oranları (ILO, 2020)

Bölge	Alt bölge	Toplam (%)			Genç Erkek (%)			Genç Kadın		
		2019	2020*	2021*	2019	2020*	2021*	2019	2020*	2021*
Dünya		13,6	13,7	13,8	14,0	14,0	14,1	13,0	13,1	13,2
Afrika	Kuzey	30,2	29,8	29,6	26,4	25,7	25,3	39,6	39,8	40,3
	Sahra Altı	8,7	8,7	8,7	8,2	8,3	8,3	9,2	9,2	9,1
Amerika	Latin - Karayip	17,9	18,0	18,1	15,2	15,2	15,4	22,0	22,1	22,2
	Kuzey	8,8	9,1	9,4	9,9	10,1	10,4	7,6	8,1	8,4
Arap Ülkeleri	Arap	22,9	23,0	22,9	19,7	19,8	19,6	42,2	42,1	42,5
	Doğu	9,8	10,0	10,2	10,8	11,0	11,1	8,7	8,9	9,0

Asya ve Pasifik	Güneydoğu-Pasifik	10,5	10,9	11,0	10,3	10,6	10,7	10,8	11,2	11,5
	Güney	18,7	18,8	18,9	18,7	18,9	19,0	18,4	18,5	18,6
Avrupa ve Orta Asya	Kuzey, Güney ve Batı Av.	14,8	14,8	15,1	15,8	15,6	15,9	13,8	13,9	14,2
	Doğu Av.	14,9	14,4	14,2	14,6	14,1	13,9	15,3	14,8	14,5
	Orta ve Batı Asya	17,8	17,5	17,7	16,6	16,6	17,0	19,7	19,0	18,9

*Tahmini rakamlardır.

Tablo1.3 ve Tablo1.5 karşılaştırıldığında dünya genç işsizlik oranlarının dünya genelindeki toplam işsizlik oranlarından daha fazla olduğu belirlenmiştir.2019 yılında dünyadaki kırsal ve kentsel işsizlik oranı %10,5 iken, genç işsizlik oranı %13,6 olarak tespit edilmiştir. Dünyadaki bölgeler açısından incelendiğinde büyük farklılıklar görülmektedir.2019 yılında Kuzey Afrika’da genç işsizlik oranı %30,2 iken, Latin Amerika ve Karayipler ’de %17,9’dır. Bölgelerdeki genç işsizlik oranı farklılıkları, piyasalardaki değişimler, eğitim ve öğretim sistemleri, işgücü ve ekonomi politikalarından dolayı değişim göstermektedir (Gontkovičová vd., 2015).

1.1.3.2. Türkiye’de işsizlik ve genç işsizlik

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu Türkiye’de de işsizlik en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde işsizlik %2-4 oranlarında yer almakta, 1960 yıllarında artmaya başlamış ve 1978 yılında %10,1’e çıkmıştır.1980’li yıllardan sonra ise bu oran daha da artmaktadır. 2009’daki krizden dolayı bu oran %14,9 olarak belirlenmiştir (TÜİK, 2019).

İşsizlik oranları Türkiye’de uzun dönemde giderek artmakta ve işsiz kalınan süre uzamaktadır. Türkiye’de işsizliğin temel özellikleri şu şekilde ifade edilmektedir; (Özdemir vd., 2006).

- Kentleşme oranının artması
- Tarım dışı alanlara eğilim gösterme
- Yeterli yatırımların yapılmaması
- Eğitim kalitesinin yetersiz olması

- Girişimciliğin yeteri kadar desteklenmemesi
- Nüfus artış oranının fazla olması
- İşgücü için verilen eğitimlerin yanlış olması
- Yapılan istihdamlar için vergilerin yüksek olması

Türkiye’de işsizlikle ilgili en genel bilgiler TÜİK Hane halkı işgücü araştırmaları tarafından belirlenmektedir. Hane halkı işgücü sonuçları 1988 yılından 2000 yılına kadar yılda iki kere ve 2000 yılından sonra yılda dört kere yapılmaktadır (Biçerli, 2014).

Tablo.1.6. *Türkiyede İşsizlik Oranları (TÜİK, 2020)*

Yıllar	İşsizlik Oranları (%)	
	Erkek	Kadın
2017	9,6	14,4
2018	9,7	14,2
2019	12,7	16,8

Genç nüfus sayısı açısından Türkiye, Dünyada çok az ülkenin sahip olduğu bir potansiyele sahiptir. Fakat bu fırsat 2050 yılında sona erecektir. Eğer gençler iyi yetiştirilir ve iyi eğitime imkanları sunulursa Türkiye büyük bir büyüme oranına sahip olacağı için işsizlik sorunu çözülebilecektir. Fakat 2023 yılına kadar çalışan insan nüfusun oranı azalacak ve 2050 yılına kadar bu oran sabitlenecektir. Bu yüzden 2050 yılında nüfus yaşlanma eğiliminde olacak ve Türkiye yaşlılık krizi yaşayacaktır (Karabıyık, 2009).

Türkiye’de genç işsizliğin ortaya çıkma nedenleri makro ve mikro olarak ayrılmaktadır. Makro nedenler olarak talep de daralma, ekonomi de durgunluk ve kriz, genç nüfusun çok olması, demografik faktörler, emek piyasalarının az olması ve eğitim sistemindeki problemler gösterilmektedir. Mikro nedenler ise, gençlerin kişisel özellikleri, çalışma eğilimleri, yaşadıkları coğrafyanın dezavantajları ve fiziksel-zihinsel özellikleri olarak ifade edilmektedir (Murat ve Şahin, 2011).

1.2.KAYGI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Bu kısımda belirsizlik durumunda ortaya çıkan kaygı kavramı, kaygının türleri olan, tehlikeli durumda hissedilen geçici durum olarak ifade edilen durumluk kaygı ve

bireyin içsel tehlikelerinden dolayı hissettiği olarak tanımlanan sürekli kaygı ele alınarak açıklanacaktır.

1.2.1.Kaygı Kavramı

Kaygı kavramı, Latince kullanılan ‘anxietas’ ve ‘angere’ kelimelerinden ortaya çıkmıştır. Bu kavram, kaygılı ve üzüntülü olma hali olarak ifade edilmektedir (Beck, 2006).

Gelecekle ilgili konulara yönelik olduğu için, beklentilerin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğine dair kuşku oluşturmaktadır. Ortaya çıkan bu kuşklar kişilerde kaygı yaratmaktadır (Cüceloğlu, 2000).

Kaygı, belirsizliği ortaya çıkaran duruma yönelik korkudur. Öfke, korku, üzüntü ve sevinç gibi kişilerin sahip olduğu temel duygular olarak gösterilir. Korkunun bilinmeyen nedenlerden ortaya çıktığı, kaygının ise nedeni bilinmeyen durumlarda olduğu psikologlar tarafından ifade edilmektedir. Kaygı, korku unsurunun kaynağı ya da nedeni belirsiz olan türü olarak nitelendirilmiştir (Morgan, 2005).

Sigmund Freud, kaygı kavramını ilk kez ifade eden, tanımlayan ve ortaya çıkma nedenlerini araştıran kişi olarak ifade edilmektedir (Lök vd., 2008). Freud kaygı kavramını, istenmeyen zamanlarda ortaya çıkan ve etkili olan bir şey olarak tanımlamıştır (Sezer Akgün, 2019).

Miller’e göre kaygı, önceden ortaya çıkan ve korkuya benzeyen bir tepki şeklinde ifade edilmiştir (Fitzgerald, 1997). Kadzin ve Wilson ‘a göre kaygı, koşullara göre kendiliğinden oluşan ve gizli bir duygudur. Dodd (1987) kaygıyı, gerginlik, endişe, öfke, korku ve bunların bir araya gelmesi ile ortaya çıkan bir tepkime’ şeklinde açıklamıştır (Baştuğ, 2009).

Kaygı, gelecekte ortaya çıkma neden olan içsel ve dışsal etmenlerden dolayı olan bir şansızlık ya da tehlike yaşanabilir fikriyle fiziksel veya psikoloji belirti gösteren stres hali’ olarak ifade edilmektedir (Zarate, 2012).

1.2.2.Kaygı Türleri

Kaygı türleri; durumluk (normal) kaygı ve sürekli (patolojik, nevrotik) kaygı olmak üzere iki bölümde incelenmektedir.

1.2.2.1.Durumluk (Normal) kaygı

Durumluk kaygı, tehlikeli durumlar sonucunda ortaya çıkan geçici durumların durağan kaygı türü olarak ifade edilmektedir (Özgüven, 2007). Bireylerin özel durumlarını tehlikeli olarak yorumlaması ile ortaya çıkar (Özusta, 1995). Bu tehlikelere karşı tepki gösterme kapasitesi olarak belirtilir. Birey için hangi durumların tehlikeli olduğunu öğrenmesine bağlıdır (Çevik, 1993).

Freud'un psiko analitik kuramına göre, dışarıdaki problemlerden kaynaklanan kaygı gerçekçi ve nesnel olarak ifade edilmiş ve normal kabul edilmiştir. Kaygının şiddeti çevresel faktörlere göre değişim göstermektedir (Baymur, 1990).

Normal kaygı, insanların ileri dönemdeki gerçekliği ile erken dönemdeki irkilmesi arasındaki bir bağ olarak değerlendirilmektedir. Örneğin; ani bir patlama olduğunda irkiliriz. Bu patlamanın neden olduğunu anlarız ve bize yönelik olup olmadığını anlamayız bu anksiyete'dir. Patlamanın olduğu yerden uzaklaşmaya çalışmamız ise korkudur (Çevik, 1993). Spielberg'e göre, kişilerin stres anında hissettiği subjektif duygu demektir (Öner ve Le Compte, 1983).

Kişilerin çevresindeki insanlarla yaşadıkları etkileşim ile durumluluk kaygı ortaya çıkabilir (Zeidner, 1998). Sınav anında görevlinin sınava giren bireye davranış şekli durumluluk kaygıya örnek gösterilebilir. Birey görevlinin ona karşı davranış şeklinden olumlu ya da olumsuz etkilenebilir. Stres, terleme, titreme, kızarma gibi huzursuluk duyguları gösterilebilir.

1.2.2.2.Sürekli (Patolojik, Nevrotik) kaygı

Literatürde sürekli kaygı 'patolojik' veya 'nevrotik' olarak ifade edilmektedir. Sürekli kaygı durumluluk kaygısına göre daha sabittir ve uzun sürelidir. (Bauer,1980) Birey de kendinden kaynaklanan dışsal faktörlerden etkilenmeyen kişisel değerlerinin tehlike altında olduğunu hissettiren ve bireyin sürekli stresli olmasına yol açan kaygı türü olarak tanımlanabilir.

Freud'a göre nevrotik kaygı, bireyin bastırılmış saldırgan ve cinsel dürtüleri sonucu ortaya çıkan içsel tehlikelerden kaynaklanan kaygı olarak tanımlanmıştır (Baymur, 1990). Libidonun (id'i etkileyen güç) bastırılması ile bir dışa aktarımdır (Budak, 2001).

Spilberg'e göre patolojik kaygı, bireyin yaşamının kaygıya olan eğilimidir. Bireyin yaşamında karşısına çıkan olayı sürekli stresli olarak yorumlaması ya da algılaması olarak

ifade edilebilir (Öner ve Le Compte, 1983). Sürekli kaygı duyan kişilerin hemen karamsar oldukları ve her şeye üzüldükleri görülmektedir. Günlük hayatta da kendilerini mutsuz hissettikleri için iş hayatlarında da zorlanırlar. Dikkat bozukluğu, iş yerindeki başarı seviyesinde azalma, kişisel ilişkilerinde problem gibi belirtiler gösterebilir.

Verilen bu bilgilere göre, sürekli ve durumlu kaygı arasında farklılıklar görülmektedir. Sürekli kaygı, normal durumlarda ortaya çıkan, kalıcı ve devamlılık gösteren bir duygu durumudur. Durumluluk kaygı ise, sürekli farklılık gösteren, kendiliğinden ortaya çıkan, değişken ve geçici bir duygu halidir. Kaygının ortaya çıkma nedeni ortadan kalkarsa durumluluk kaygıda sona erebilir. Sürekli kaygı da ise kaygı nedeni ortadan kalksa bile kaygı çok az değişir ya da sürekli olarak devam eder (Endler ve Kocovski, 2001).

1.2.3.Kaygının Nedenleri

Kaygı nedenleri; kalıtsal, savunma mekanizmaları, bireylerin olaylara yüklediği anlamlar ve teknoloji ve öğrenme başlıkları altında incelenecektir.

1.2.3.1.Kalıtsal

Beyin yer alan sinir tellerinin aktarımını sağlayan noradenerjik sistemin aşırı etkin olması kaygı ve korkuyu ortaya çıkarmaktadır. Araştırmaların bazılarında beynin kaygı ile ilgili bölümlerinde sinir iletimi hasarı ortaya çıkmış olabilmektedir. Çevreden kaynaklanan olumsuz durumlar hem biyolojik hem de kalıtsal olan kaygıyı ortaya çıkarmaktadır (Burkovik, 2010).

Bireylerin bedensel rahatsızlıklarına sağlıksız beslenme, kaygı ya da stres neden olabilmektedir. Örneğin migren, astım, hipertansiyon, anemi (kansızlık), mide şikayetleri, sedef hastalığı ve egzama vs. gibi hastalıklar stresi arttırdığı için kaygı seviyesinin değişimine neden olabilmektedir (Burkovik, 2010).

1.2.3.2.Savunma mekanizmaları

Kaygı, bireylerin toplumsal ve bireysel istekleri arasında çatışma olması durumunda ortaya çıkmaktadır. Birey kendi savunma mekanizmasını, kaygıyı ortadan kaldırmak için kullanmaktadır. Bireyin sosyal hayatla bağlantısını sağlayan, kaygıdan kurtulmasına

yardımcı olan zihinsel fonksiyonlar savunma mekanizma olarak tanımlanmaktadır. Bastırma, en çok kullanılan savunma mekanizmasıdır.

Freud, savunma mekanizmasının temelini atan ve ortaya çıkaran kişi olarak ifade edilmektedir. Bireyin kaygı hissetmesine neden olan durumlarda kaygı bilinçaltına itilerek bastırılabilir. Böylece kaygı duyma olasılığımız azalmaktadır (Sezer Akgün, 2019).

1.2.3.3.Bireylerin olaylara yükledikleri anlamlar

Ortaya çıkan bir durum karşısında değerlendirme, yorum ve içsel konuşma ile o duruma yüklediğimiz anlamlar duygularımızı ifade etmektedir. Eğer birey bu duruma karşılığında tehdit hissediyorsa kaygı duygusunu yaşamaktadır (Özer, 2011).

Kaygı durumu ortama ve kültürden kültüre değişim göstermektedir. Fakat bazı toplumlarda bu durum değişmekte ve genellemeler yapılabilmektedir. Yapılan bu genellemeler ortak kaygı duygularını ortaya çıkarabilmektedir. Bunlar; (Cüceloğlu, 1993)

- a. Desteğin geri çekilmesi: Sürekli yaşanan durumlar ortadan kalktığında kaygı ortaya çıkmaktadır.
- b. Olumsuz bir sonucu beklemek: Sınava hiç hazırlanmadan girdiğimizde sonucunun kötü geleceği düşüncesi kaygı ortaya çıkarmaktadır.
- c. İç çelişki: Önemsediğimiz bir fikirle, gerçekleştirdiğimiz davranış arasında bir çelişki varsa kaygı ortaya çıkmaktadır.
- d. Belirsizlik: Kaygı nedenlerinde biri de gelecekte ne olacağının bilinmemesidir. Hiç bilmemek, gelecekte olumsuz bir durumun ortaya çıkacağını bilmekten daha iyidir.

İnsanların bazıları ortaya çıkacak olan durumun henüz gerçekleşmeden olumsuz ihtimalini düşünerek olaya kötü yönünden bakmaktadır. Kaygı yaşayan birey durumun olumsuz olma ihtimalini çok fazla önemser ve sonucu abartır (Beck ve Emery, 2006).

1.2.3.4.Teknoloji ve öğrenme

Yaşadığımız dünya teknolojik hale gelmiştir. Bu durum hayatımızda her zaman var olan nesnelerin bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Teknoloji de kaygı durumunu arttıran nedenlerden biridir (Salecl, 2014).

İhtiyacımızın dışında satın alma davranışına iten fikirler, medyanın aktardığı yanlış bilgiler, arkadaşlıklarımızın ve kişisel ilişkilerimizin bitmesi, sağlıklı düşünmemize engel

olan durumlar ve çocuklukta yaşadığımız yetersiz ilgi ve travma kaygıyı ortaya çıkarmaktadır (Blair, 2010).

1.3.İŞSİZLİK KAYGISI

Sanayi toplumunda emek yönlü iş piyasaları, post modern topluma geçişle yerini sermaye yönlü iş piyasalarına bırakmıştır. Mavi yakalı işçilere ihtiyaç azalmakta ve teknik, mesleki işlerde beyaz yakalı çalışan sayısı artmaktadır (Kuhnert, 1985). Neo liberal sistemin son 30 yılda ortaya çıkardığı yeni gelişmeler ve farklı çalışma şekilleri çalışanların kaygı seviyelerini arttırmaktadır (Sennett, 2011).

Teknolojinin gelişmesi ile bir üretim firması çalışanın hali hazırda kullanmakta olduğu makinelerin yenilenmesi işsiz kalmasını sağlarken, işsiz olup da iş arayanların iş bulmasını daha da zor hale getirmektedir (Balakrishnan, 1999). İş piyasalarında gerçekleşen küresel krizlerin yanı sıra bu değişim piyasaları da olumsuz etkilemektedir. Örneğin; 2001 ve 2008 yıllarında gerçekleşen krizler işsizlik oranında artışa ve ülkelerde yapısal sorunlara neden olmuştur. Hem halihazırda çalışmakta olanlar hem de yeni iş arayan gençler iş gücü piyasasındaki belirsizlik ve artan işsizlik oranından etkilenmektedir (Guichard ve Rusticelli, 2010).

Her geçen gün işsizlik durumu, ekonomik bir problemin yanı sıra toplumsal ve psikolojik problemlere de neden olmaktadır. Bu durum boşanma, hırsızlık, intihar ve aşırı alkol kullanımı gibi olumsuzlukların ortaya çıkmasına neden olduğu araştırmalarda tespit edilmiştir (Biçerli, 2014). İşsizlik düşüncesi depresyon ve kaygı gibi rahatsızlıklarında belirtisidir.

İnsanlar yaşamlarının bazı dönemlerinde kaygı yaşamaktadır. Fakat günümüzün en önemli sorunlarından biri olan işsizlik için yapılan çalışmaların yetersiz olması, yeni mezun olan öğrencilerin okudukları bölüm dışında iş sahasında çalışmasına ya da düşük ücretle çalışmasına neden olmaktadır. Bu durum okudukları bölümle ilgili işsizlik kaygılarını arttırmaktadır.

Türkiye'nin genç nüfus oranının fazla olması, üniversite okuyan öğrencilerin henüz eğitim hayatında iken bile mezun olunca nasıl iş bulacağı kaygısına neden olmaktadır. Bu bağlamda mezun olunca işsizlik kaygısı yaşayan öğrenciler olduğu gibi, bu kaygıyı yaşamayan sadece mezun olma odaklı olanlarda vardır. İşsizlik kaygısı üniversite de okunan bölüme göre de değişim göstermektedir. Okudukları bölümlerde işsizlik oranının az olması kaygılarını azaltmaktadır (Arslan, 2015).

1.3.1.Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı

Bireyin kendi öğrenme gelişimi hakkında yenilik yaratması için, daha üst yeteneklerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi, değişen çağa ve teknolojiye ayak uydurmak için gerekli olan bilgi ve becerisinin oluşturulması süreci eğitim olarak tanımlanmaktadır. Bireyin gelişimi için gerekli olan en önemli süreç üniversite eğitimidir.

Üniversiteden mezun sayısının artması, üniversite sayılarının artması, işe girmek için gerekli olarak rekabetin artması ülkemizde işsizlik sorununu ortaya çıkarmaktadır. Bu sorun gençlerde işsizlik kaygısının daha fazla artmasına neden olmaktadır (Dursun ve Aytaç, 2009).

Ülkemizde işsizlik kaygısı üniversite öğrencilerinde en çok görülen kaygı türlerinde biri olarak ifade edilmektedir (Yurdakul, 2006). Bu kaygı bireyin yaşam doyumunu ve hayata bakış açısını olumsuz etkilemektedir (Şahin, 2008). Gelirin azalması ya da olmaması bireyin hayata bakış açısını değiştirmektedir. Bu birey çevresi ile problem yaşama, psikolojik problemler ve kaygı artışı gibi birçok olumsuz durumla karşılaşmaktadır.

Üniversite öğrencilerini diğer insanlardan ayıran özelliği, gelecek hakkında bilgi sahibi yöneticiler olmaları ve ortaya çıkan bilgi hakkında karar verici olmalarıdır (Yazıcı ve Akkutay, 2001). Bu durum üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısının incelenmesi gerektiği konusunda önem arz etmektedir. Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalarda depresyon, kaygı, öfke, huzursuzluk ve sinir gibi birçok sorun olduğu belirlenmiştir (Voltan Acar ve Bilge, 1993).

Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısına ilişkin çalışmalardan şu şekilde bahsedilmektedir;

Gurney (1980), araştırmasında yeni mezun olan öğrencilerin işsizliğinin psiko-sosyal gelişimlerine etkisi incelemiştir. Araştırmanın hipotezinde, İş sahibi olan gencin kimlik algısı belirginleşmekte fakat işsizlik yaşayan gencin benlik algısının kaybolmasına neden olmaktadır. Kız öğrencilerin sayısı 164, erkek öğrencilerin sayısı 247 ve genel yaş ortalaması 16,5 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, gençlerin işsiz kalması gelişimlerini olumsuz etkilemiştir.

Endler vd. (1994), araştırmasında sürekli kaygı ve kaygıyla baş etme tarzları ile durumluluk kaygı ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi cinsiyet değişkenine göre incelemiştir. 272 üniversite son sınıf öğrencisinden örneklemini oluşturmuştur. ANOVA testinde anketten elde edilen veriler analiz edilmiştir. Baskı ya da tehdit olmadığı

durumlarda cinsiyetin durumluluk kaygısını üzerinde etkisi olmadığını fakat durumluluk kaygısının değişimi kadınları erkeklerden daha fazla etkilemiştir. Kadınlarda sürekli kaygının fiziksel bir tehdit halinde ortaya çıkması durumunda daha yüksek etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra günlük yaşamdan kaynaklanan tehdit 'in ise erkeklerde yüksek kaygıya sebep olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin kaygıyla baş etmek için görevlerine odaklanması akademik başarılarını arttırmıştır.

Kaya ve Varol (2004), araştırmalarında üniversite son sınıf öğrencilerinde kaygıyı etkileyen faktörleri incelemiştir. 518 üniversite öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Anketlerden toplanan verilere göre, öğrencilerin kaygı düzeylerini en çok etkileyen faktörlerin iş bulamama, yakınının vefatı veya hastalığı olarak belirlenmiştir.

Canbaz vd. (2007), araştırmasında tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeyini etkileyen faktörleri incelemiştir. 168 son sınıf tıp öğrencisinden örneklemini oluşturmuştur. 84 öğrencide mesleki gelecek kaygısı bulunmaktadır.

Ehtiyar ve Üngüren (2008), araştırmalarında turizm eğitimi alan öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 496 öğrenci örneklemlerini oluşturmuştur. Yapılan ANOVA, t testi ve korelasyon sonucunda umutsuzluk ve sürekli- durumluluk kaygı arasında öğrencilerin eğitimlerindeki algının umutsuzluk düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Ersoy Kart ve Erdost (2008), araştırmalarında üniversite öğrencilerinin mezun olduktan sonra işsiz kalma ihtimaline ilişkin kaygılarını belirlemeyi hedeflemiştir. İşsizlik kaygısının öğrencinin sınıfına, bölümüne, cinsiyetine ve öz kontrol ve öz saygılarına göre değişimini incelemiştir. 287 üniversite öğrencisi örneklemini oluşturmaktadır. Mezun olma zamanları yaklaştıkça öğrencilerin işsizlik kaygılarının arttığı ve öz saygılarının da azaldığı tespit edilmiştir.

Kıcır (2010), araştırmasında üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısını ve bu kaygının psikolojik faktörlerle ilişkisi incelemiştir. 280 son sınıf öğrencisi örneklemini oluşturmaktadır. Öğrencilerin depresyon, stres ve işsizlik kaygıları arasında anlamlı ilişki olduğu ve kız öğrencilerin erkeklerden daha kaygılı olduğu belirlenmiştir.

Loureiro vd. (2011), araştırmasında tıp öğrencilerinde iletişim becerileri ve kaygı seviyeleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 115 öğrenci örneklemini oluşturmaktadır. Öğrencilerin iletişim kursu öncesindeki kaygının ve sonrasındaki kaygıdan yüksek olduğu belirlenmiştir.

Mahmoud (2011), araştırmasında son sınıf üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyleri ile düşünce tarzı, demografik özellikleri ve sosyal destek arasındaki ilişki incelenmiştir.257 son sınıf öğrencisi örneklemini oluşturmaktadır. Yaşam tatmini, sosyal destek, mücadele ile kaygı arasında negatif ilişki ve olumsuz düşünce ile kaygı arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir.

Yılmaz vd. (2014), araştırmasında üniversite öğrencilerinin kaygı düzeylerinin demografik değişkenlere göre değişimini incelemiştir.246 üniversite öğrencisi örneklemini oluşturmaktadır. Öğrencilerin algılanan akademik düzeyi arttıkça kaygılarının arttığı ve ailelerinin ekonomik durumuna göre kaygılarının arttığı belirlenmiştir.

Rathnayake (2016), araştırmasında hemşirelik fakültesinde okuyan son sınıf öğrencilerinde kaygı, stres ve depresyon arasındaki ilişki incelenmiştir.92 son sınıf öğrencisi örneklemini oluşturmaktadır. Chi-squared testine göre, stres ve depresyonla kaygı arasında pozitif ilişki vardır.

Tayfun ve Korkmaz, (2016), araştırmalarında son sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygı düzeyini belirlemeyi ve alt boyutlarını açıklayarak psikolojik faktörlerle ilişkisi incelenmiştir.441 son sınıf öğrencisi örneklemini oluşturmaktadır. ANOVA, t testi ve Tukey sonuçlarına göre son sınıf öğrencilerinin iş piyasalarına ilişkin algıları, çevresel sosyal baskı, öz saygı ve niteliksel eksiklikler ve arasında önem sırası belirlenmiştir.

Wahed ve Hassan (2016), araştırmalarında üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ile stres, depresyon ve kaygı arasındaki ilişki incelenmiştir.442 üniversite öğrencisi örneklemini oluşturmaktadır. Kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla kaygılı olduğu ve mezun olmaya yakın olan öğrencilerinde kaygılarının fazla olduğu tespit edilmiştir.

Hindun (2019), araştırmasında Endonezya' da eğitim düzeyinin işsizlik oranı üzerindeki etkisini incelemiştir. 2001- 2017 yılları arasındaki 17 yıllık zaman serisi verisini kullanmıştır. Eğitim seviyesinin işsizlik oranı arasında anlamlı ve negatif etki olduğunu tespit etmiştir.

Sezer Akgün (2019), araştırmasında üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişkiyi incelemiştir.661 üniversite öğrencisi örneklemini oluşturmaktadır. Lisans öğrencilerinin girişimcilik niyetinin ön lisans öğrencilerinden daha fazla olduğu belirlenmiştir. Mezun durumunda olan son sınıf öğrencilerinin

girişimcilik niyetinin aile eğitim durumu, cinsiyet, yaş, ailenin gelir durumuna göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

1.3.2.Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısını Etkileyen Faktörler

Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Bu faktörler aşağıdaki başlıklarda incelenmiştir.

1.3.2.1.Ekonomideki istihdam zorlukları

Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri olan işsizlik, ekonomik istihdamdaki daralmadan dolayı gençlerde daha çok görülmektedir. Eğitim düzeyleri incelendiğinde üniversite mezunlarındaki genç işsizlik oranının daha fazla olduğu belirlenmiştir (Çondur ve Bölükbaş, 2014). Türkiye her geçen gün ekonomide istihdam zorluğu ve işsizlik oranında artış ile karşı karşıya kalmaktadır. Nüfus sürekli arttığı için istihdam olanakları da daralmaktadır. Üniversite mezunu gençler, diplomalı işsiz kavramı ile karşı karşıya kalmaktadır.

TÜİK tarafından 2019 yılında yayınlanan işgücü istatistiklerine göre Türkiye'nin istidam oranı 2018 yılına göre değişim göstermektedir (TÜİK, 2019).

Tablo 1.7.: *Türkiye'nin istihdam oranı (TÜİK,2020)*

Yıllar	İstihdam Oranı (%)	
	2018	2019
15-24 yaş	47,4	45,7
15-64 yaş	52	50,3
Yükseköğretim	69,6	68,4

Tablo 1.7.'de görüldüğü üzere 2018 yılında istihdam oranı, 15-24 yaş için %47,4, 15- 64 yaş için %52 olarak belirlenmiştir. Bu oranlar 2019 yılında 15-24 yaş için %45,7, 15-64 yaş için ise %50,3 olarak azalma göstermiştir.

1.3.2.2.Çevresel ve sosyal baskı

Birey yaşadığı sosyal çevreden etkilenmektedir. Aile, bireyin etkilendiği en önemli sosyal çevredir. Ailenin bireyden beklediği tutum, istek ve davranış şekilleri bireyde kaygıyı ortaya çıkarmaktadır. Aile bireyin üniversite okuması için gereken bütün

ihtiyaçlarını karşıladığı için mezun olduktan sonra bireyden bazı isteklerde bulunmaktadır (Anık ve Özkan, 2016). Bu durum bireyde baskı yaramakta ve mezun olduktan sonra işsizlik kaygısını ortaya çıkarmaktadır.

Sosyal çevresinde üniversiteden mezun olduğu halde işsiz olan kişileri gören birey, işsizlik konusunda daha çok stres ve umutsuzluğa düşmekte bu durumda kaygıyı arttırmaktadır (Dursun ve Aytaç, 2009).

1.3.2.3. Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği

Kaygı seviyesini arttıran en önemli faktörlerden biri, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği olarak belirlenmiştir. Üniversite öğrencilerindeki mezun olduktan sonra iş piyasasındaki diğer rakipleri ile mücadele edemeyecek olma düşüncesi, olumsuz duygular yaratmaktadır (Kim, 2001). Mezun olma aşamasındaki öğrencilerin kaygı düzeylerinin artması (Bruehl, 2009) ve yetersizlik düşüncesi kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Şahin ve Fırat (2009), araştırmalarında üniversite öğrencilerinin sorunlarını incelemişlerdir. Özgüven eksikliğinin en önemli sorun olduğu tespit edilmiştir. İş gücü piyasasına girme, işsizlik ve iş seçimi gibi kaygılar özgüven eksikliği sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu bağlamda, üniversite öğrencilerinin gelecekle ilgili işsizlik kaygısı yaşamaları ve stres yaşamaları kişisel karamsarlık düşünceleri ve özgüven eksiklerinden dolayı ortaya çıkmaktadır.

1.3.2.4. Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği

Öğrencilerin üniversite de aldıkları eğitim hem toplumsal hem de kişisel gelişimleri için önemlidir. Eğitim niteliği bakımından Türkiye’de üniversite eğitimi çok yeterli bulunmamaktadır. Öğretim elemanı sayısı aynı olmasına rağmen üniversite sayısı ve okuyan öğrenci sayısı her geçen gün artmaktadır. Böylece üniversite eğitimi ve kalitesi yetersiz hale gelmektedir. Öğretim elemanları sayısının az olması, öğrencilerin yeterli danışmanlık alamamasına neden olmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerde yeterli eğitim ve donanıma sahip olmadan mezun edilmektedir (Anık ve Özkan, 2016). Yetersiz donanımla mezun olan kişi, daha fazla işsizlik kaygısı yaşamaktadır.

Öğrencilerin üniversite sınavında aldığı puana göre yanlış tercih yapmaları veya eğitim sisteminin problemlerinden dolayı istemediği bölümde okumak zorunda kalmaları kazandıkları okuldaki eğitimi beğenmemelerine yol açmaktadır (Deveci vd., 2012). Bu durum öğrencilerin okul ortalamalarının düşmesine ve sosyal çevrelerinde problem yaşamalarına neden olmaktadır. Eğitimlerinin ileri aşamalarında mezun olduklarında nasıl iş bulacakları yönünde kaygılanmaya başlamaktadırlar.

Türkiye’de yüksek öğrenimin temel görevi, öğrencilerin mezun olduktan sonra meslek sahibi olmalarını sağlamaktır. Üniversite eğitime boyunca yeterli donanıma sahip olamayan öğrenciler mesleki becerilere sahip olamadıkları için istihdam edilecekleri alanla da iş bulamamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ

2.1.GİRİŞİMCİLİK: KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Günümüzde artan işsizlik ile birlikte bireyler gelir elde etmek için alternatif yollar aramaya başlamaktadır. Girişimcilik bu yolların en önemlilerinden biridir. İstihdama olan katkısı ve ekonomik açıdan sağladığı faydalar nedeniyle de devletler tarafından desteklenmektedir. Ayrıca gençlerin girişimcilik faaliyetlerin de bulunması için çeşitli adımlar atılmaktadır. Bu bağlamda girişim, girişimci ve girişimcilik kavramından bahsedilecektir.

2.1.1.Girişim, Girişimci ve Girişimcilik Kavramı

Günümüzde teşebbüs kavramı yerine girişim kavramı kullanılmaktadır. Girişim, bir işi gerçekleştirmek için bir eylemde bulunma durumu olarak ifade edilir. Tüketicinin talebini karşılamak için kişiye kazanç sağlayan ve mal ve hizmet ortaya koyan bir eylemdir (Kızılgöl ve İşgüden, 2008). Latin kökenli olan girişim kavramı, günümüzde girişimcilik kavramını anlamak için ortaya çıkmıştır. 15 yy. da ilk defa askeri disiplin için eski Fransa'da ortaya çıktığı düşünülen girişim sözcüğü, 'entreprendre' olarak ifade edilmektedir. Türkçe de 'antröprandr' olarak okunan girişimcilik kavramı, harekete hazır, her türlü fırsatı yakalamak için uğraşan ve cesur anlamına gelmektedir (Halıcı, 2005). İngilizcede ise 'enter (giriş)' ve 'pre (ilk)' sözcüklerinin birleşmesi ile ortaya çıkan 'entreprenneur (girişimci)' kavramı ilk başlayan, ilk yapan anlamına gelmektedir. (Korkmaz, 2000).

Çoğu kişi tarafından yaygın olarak kullanılan girişim ve girişimcilik kavramı, psikoloji, sosyoloji, antropoloji, tarih ve iktisat gibi farklı bilim dallarının incelediği konulardan biridir (Hébert ve Link, 1989). Bu bilim dallarının yanı sıra asıl girişim ve girişimcilik kavramları işletme ve iktisat içerisinde incelenmekte ve ilgilerini en çok çeken konulardan biri olmaktadır. Yeni bir şey ortaya çıkarma (ürün, hizmet vs.) ya da başkası tarafından ortaya çıkarılmış olanı geliştirme, etkin hale getirme ve kullanılabilir hale getirme işletme bilimi tarafından girişimcilik olarak ifade edilmektedir (Shane ve Venkataraman, 2000).

2.1.2.Girişimcinin Tanımı

Tarihsel süreç içerisinde girişimci kavramı, birbirine benzer özelliklere sahip olan iki önemli yaklaşım sayesinde gelişim göstermiştir. Cantillon ve Say'ın 18. ve 19.yy.'daki çalışmalarına göre ilk yaklaşım, farklı üretim faktörlerinin bir araya gelmesi ile yeni ya da eski mal ve hizmetlerin ortaya çıkması için bu faktörleri yöneten kişi girişimci olarak ifade edilmektedir (Shane, 2007). Schumpeter'in kapitalizm sürecindeki ekonomik gelişimi ikinci yaklaşım olarak ifade edilmektedir. Bu yaklaşıma göre girişimciler, yeni ürün ortaya çıkaran, piyasaları geliştiren ve yenilik yaratan kişilerdir (Hébert ve Link, 1989).

Girişimci, araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Girişimci tanımı, ilk kez İrlandalı Fransız ekonomist olan Richard Cantillon tarafından yapılmıştır. Maaşlı insanlar ve toprak sahipleri girişimciler olarak ifade edilmiştir. Girişimciler, piyasalarını oluşturan ve karar verici görevi olan kişilerdir (Grebel vd., 2003). En bilinen tanımı ise, üretim için gereken finansmanı ve kaynakları bulunan ayrıca üretim faktörlerini kullanarak mal ve hizmet için gereken girişim yapan kişi olarak ifade edilmektedir. (Kılıç, 2016) Girişime yardımcı olan, aracılık yapan, sorumluluk alan, yenilikçi olan, var olan süreçle ilgili tüm sorumlulukları üstlenen, engel ve zorluklara karşı dayanıklı kişi girişimci olarak tanımlanmaktadır (Johnson, 2001). Diğer bir ifadeyle, girişimci yeni farklılıklar yaratan kişidir. Daha önceden belirlenmemiş ihtiyaçların nasıl karşılanacağını bilen, var olanları ise daha etkili kullanılabilir hale getiren kişidir. (Kamien ve Schwartz, 1982) Kendi işlerini kendilerinin yapması girişimcileri sermayedarlardan ayırmaktadır. Birey kendi parasını başkasına verdiğinde sermayedar olmaktadır. Eğer kiraya verir ya da kazanç elde etmek için satın alırsa toprak sahibi olmaktadır. Fakat bir işletmeyi yönetmek için gereken malı alırsa o birey girişimci olarak ifade edilmektedir (Roolaht, 2006).

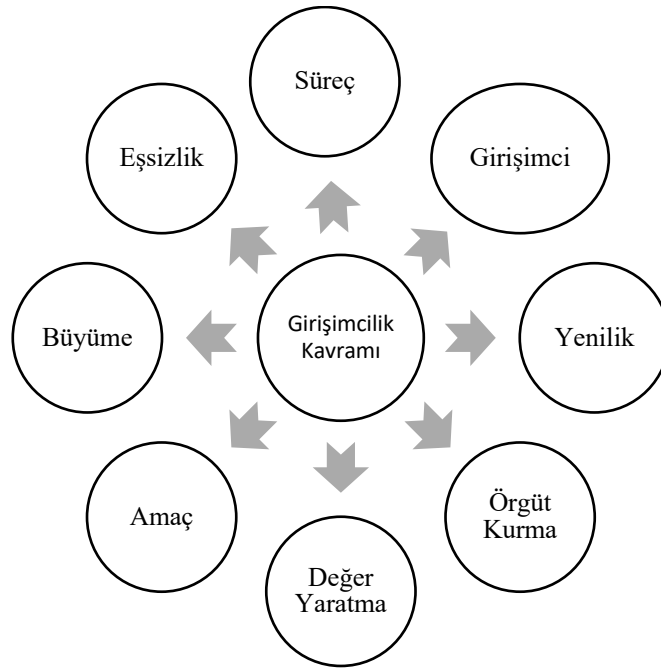
2.1.3.Girişimcilik Tanımı

Girişimcilik kavramı, girişimde bulunmak için gereken finansman, politik ve sosyal süreçlerin risklerini alma, çaba ve zamanın harcanması ile ortaya bir değer oluşturma olarak ifade edilmektedir (Marangoz, 2016).

Geçmişten günümüze kadar girişimcilikle ilgili birçok tanım ortaya çıkmıştır. Bu tanımların ortak noktası, girişimcilerin yenilik fırsatı yaratması, bu fırsatları iyi

değerlendirerek iş süreci yaratması ve risk almalarıdır. Orta çağ döneminde girişimcilik, var olan kaynaklarla projeyi yöneten ve bu üretim projelerinde risk almayan kişi olarak tanımlanmaktadır. Pinchot ve Pellman (1985) girişimcilik kavramından bahsederken çok daha iç girişimcilik üzerinde durmuştur. Birey için bireysel olarak çalışmanın ve üretmenin önemli olduğunu incelemiştir. Girişimciliğin ortaya çıkması için önemli olanın istek, kişisel tercihler, eğitim, yaş, çevre ve rol modeller olduğunu belirlemiştir. Girişimciliğin gelişebilmesi için kişisel tatminin sağlanması ve maddi ödülün olması gerektiğine inanmaktadır. Yenilik yaratmak için finansal riskler, psikoloji ve sosyal risklerin önemli olduğuna değinmiştir. Cooper ve Dunkelberg (1986) girişimciliği yeni bir iş kurma ya da mevcut olan işi satın alıp yenilik yaratma olarak ifade etmektedir. Muller ve Thomas (2001), bir fırsatın değerlendirilmesi ve o fırsattan bir etkinlik yaratma faaliyeti olarak tanımlanmaktadır. Var olan mal ve hizmet üzerinde yapılan değişimle yenilik yaratan ve yeni bir değer ortaya koyan bir kavram olan girişimcilik Stevenson ve Jarillo (2007) 'ya göre, 3 şekilde tanımlanır;

- Girişimcilik, yenilik yaratma sürecidir.
- Girişimcilik, var olan mal ve hizmeti daha iyi hale getirme sürecidir.
- Girişimcilik, var olan kaynakların daha ötesinde fırsatları takip etme sürecidir.

Şekil 2.1. Girişimciliği Tanımlayan Temel Unsurlar (Coulter, 2000)

2.2.GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ

Girişimcilik, birçok bilim insanı ve araştırmacının ilgisini çeken, geçmişten günümüze geçişle birlikte hız kazanan ve var olan bilgilerin geliştirilmesine yardımcı olan bir alandır. Her geçen gün daha fazla değişim gösteren piyasalarda önem kazanan girişimcilik kavramı, farklı olma ve hayallerini gerçekleştirmek isteyen bireylerin kariyer fırsatı olarak gördüğü alanlar arasında yer almaktadır (Ries, 2014). Girişimcilik davranışının yaygınlığı nüfusun %20-%50 arasında olduğu tahmin edilmektedir. Bu oran bireylerin girişimciliğe çok istekli olduğunu göstermektedir (Shane ve Venkataraman,2000). Sürdürülebilirliğin temel faktörlerinde biri girişimcilik olarak ifade edilmektedir. Yenilik ve girişimcilik bir araya geldiğinde sürdürülebilirlik sağlanmakta ve işletme rekabet ortamında varlığını devam ettirebilmektedir (Zhao, 2006). Günümüzde eskiden olduğu gibi uzun sürede değişim görülmemektedir. Bilişim teknolojilerinin gelişimi ve bilgi alışverişindeki artış rekabeti arttırmakta ve bu durum üretim faktörlerinin ekonomideki yerini daha riskli bir konuma getirmektedir. Bu değişim ve gelişimin en önemli faktörünün yenilikçi girişimciler olduğu belirlenmiştir (Özkul, 2008). Literatür genelinde girişimciliğin önemini, ekonomik ve sosyal açıdan incelemenin faydalı olduğu görülmektedir.

2.2.1.Ekonomik Açıdan Önemi

Dünya ekonomisinin değişiminde temel etkenlerden biri de girişimcilik oluşturmaktadır. Girişimcilik bazı ülkelerde diğerlerine oranla, çevre (ekonomik-sosyal-politik) ve kültür arasındaki uyumsuzluktan dolayı daha hızlı ortaya çıkmaktadır. Etkileri, ilk olarak girişimcilik odaklılık sonra girişimcilik ve en son rekabet üzerinde vardır (Lee ve Peterson, 2000). Toplumun gelişmesi için en önemli ekonomik ve sosyal hedeflerin kalkınma ve büyüme olduğu belirlendiğinde, girişimci yeni üretim faktörleri oluşturarak kullanılmayan kaynakların tam kapasite kullanılır hale gelmesini sağlamaktadır. Bu durum sonucunda oluşturulan yeni kaynaklar toplumun her kesimi tarafından kullanılacaktır. Ekonomik açıdan da önemli hale gelecektir (Marangoz, 2016).

Girişimcilik pazarda yenilik yarattığı için bu durum ayak uyduramayan işletmeler tehlike yaratır hale gelmektedir. Değişime ayak uyduran işletmeler yenilik ortaya koyarak ekonominin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Eğer girişimcilik faaliyetleri

ekonomiyi tam denge durumundan uzaklaştırırsa tam yıkım adı verilen durum ortaya çıkmaktadır (Brouwer, 2002).

2.2.2.Sosyal Açıdan Önemi

Ekonomik hayatı etkilediği gibi girişimcilik, sosyal hayatı da etkilemektedir. Ekonomik kaynakların bir araya getirilerek yeni iş fikirlerinin ortaya çıkarılması o ülkenin çalışanları için de önemlidir. Üretim odaklı işlerde ve çalışanların daha verimli kullanılması gereken alanlarda girişimcilik yardımcı olmaktadır. Kaynakların yeterli kullanılması ile yenilik yaratılması, toplumun sosyal seviyesini geliştirmektedir. Çalışanların daha verimli kullanılması, kamu istihdamının toplam istihdam içindeki oranını azalmakta bu durumda piyasa ekonomisinde sosyal kalkınmayı sağlamaktadır (İlhan, 2004). Girişimcilikle ilgili gelişmeler dikkate alındığında, çok fazla sermaye yatırımı yapılmakta olduğunu ve kalitenin de o oranda arttığını göstermektedir (Bozkurt ve Erdurur, 2013). Gelişmekte ve gelişmiş olan ülkelerde kamusal mal ve hizmetlerin üretilmesinde kendilerini geri çekmeleri, sosyal anlamda girişimcilik faaliyetlerini hızlandırmıştır. Sağlık sorunları, ekonomik eşitsizlik problemleri, devletin geri çekilmesi, uluslararası sivil toplum kuruluşlarının gelişmiş olması ve kamu hizmetlerinin yeterli olmaması, çevre ile ilgili sorunlar halkın kendi sorunlarını çözememesine neden olmuştur (Nicholls, 2006).

Toplumsal sorunlara yeni ve sürdürülebilir çözümler bulan, sosyal değer ve toplumsal faydanın sağlandığı, temel amacın kar olmadığı sosyal girişimcilik türü bulunmaktadır (Bayarçelik, 2018). Bu girişimciler, temel işletmecilik kurallarını her zaman uygulayarak insanlığa faydalı yenilikler uygulanmaya uğraşmaktadırlar. İşletmecilik faaliyetlerinin uygulanmadığı bir girişimcilik faaliyetinden söz edilmemektedir (Boone ve Kurtz, 2016).

2.3.GİRİŞİMCİLİK TÜRLERİ

Yeni bir mal ya da hizmet ortaya çıkaran yetenekleri sayesinde yeni fırsatlar yakalayan, başarıya ulaşan ve bunun sonucunda kar sağlayan kişiler girişimci olarak ifade edilmektedir. Girişimcilik bireysel ve kurumsal olarak ikiye ayrılmaktadır (Arslantaş, 2001).

2.3.1. Bireysel Girişimcilik

Girişimci, var olan fırsatları değerlendiren ve bu fırsatları değerlendirmek için gerekli olanı bir araya getirerek, riski üstlenip büyüme ve kar odaklı olan, yeni iş kuran kişi olarak tanımlanmaktadır (Scarborough, 2014). Boone ve Kurtz (2016) ise girişimciyi, bir iş kurduktan sonra riski göze alarak verimli şekilde bu işi yürüten ve karlı iş fırsatları arayan özel girişimler olarak ifade etmektedir. Girişimcilik, mal ya da hizmeti sıfırdan var etme özelliğine sahip olduğu için önemli konulardan biridir. Pazardaki ihtiyacı görme ve o ihtiyacı gidermek için yenilik yaratmak girişimci tarafından gerçekleştirilmektedir. Üretim sektöründe farklı departmanlarda yenilik yaratan kişiler girişimci olarak örneklendirilmektedir. Yeni, sıfırdan iş ve işletme kuran ya da yeni gelişmeler yapanlar olarak da ileri sürülmüştür (Mirze, 2014).

Yerine getirilmesi gereken bazı fonksiyonlar bireysel girişimci tarafından gerçekleştirilmelidir. Gerçekleştirilenin bir girişim olup olmadığı ve bu fonksiyonları yerine getirip getirmediği incelenmektedir. Bu fonksiyonlar, var olan mal ve hizmetin kalitesini arttırmak ya da yenisini üretmek, yeni pazar bulmak, bu pazarda yeni organizasyonlar gerçekleştirmek ve yeni hammadde için yeni kaynaklar bulmak olarak ifade edilmektedir (Örücü, 2013).

2.3.2. Kurumsal Girişimcilik

Günümüzde rekabetin artması ile işletmelerin, kendilerini yenilemesi, piyasa yaşam koşullarını sürdürebilmesi ve karlılıklarını arttırması girişimcilik ile mümkün hale gelmektedir. Bu yüzden pazarda var olmaya devam etmek için daha fazla kurumsal faaliyetlerde bulunmalıdırlar (Ries, 2014).

Naman ve Slevin (1993) 'a göre kurumsal girişimcilik, yönetim ideolojisi ve stratejik hakkında karar alırken yönetimin yaptığı davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Johnson (2001) kurumsal girişimcilik, büyük işletmelerin aynı sektörde yer alan küçük işletmelerle ilişkileri güçlendirerek yenilik kapasitesini arttırma hedefi olarak ifade edilmektedir. Büyük işletmelerin sadece kendi hedeflerini önemsedikleri bu durum, küçük işletmeler için yeni yatırım fırsatları sağlamaktadır. Küçük işletmeler sayesinde büyük işletmelerinde piyasada sürdürülebilir hale gelmelerine yardımcı olmaktadır. Marangoz (2016), büyük ve orta ölçekli işletmelerin uyguladığı işletmecilik faaliyetleri kurumsal girişimcilik olarak ifade edilmiştir. Var olan işletmenin yeni bir girişimde

bulunması, yenilenmesi ya da işletme içerisinde çalışan birey ya da grupların çabası ile ortaya çıkan hizmet süreci kurumsal girişimcilik olarak tanımlanmıştır.

Kurumsal girişimcilik, farklı değişimler göstermektedir. Bunlar yayılmış girişimcilik ve iç girişimcilik olarak ayrılmaktadır. Yayılmış girişimcilik, yenilik ve girişimciliği desteklemek amacıyla işletmede yeni bir yapı oluşturma ve çalışanların bu yapıyı desteklemesi için bilgilendirilmesidir. Bu durumda önemli olan örgüt ve çalışanlar arasında amaca uygun ortamın sağlanmasıdır (Johnson, 2001). İç girişimcilik, örgüt içinde çalışanların veya grupların verilen teşvikler ve tercihler doğrultusunda yeni proje veya fikir üretmesidir. Örgüt içinde çalışanların yeteneklerinin geliştirilmesi ve yeniliğe teşvik edilmesi hedeflenmektedir (Acuner vd., 2017). İşletmenin başarılı ya da başarısız olmasını belirleyen iç girişimcilerdir. İç girişimciler, işletmeye tam bağımlı ya da işletmeden tam bağımsız değillerdir. İşletme dışında belirlenen özel bir ekip de iç girişimci olabilmektedir. Farklı departmanlarda çalışan bireyler etkileşim halinde olarak yeniliği başarılı şekilde gerçekleştirebilirler (Jones, 2017).

2.4.GİRİŞİMCİLİĞİN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI

Girişimcilik kavramı sadece para kazanmak anlamına gelmemektedir. Yapılan girişim sonrasında elde edilen gelirin nasıl ve hangi yollardan elde edildiği düşünülmezsizin sadece girişim dikkate alınmamalıdır. Başarılı olan bir girişimci kendine ve devlette ait geliri hiçbir zorluğa katlanmadan çeşitli şekillerde kendi kullanabilen kişiler değildir. Aksine başarılı olan bir girişimci gelirini iyi kullanarak para kazanan kişi olarak ifade edilmektedir (Müftüoğlu, 1991). Her geçen gün on binlerce girişimci, büyük çaba ve emekle iş kurmakta ve birçoğu da sermaye azlığı, rekabet, yetersiz satışlar, yönetim yeteneklerinin yetersizliği ve çevresel koşullardan dolayı iflas durumuna düşmektedir. Yeni girişimde bulunan kişilerin finansal ve kişisel riskleri büyük miktarda olduğu için girişimciliğin avantajları olduğu gibi dezavantajları da bulunmaktadır (Döm, 2008).

Girişimciliğin avantajları kar elde etme, saygı görme, kişisel gelişime katkı, bağımsızlık, toplumsal fayda ve başarıma hissi olarak ifade edilirken, dezavantajları aileye zaman ayıramama, belirsizlikle baş etme, sorumluluk yükü, zarara katlanma zorunluluğu, finansal sorunlar, kişisel özveri olarak açıklanmaktadır (Doğan, 2013).

2.4.1. Girişimciliğin Avantajları

Kar elde etme: Girişimci yenilik ya da değişim yaratarak gerçekleştiği faaliyetlerden kar elde ettikçe geliri de o oranda artış gösterecektir. Fakat girişimciler için kar elde etme en önemli amaçlarından biri olmamalıdır. Girişimcilik adına yapılacak en olumsuz davranış şekli kar elde ederken, etik kurallara uymamak olarak belirlenmiştir.

Saygı görme: Girişimciyi destekleyici ve tatmin edici unsurlardan biri kamu oyununda saygınlığı kazanmak olarak belirtilmektedir.

Kişisel gelişime katkı: İşletmenin gelişimi için girişimci değişik ve yenilikçi faaliyetlerde buldukça kendi potansiyelini geliştirme, yeni yeteneklerinin farkına varma ve becerilerini kullanma gibi özelliklere sahip olacaktır.

Bağımsızlık: Girişimciliğin sağladığı ekonomik özgürlük, karar verme ve bağımsızlık ihtiyacı en önemli amaçlarından birini oluşturmaktadır.

Toplumsal fayda: Girişimcinin motivasyonunu arttıran nedenler, insanlara yeni iş sahaları yaratma, kişisel ve toplumsal gelişimine katkıda bulunma olarak belirtilmektedir.

Başarma hissi: Girişimciye başarı hissini, yeni bir iş kurma veya var olan işte yenilik yaratma, kar elde etme ve tüm bunları kendi başarısı ile gerçekleştirdiği duygusu vermektedir (Akpınar, 2009).

2.4.2. Girişimciliğin Dezavantajları

Aileye yeterli zaman ayıramama: Girişimcinin yoğun ve tempolu çalışma koşulları, genellikle girişimcinin sosyal hayatını olumsuz yönde etkilemekte ve ailesi ile arasındaki ilişkilerde de stres artışına neden olmaktadır. Bu yüzden girişimci işletmesini kurmadan önce ne kadar özveri de bulunması gerektiğini belirlenmelidir.

Finansal sorunlar: Girişimcinin uzun süre emek verdikten sonra başarısız olması hem psikolojik hem de finansal açıdan sıkıntılı bir süreçtir. Bu nedenle girişimciler gerçekleştirmek istediği beklentilerinin ve hayallerinin birçoğundan vazgeçmek durumunda kalmaktadır.

Belirsizlikle baş etme: Bireyin yeterli bilgi sahibi olmaması sonucunda tam olarak belirlenemeyen ve sınıflandırılmayan durumu belirsizlik olarak tanımlanmaktadır. Ortaya çıkan belirsiz duruma olumlu geri dönüş de bulunabilme yeteneği ise belirsizlikle baş etme halidir. Böylece, birey belirsiz bir durum ortaya çıkması halinde çok fazla bilgi

sahibi olmamasına rağmen aldığı karardan emin olabiliyorsa, belirsizlik durumu ile baş edebiliyor demektir.

Sorumluluk yükü: Sorumlulukları fazla olan girişimci her ne kadar kendi işinin patronu olarak gözüke de bazen üzerinde ortaklarının veya kamu otoritesinin baskısını hissetmektedir. Bunun yanı sıra girişimcilik faaliyetinin yarattığı yasal işlemleri ve vergi yükümlülüklerini de yerine getirmelidir. Girişimciler, tek bir alanda çalışanların aksine işletmenin tüm fonksiyonlarını bilmek zorundadır (Karakaş, 2012).

Zarara katlanma zorunluluğu: Girişimcinin yeni bir iş kurmasındaki temel amacı kar elde etmek olsa bile ortaya çıkan zarara da katlanmak zorundadır. Örneğin bu durum çok talep edilmeyen bir ürün üretme ya da kâr marjı az olan bir yerde iş yeri açma şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Girişimcinin zarar etmesi halinde katlanabileceği ve yaşamına devam edebileceği olanaklara sahip olması, daha fazla iş stresine neden olmaktadır.

Kişisel özveri: Girişimci olan bireyin standart çalışma saatleri olan sabah 8 akşam 5 çalışma imkânı yoktur. Uzun çalışma koşulları girişimcinin bütün enerjisini harcamaktadır (Akpınar, 2009).

2.5.GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ

Gelişen dünya ile artan rekabet ortamı ekonomik faktörlerin değişimine neden olmuştur. Yenilik, risk alma, azim ve hırs, bağımsız davranma, başarı olma direnci gibi özelliklere sahip olan bireylerin değişimle birlikte önemi artmıştır. Bu bireyler aldıkları eğitim ile öğrendikleri bilgilerden yararlanabilme, iş yükünü planlama ve ailesinde, toplumda kendisine sağlanan olanakları değerlendirme yeteneklerine sahip olduğu için girişimcilik eğiliminde bulunmaktadır. Girişimcilik kavramının birey de doğuştan olup olmadığı ya da sonradan eğitimle bu niteliklere sahip olup olmadığı tartışırken bu konu da girişimcilik eğilimine yönelik birçok çalışma ortaya çıkmıştır.

2.5.1.Girişimcilik Eğilimi Kavramı

Eğilim, bir şeyi istemek, sevmek ve yapmak için yönelimde, meyil de bulunma anlamına gelmektedir (TDK, 2020).

Bireyin kendi işini yapmak için eylemde bulunması ve girişimci çaba göstermesi girişimcilik eğilimi olarak ifade edilmektedir. Bireyin bir girişim için istek ve arzu sahibi olması girişimcilik faaliyetinin temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda girişimcilik

eğilimi, bir iş için niyet edilerek oluşturulan planlı bir davranış biçimidir (Timuroğlu ve Çakır, 2014).

Bireyler girişimcilik faaliyetine başlamadan önce önemli boyutlarda girişimcilik eğiliminde bulunurlar. Belirli harekete geçiren etkenlere sahip olmadan aniden girişimcilik eyleminde bulunamazlar. Bir eylemde bulunmadan önce davranış biçimine yönelik eğilimde bulunması gerekmektedir (Koe vd., 2012). Bu durum bireylerin girişimcilik eğilimini bilmeden yapmadıklarını, belirli tercihler sonucunda bilerek ve isteyerek yaptıklarını ortaya koymaktadır (Obschonka vd., 2010).

Bireyin girişimciliğe ilişkin eylemde bulunması, girişimcilik için gereken ihtiyaçları karşılaması veya girişimci olmak için gereken ihtiyaçları karşılaması o bireyin girişimcilik eğiliminde bulunduğunu göstermektedir (Taş, 2016).

Ajzen (1991)'e göre girişimcilik eğilimi, planlanan bir davranışı en iyi şekilde gerçekleştirme ve belirlenen eylemi yerine getirmeye yönelik tutum ve bireysel davranışlar olarak ifade edilmektedir. Thompson (1999), fırsat ortaya çıkarmak, fırsatın farkına varmak ve belirlenen ihtiyaçlara göre bu fırsatları değerlendirmek, riski yönetmek ve yaratıcı, yenilikçi olmayı girişimcilik eğilimi olarak sıralamıştır. Girişimcilik için gereken sürecin fırsatları tanımlamak ve değerlendirmek, iş planı ve belirlenen ihtiyaçlara göre işletmenin yönetimi olarak ilerlemesi gerektiğini aşamalandırmıştır. Lee ve Peterson 'a göre (2000) girişimcilik eğilimi, girişimden farklı anlama gelmektedir. Girişimcilik, yeni bir girişimde bulunmak olarak tanımlanırken, girişimcilik eğilimi, girişimciliğin nasıl ortaya çıktığını, kullanılan uygulama ve karar verme şekillerinin neler olduğunu ifade etmektedir. Girişimcilik eğilimi yüksek olan şirketler, bağımsız, yenilikçi, riski göze alan ve piyasanın rekabetine ayak uydurabilen özelliklere sahipken, girişimcilik eğilimi düşük olan işletmeler ise bu özelliklerden bazılarını sahiptirler. Bu durum sadece işletmeler için değil, ülkelerin toplumsal gelişimi için de geçerlidir. Bir araya gelen kültürel faktörlerin (değer, tutum, davranışlar) karışımı girişimcilik eğiliminde farklılık göstermektedir. Yani, ulusun kültürel değişimi ve girişimcilik arasında girişimcilik eğilimi aracı görevi görmektedir. Atabay ve Alamur (2016)'a göre bireylerin sahip olduğu girişimcilik niteliklerini ortaya çıkaran, arzu, istek ve niyetlerini girişimcilik potansiyeli ile harekete geçiren davranış şekli girişimcilik eğilimi olarak ifade edilmektedir.

2.5.2.Girişimcilik Eğilimini Etkileyen Faktörler

Girişimcilik eğilimini etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır.

2.5.2.1.Kişisel Faktörler

Bireyler birbirinden farklı karaktere ve kişiliğe sahiptir. Genellikle girişimci karaktere sahip olan bireyler, bir başkasının otoritesi altında çalışmayı kabul etmezler. Mevcut çalışma koşullarından memnun olmadıkları için yeni alanlar araştırırlar ve kendi işletmelerini yönetmeye yönelik çalışmalarda bulunurlar (Alaybeyoğlu Küçük, 2014).

Girişimciliğin oluşumunu etkileyen kişisel faktörler, liderlik yeteneği, yüksek başarı, yaratıcı düşünebilme, fırsatları öngörebilme ve doğru algılayıp hızlı karar verme, bağımsızlık, geniş vizyon, hayal gücü, esneklik, risk alabilme olarak belirlenmektedir. Bu kişisel faktörler girişimciliği giren bireylerden ayıran özelliklerdir. Bu yüzden toplumun tamamında girişimci olabilecek nitelikler bulunmamaktadır (Bridge, 1993).

Bireyleri girişimciliğe yönlendiren güdüler çeşitliliği ve şiddeti bakımından farklılık göstermektedir. Örneğin; Bazı insanlar çok hırslı değildir ve büyük sorumlulukları, riski göze almaktan korkarlar. Bunun tersine tüm sorumluluğu üstlenen ve risk alabilen bireyler ise kendi işletmelerini kurarak, daha iyi statüye sahip olabilirler. (Uluçınar Türkel,1992'den aktaran Bozkurt, 2007).

Girişimcilik için gereken kişisel özellikler, toplumsal bir eyleme dönüşürken birçok sosyal bilim ile ilgilenen kişilerin ilgisini çekmektedir. Yani hangi kişisel özelliğin o bireyi girişimciliğe ittiğini incelemeyi açıklamaya çalışmaktadırlar (İlhan, 2003).

2.5.2.2.Demografik Faktörler

Cinsiyet, yaş, eğitim, gelir, medeni durum demografik faktörleri oluşturmaktadır.

2.5.2.2.1.Cinsiyet

Bireylerin sahip olduğu nitelik bakımından cinsiyet farklılığı kişisel tercihlerini etkilemektedir. Bu durum, girişimcilik eğilimlerinde de değişime neden olmaktadır. Araştırmaların sonuçlarına göre, erkeklerin kadınlara oranla risk alamaya daha yatkın olduğu belirlenmiştir (Avşar, 2007). Toplumun girişimcilik algısı, cinsiyet kavramına yüklediği anlama göre de belirlenmektedir. Bu yüzden toplumda erkek girişimcilik kavramı daha fazla ön plandadır (Özen Kutunis ve Hancı, 2004) Fakat ortaya çıkan kadın

girişimciliği ile kadınlar farklı kişisel özelliklerine göre yeni girişimcilik örnekleri göstermektedir.

2.5.2.2.2.Yaş

Girişimcilik faaliyetinde bulunmak için genellikle 22-25 yaş aralığı ideal olarak belirlenmektedir. Bu yaş aralığı dışında yapılan girişimcilik faaliyetleri finansal ve başarı açısından daha fazla destek gerektirmektedir (Özden vd., 2009).

2.5.2.2.3.Eğitim

Eğitimin girişimcilik faaliyetlerini nasıl etkilediği üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Genellikle eğitim seviyesi yüksek olan kişilerin girişimci olma olasılığının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu durum eğitim sisteminin ve girişimciliğe yönelik verilen derslerin önemini ortaya koymaktadır. Küresel dünyadaki değişime ayak uydurarak, yeniliklere önem veren eğitim kurumlarında yetişen bireylerin daha fazla girişimci oldukları ortaya çıkmaktadır (Güney ve etin, 2003).

2.5.2.2.4.Gelir

Bireyin kendi işletmesini kurabilmesi için belirli bir düzeyde sermayeye sahip olması gerekmektedir. Bu sermaye genellikle kendi birikimi, aile desteği, banka kredisi veya arkadaşlar olabileceği gibi yeni bir yatırımcı ile de sağlanabilmektedir (Hısrıch, 1990). Wang ve Wong (2004) ‘a göre birey daha yüksek ekonomik geliri olan bir aileye sahip ise girişimcilik yapmak için gereken sermayeyi sağlamanın daha kolay olmaktadır. Bu durum, o statüdeki bireylerin daha fazla girişimcilik faaliyetinde bulunmalarına neden olmaktadır.

2.5.2.3.Sosyo-Kültürel Faktörler

Kişisel geçmiş, kişilik, yetenek, deneyim girişim davranışı etkilerken, sosyal politik ve teknolojik gelişmeler de girişimcilik kavramının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda, toplumun genel yapısını oluşturan aile, akraba ve sosyal çevresi, politika, ekonomi uygulamaları girişimciliğin oluşumunu biçimlendirmektedir (Kuratko ve Hodgetts, 1998). Girişimcilikle ilgili faktörler toplumun girişimcilikle ilgili desteği

tarafından ortaya çıkmaktadır. Toplum tarafından girişimci kavramının kabullenilmesi, davranışlarının onaylanması ve teşvik edilmesi ile girişimcilik yaygınlaşmaktadır. Böylece girişimcilik üzerinde aile, değer yargıları, yaşam felsefesi, din ve kültür gibi olgular etkili olmaktadır (Börü, 2006).

2.5.2.3.1.Aile

Bugüne kadar yapılan bütün araştırmalarda girişimcilerin ailesi, aileleri ile ilişkileri, statüleri, ailenin işi önemli konulardan biri olmuştur. Aile üyelerinden birinin girişimcilik yapmış olması yani kendi işine sahip olması, girişimci olmak isteyen bireyi olumlu yönde etkilemiştir (Bozkurt, 2011). Aile kavramı, bireyin kendi yaşamına yön vermesine ve ona iyi bir gelecek sağlaması için belirleyici olmaktadır. Bireyin çocukluktan itibaren aile içinde aldığı ilk eğitim, görgü kuralları ve ailenin dahil olduğu ekonomik sınıf onu yaşamı boyunca etkilemektedir. Girişimcilik yapmak isteyen bireyin faaliyete geçmesi için teşvik edilmesi onu pozitif yönde etkilemektedir (Güney ve Çetin, 2003).

2.5.2.3.2.Rol Modeller

Girişimcilik faaliyetinin doğuştan değil sonradan öğrenilen bir kişisel özellik olduğu yönünde çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda, bireyin girişimcilik özelliklerine sahip olması için aile içinde rol model olan anne, baba ya da girişimci olmaya teşvik eden bir danışman olabileceği tespit edilmiştir (Kahraman vd., 2011). Aile içerisinde girişimcilik de bulunan kişi bireyin girişimci olması yönünde etkili olur. Bu durum bireyin girişimcilik eğilimin artmasına neden olmaktadır.

Girişimcilik için sosyal iletişim ve girişimci olmak için kullanılan sosyal ağlar son derece önemlidir. Bireye yardımcı ve destek olan rol modellerinin olması gerekmektedir. Bu rol modeller hem girişimcilik sürecinin kuruluş aşamasında hem de ileriki aşamalarda girişimciyi destekleyerek yardımcı olmaktadır. Örneğin; girişimci bir babanın rol model olduğu ailede yetişen birey, daha fazla bağımsızlık ve esnek olma hissine sahip olacaktır. Ayrıca babanın yanı sıra annenin de girişimci olduğu ailede bu hisler daha da artacaktır (Hısrıç, 1990).

2.5.2.3.3.Kültür

Tanımlanması zor olan fakat herkes tarafından kullanılan kavramlardan biri kültürdür. E. B. Taylor'a göre kültür, sanat, hukuk, bilgi, örf adetler ve toplumdaki

bireylerin yetenek ve değerlerini içine alan bir bütün olarak tanımlanmaktadır (Güney ve Çetin, 2003).

Kültür kavramından girişimciliğin etkilenmemesi mümkün değildir. Girişimcilik faaliyetlerine başlayan birey, toplumun normlarından oluşan kültürden birincil derecede etkilenmektedir. Bazı toplumlarda girişimcilik faaliyetleri daha fazla görülürken, birçok toplumda aynı performans gerçekleşmemektedir. Bu farklılığın ortaya çıkma nedeni kültürel değerlerdeki farklılıklar olarak belirlenmektedir. Bu değerlerin topluma ait kültürün alt faktörleri girişimciyi yönlendirmektedir (Demirel ve Dikici, 2004). Bireyin girişimde bulunma eğilimini yaşadığı toplumun çalışma şartları, geliri, meslek çeşitleri ile ilgili kültürel değerleri etkilemektedir.

Hofstede, birçok ülkenin ulusal kültürlerini incelediği araştırmasında eril-dişil, bireycilik-kolektivizm, güç mesafesi ve belirsizlikten kaçınma boyutlarını incelemiştir (Saylık, 2019). Eril kültüre sahip toplumlarda saldırgan, kararlı, hırslı, paraya düşkün ve girişken karakterler bulunurken, dişil kültürlerdeki toplumlarda geleneksel, uyumlu, sadık ve fazla öne çıkmayan karakterler yaşamaktadır. Eril kültüre sahip olan toplumlarda girişimcilik eğilimi dişil toplumlara oranla daha fazladır (Aytaç, 2006).

Bireyciliğin gelişmiş olduğu toplumlarda bireysel başarıya, kazanca, finansal güvenliğe çok fazla önem verirler. Bu durum bireyciliğin hâkim olduğu toplumlarda girişimciliğin daha yaygın olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan kolektivist olan toplumlarda toplumsal çıkar ön planda olduğu için girişimciliğin ortaya çıkması daha zordur (Kasalak, 2014).

Toplumdaki bireyler arasındaki güç kavramı, mesafeler oluşmasına neden olmaktadır. Ortaya çıkan mesafe ve güç farklılıkları bireyler tarafından benimsenmektedir. Toplumdaki bireylere yaş, eğitim, aile, gelir gibi faktörler güç sağlamaktadır (Çetinoğlu ve Büber, 2012). Güç mesafesinin fazla olduğu ülkelerde çalışan kişiler, yöneticilerin her zaman haklı olduğunu düşünmektedirler. Bu durum girişimciliğin gelişmesine uygun bir ortam ortaya çıkarmaz. Güç mesafesinin az olduğu toplumlarda ise sorgulayıcı bir yapı vardır. Böylece girişimci bir yapı daha rahat ortaya çıkabilmektedir (Erbatu, 2008).

Belirsizlikten kaçınma, girişimcilerde daha fazladır. Çoğu insan iş yerlerinde, organizasyonlarda tüm bilgilere sahip olmak isterler. Belirsizlik hali tüm insanları endişelendirmektedir. Toplumsal, kurumsal ve bireysel alışkanlıkların değişim göstermesi rahatsızlık ve huzursuzluğa neden olmaktadır. Girişimcilik, yeni bir sürecin

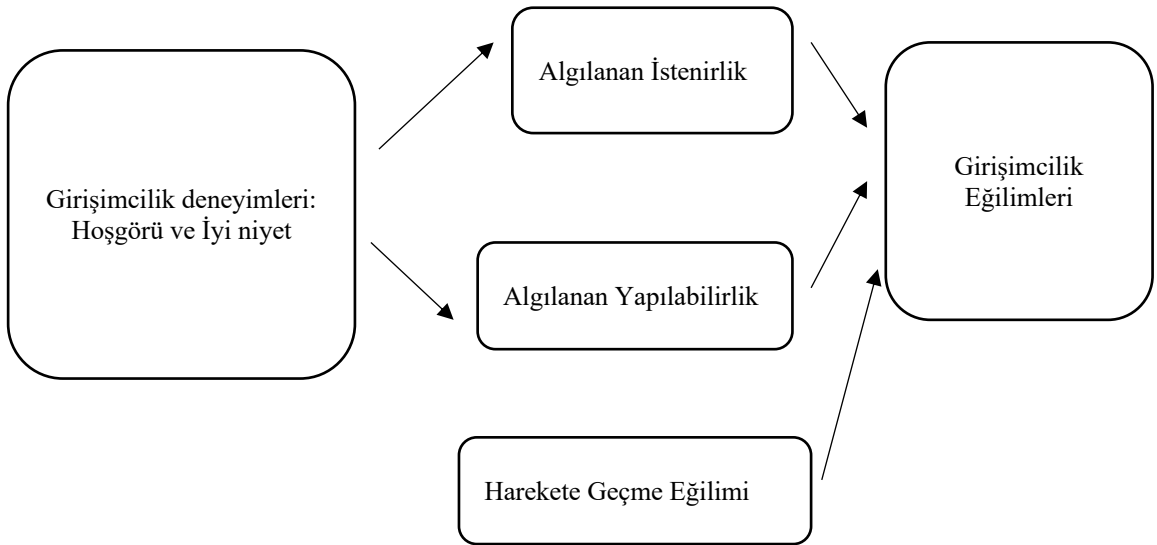
sıfırdan başlamasına neden olduğu için belirsizlikle bu süreçte karşılaşılmaktadır (Güney ve Nurmakhmatuly, 2007).

2.5.3. Girişimcilik Eğilimi Modelleri

Bireyin kendi işini yapmak için istikrarlı bir biçimde çaba göstermesi olarak ifade edilen girişimcilik eğilimi kavramı çeşitli araştırmacılar tarafından farklı şekillerde teoriler modellenmiştir. Girişimcilik modelleri, Shapero'nun girişimci vakası modeli, Robinson'un girişimsel tutum oryantasyonu ve mevcut çalışmada kullanılan Aijen 'in planlanmış davranışlar teorisi modeli olarak ifade edilmektedir.

2.5.3.1. Girişimci vakası modeli

Shapero ve Sokol (1982) tarafından ortaya çıkan girişimci vakası modeli, algılanan arzu edilebilirlik ve algılanan uygulanabilirlik boyutlarından oluşmaktadır. Algılanan arzu edilebilirlik, bireyin iş kurmayı ne kadar çekici bulduğu olarak ifade edilmektedir. Sosyal çevre, aile, çalışma arkadaşları algılanan arzu edilebilirliğin girişimsel faaliyeti üzerinde etkilidir. Algılanan uygulanabilirlik ise bireyin iş kurmak için ne kadar yeteneğinin olduğu olarak tanımlanmaktadır. Ortaklar ya da finansal destek algılanan uygulanabilirliği etkilemektedir (Jakopec vd., 2013).

Şekil 2.2. Shapero'nun Girişimci Vakası Modeli (Mhango, 2006)

Girişimci vakası modeli, planlanmış davranışlar teorisi ile benzerlik göstermektedir. Girişimci vakası modelinde yer alan algılanan arzu edilebilirlik planlanmış davranışlar modelinde kişisel tutum ile girişimci vakası modelinde yer alan algılanan arzu edilebilirlik ise planlanmış davranışlar modelindeki algılanan davranışsal kontrol boyutu ile aynı değerdedir (Van Gelderen vd., 2008).

2.5.3.2. Girişimsel tutum oryantasyonu

Birey, olay, yer, faaliyet ya da herhangi bir olgu için hissettiğimiz duyguların yansıması tutum olarak ifade edilmektedir. Bir olaya karşı olumlu ya da olumsuz bir davranışta bulunmaya yatkınlığımız o olaya karşı tutumumuzu göstermektedir. Tutumun iki temel yaklaşımı bulunmaktadır. Birinci yaklaşım, tutumun duygusal tepkiyle gösterildiğini ve tek boyutlu bir kurgu olduğunu göstermektedir. İkinci yaklaşım ise her şeye karşı ortaya çıkanın bilişsel, duygusal ve davranışsal reaksiyonu olduğunu ortaya koymaktadır. Tutum ise bu üç reaksiyonun birleşiminden oluşmaktadır. Bilişsel reaksiyonu, nesne hakkında sahip olunan düşünce ve inançlardır. Duygusal reaksiyon, nesneye karşı olumlu ya da olumsuz eğilimdir. Davranışsal reaksiyon ise nesneye karşı bir şekilde yatkınlık göstermedir (Erkan, 2014).

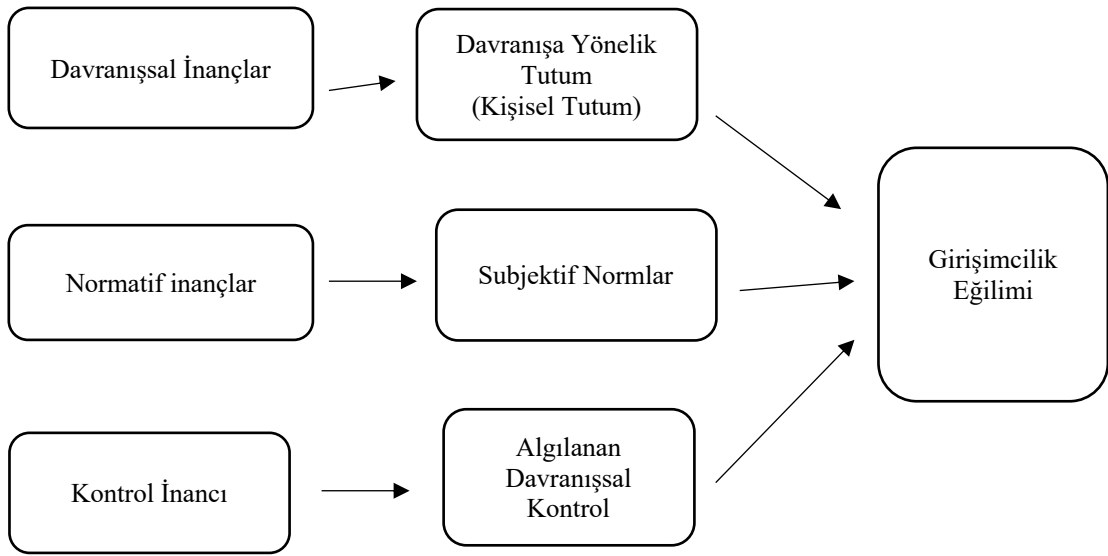
Robinson vd. (1991)'e göre tutum aşağıdaki faktörlerden oluşmaktadır;

- 1.Başarı: Yeni bir girişimin ortaya çıkması ya da var olanın geliştirilmesi ortaya çıkan somut sonuçlardır.
- 2.Yaratıcılık: Girişimcilik faaliyetinin bireyin kendi tarzına özgü ve yeni bir şekilde ortaya çıkarmasıyla ilgilidir.
- 3.Kişisel kontrol: Girişimcinin kendi işi üzerinde kontrolünün nasıl algılandığı ile ilgilidir.
- 4.Öz saygı: Girişimcinin kendi işindeki yeterliliği ve özgüveni olarak ifade edilmektedir.

2.5.3.3. Planlanmış davranışlar teorisi modeli

1950 yılında beri devam eden araştırmaların temelinde yer alan ve tutum, davranış arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmaların sonucunda ortaya çıkan teori, planlanmış davranışlar teorisi olarak ifade edilmektedir. Yapılan araştırmaların birçoğunda tutum ve davranış arasında bir ilişkinin olmadığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır (Wicker, 1969).

1970'li yıllarda ise tutum ve davranış arasında ilişkiye yönelik şüpheler artmış ve bu konuda daha fazla çalışma yapılmaya başlanmıştır. Bu iki kavram arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılan araştırmalar sonucunda bir kısmı anlamlı ilişkiye sahipken, bir kısmı anlamsız ilişki olarak tespit edilmiştir. Davranışlar belirlenirken tutum faktörlerinin de değerlendirmeye alındığını saptamıştır (Albert vd., 1989). Araştırmalarda devam ederken, tutum ve davranış arasında pozitif ilişki sağlanamaması halinde Fishbein ve Ajzen (1975) tarafından yeni bir aracı değişken rolüne sahip değişken saptanmaya çalışılmıştır.

Şekil 2.3. *Planlanmış Davranışlar Teorisi (Ajzen, 1991)*

Ajzen'in Planlanmış Davranışlar Teorisi'ne göre bir davranışı gerçekleştirmenin ilk açıklayıcısının girişimcilik eğilimi olduğu belirtilmektedir. Girişimcilik eğiliminin planlanmış davranışlar teorisine göre belirleyicileri olan değişkenler, kişisel tutum, davranışsal inançlar, subjektif normlar, normatif inançlar, algılanan davranışsa kontrol ve kontrol inancı olarak ifade edilmektedir (Ajzen, 1991).

2.5.3.3.1. Kişisel tutum

Tutum kavramı, bir konu, nesne veya insan hakkında olumlu ya da olumsuz düşünceler olarak ifade edilmektedir. Tutum, bir girişim için davranış da bulunmadan önce ortaya çıkmaktadır. Davranışın oluşması için de öncülük etmektedir. Girişim faaliyetine başlamadan önce bireyin tutumu onun davranışını yönlendirir. Her davranışın

oluşmasının temelinde tutum kavramı yer almaktadır. Tutumun oluşmasında duygu, düşünce ve davranış bir arada yer almaktadır. Gözle görülmez olmasına rağmen bireyin girişim eğilimine yönelik tutumunun hangi yönde ve nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. (Kalkan, 2011).

Kişisel tutum, bireyin girişimcilik faaliyetlerine başlamadan sahip olduğu olumlu veya olumsuz değerlendirme olarak tanımlanmaktadır. Sadece duygusal düşüncelerin değil, mantığa dayalı düşüncelerin de birleşmesinden oluşmaktadır (Lınan ve Chen, 2009).

2.5.3.3.2.Davranışsal inançlar

Sosyal psikologlar, tutumun oluşumunda bilişsel ya da bilgi işleme süreçlerine dayalı yaklaşımları benimsemektedir. Bu yaklaşım, Fishbein ve Ajzen'in (1975), tutumlara ilişkin beklenti- değer modeli ile örneklendirilmiştir. Bu modele göre tutumlar, insanların bir nesne hakkındaki inançlarından ortaya çıkmaktadır. Diğer bir ifadeyle, bireyler bir nesne hakkındaki inançları, belirli özellikler (diğer nesnelere, özellikler ya da olaylar) ile ilişkilendirerek oluşturmaktadır. Bir davranışa karşı tutum geliştirilmesi durumunda, her inanç bu davranışı belirli çıktılarla ya da davranışın gerçekleştirilmesiyle ortaya çıkan maliyetler gibi diğer özelliklerle de ilişkilendirmektedir. Daha önce davranışla ilişkilendirilen özellikler, zaten olumlu ya da olumsuz bir şekilde değerlendirildiği için bireyler otomatik ve eş zamanlı olarak davranışa karşı bir tutum geliştirir. Böylece, bireyler istenen sonuçları ortaya çıkaracak davranışları tercih ederken, istenmeyen sonuçlar doğuracak davranışlara karşı da olumsuz tutum geliştirirler. Özellikle sonucun subjektif değeri, inanç gücü ile doğru orantılı bir şekilde tutuma sebep olacaktır (Ajzen, 1991).

2.5.3.3.3.Subjektif Normlar

Subjektif normlar, belirli bir davranıştan memnun olma ya da olmamaya ilişkin algılanan sosyal etkiler ya da baskılarla ilgilidir. Subjektif normlar, bireylerin belirli bir davranışta bulunması durumunda bu davranışların referans grupları tarafından nasıl değerlendirileceğine ilişkin inançları göstermektedir (O'Neal, 2007). Bireyin kendisini sosyal normlara uygun hale getirmesidir. Mcclelland (1987), bireyler referans gruplarının

uygun bulduğu davranışları gösterme eğiliminde bulunmaktadır. Subjektif normlarla, niyet arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu ifade etmektedir (Dean, 2008).

Bireyin bir davranışı gerçekleştirip gerçekleştirilmeme kararı alırken uğradığı algılanan sosyal baskı olarak ifade edilmektedir. Bireyin hayatında referans grubunda (aile, iş arkadaşları vs.) yer alan kişilerin, bireyin girişimci olup olmama konusundaki düşünceleridir (Linan ve Rodriguez, 2004). Ayrıca bireyin karar almadan önce sosyal referansları tarafından etkilenmesi olarak da ifade edilmektedir. Bireylere referans olan grubu olumsuz bir düşünce belirtmişse birey kararını negatif, referans grubu olumlu bir düşünce de bulunmuşsa birey pozitif bir davranışta bulunmuş olmaktadır. Bu durum birey de sosyal baskı yaratabilmektedir (Hasbullah vd., 2014).

2.5.3.3.4. Normatif İnançlar

Normatif inançlar, belirli kişi ya da gruplar tarafından kabul edilen bireyin inançları olarak ifade edilmektedir. Ayrıca bu inançlar, belirli bir şekilde davranmanın uygun olup olmadığını belirtmektedir (Wei-Ta vd., 2017). Fishbein ve Ajzen, ilk olarak normatif inanç terimini normların öncülü olarak kullanmıştır. Bireyin ve sosyal çevresinin normlara uyacağı inancı, normatif inançlar ve davranışlar arasında bir uyum sağlamaktadır.

Referans grupların bir davranışı onaylaması ya da onaylamamasına ilişkin algıyı ifade eder. Birey için önemli olan kişi ya da grupların bireyin bulunacağı bir davranış hakkında olumlu ya da olumsuz bir düşünceyi ifade etmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bireyin gerçekleştireceği davranış için ne kadar istekli olduğunu yansıtmaktadır. Sosyal baskının gözle görünür halidir. Sosyal çevrenin birey üzerindeki bu baskısı bireyi destekleyici ya da engelleyici olmaktadır (Robledo vd., 2015).

2.5.3.3.5. Algılanan davranışsal kontrol

Algılanan davranışsal kontrol, davranışta bulunacak olan bireyin bu davranışta bulunmasının ne kadar kolay ya da zor olacağına inancı olarak ifade edilmektedir (Erten, 2002). Hem davranışı hem de niyeti etkileyerek, davranış üzerinde doğrudan ya da uzaktan etkisi bulunmaktadır (Özdemir, 2010). Davranışı etkileyen unsurlara göre oluşmasının yanı sıra planlı davranış teorisinin temelini oluşturmaktadır (Kocagöz ve Dursun, 2010). Bireyin girişimci olmasında etkili olan yapılabirlik ve kontrol

kavramlarını içermektedir. Ortaya çıkacak engellerin az, kaynak ve imkânların fazla olması durumunda algılanan davranışsal kontrol artmaktadır (Çetinkaya, 2014). Yapılan bazı araştırmalarda algılanan davranışsal kontrolün girişimcilik eğilimini pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Koe vd., 2012). Autio vd. (2001)'e göre, planlanmış davranışlar teorisinde yer alan algılanan davranışsal kontrol ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif ilişki vardır. Shook ve Bratianu (2010), öğrencilerin girişimcilik eğilimini incelediğinde, algılanan davranışsal kontrol ile girişimcilik eğilimi arasında pozitif ilişki olduğunu saptamıştır.

2.5.3.3.6.Kontrol inancı

Planlanmış davranış teorisinde, bireyin davranışı ve davranış üzerindeki kontrolünü gerçekleştirmek amacıyla davranışsal niyetin bir fonksiyonudur (Ajzen, 1985). Davranışsal niyet, bireyin davranışı gerçekleştirmek için sahip olduğu motivasyonu belirtmektedir. Davranışsal kontrol ise, bireyin davranışı gerçekleştirmek için sahip olduğu kaynaklar, fırsatlar ve yeteneğin derecesini gösterir. Bireyin davranış üzerindeki kontrol algısı davranışsal kontrol olarak ifade edilmektedir. Algılanan davranışsal kontrol davranış üzerinde bir bütün olarak algılanan kontrolü ifade ederken, kontrol inançları bir davranışı gerçekleştirmeyi mümkün kılan ya da engelleyen spesifik faktörlerin algılanan varlığıdır (Ajzen, 1991).

2.6.ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ

Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi üzerine yerli ve yabancı birçok araştırma bulunmaktadır. Bunlar;

Lee vd. (2006), tarafından yapılan araştırmada çoklu ülkeler arasında öğrencilerin girişimciliğe yönelik tutumları üzerindeki etkilerini incelemiştir. Eğitim sistemi ve üniversitelerin girişimcilik yeteneğinin gelişmesinde önemli role sahip olduğunu sonucunu ortaya çıkarmışlardır.

Schwarz vd. (2009), tutum ve algılanan çevresel koşulların öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisi üzerine yapılan araştırmada, öğrencilerin kazanç, statü ve bağımsızlık gibi girişimcilik eğilimini belirleyen etkenlerin önemli olduğu tespit edilmiştir.

Mokhtar ve Zainuddin (2011), Malezya Polyteknik enstitüsünde okuyan mühendislik öğrencilerinin planlanmış davranış teorisi yaklaşımı girişimcilik eğilimlerinin incelenmesi ile davranışa yönelik tutumun öğrencilerin girişimcilik eğilimi üzerinde pozitif etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Karimi vd. (2012), girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik eğilimi ve fırsat tanımlama algısı üzerindeki etkisi incelendiğinde sosyal normun ve algılanan davranışsal kontrolleri pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Doğan (2013), Türkiye'deki üniversite öğrencileri üzerinde girişimcilik eğilimi incelendiğinde, güvenilir ve sorumluluk sahipliği, muhafazakârlık ve uysallık, dışa açıklık, risk alma ve yaratıcılık, kendi isini kurma ve çalışma, duygusallık ve hayalcilik, gergin ve kestirmecilik, eleştiriye açıklık faktörlerinin girişimcilik eğilimine etki eden özelliklere etki ettiği tespit edilmiştir.

Taş (2016), Abant izzet baysal üniversitesi öğrencileri üzerinde girişimcilik eğitimi ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkinin parametrik tekniklerle incelenmesi sonucunda, öğrencilerin girişimcilik eğiliminde bulunduğu ve girişimciliğin kişilik temelli olmadığı tespit edilmiştir.

Demirci (2018), Iğdır üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimi üzerinde yapılan araştırmada, belirsizliğe karşı tolerans ile yaratıcılık, girişimcilik eğilimi ayrıca risk alma eğilimi ile yaratıcılık faaliyeti girişimcilik eğilimi ve belirsizliğe karşı tolerans boyutu arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Rençber (2019), Trakya üniversitesi lisans ve önlisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ve etik değerlere bakış açısı incelendiğinde, önlisans öğrencilerinin lisans öğrencilerine göre girişimcilik eğilimine daha yatkın oldukları ve önlisans öğrencilerinin etik davranış açısından lisans öğrencilerine göre daha fazla etik davranışları benimsedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Boldureanu vd. (2020), Yüksek öğretim kurumlarında başarılı girişimcilik modelleri aracılığıyla girişimcilik eğitimi incelendiğinde, başarılı girişimcilik rol modellerine dayalı girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimciliğe ilişkin tutum ve niyetlerini pozitif şekilde etkilediği ortaya çıkmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ AÇIKÖĞRETİM SİSTEMİ ÖĞRENCİLERİNİN İŞSİZLİK KAYGISI VE GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

3.1.ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Araştırmanın bu bölümünde Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin işsizlik kaygısı ve girişimcilik eğilimi ilişkisini incelemeye yönelik araştırmanın amacı, kapsamı, yöntemi, kısıtları, anakütle ve örneklem ve veri toplama aracına yer verilmektedir.

3.1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimini belirlemede planlanmış davranışlar teorisi ve işsizlik kaygısının rolünü incelemek ve demografik faktörlerin etkilerini araştırmaktır.

3.1.2. Araştırmanın Kapsamı

Bu araştırma Türkiye’de negatif yönde gelişim gösteren finansal ve ekonomik değişimlerden dolayı işsizlik kaygısının artması ile öğrencilerin girişimcilik eğiliminde bulunmasını etkileyen unsurların belirlenmesi açısından önem arz etmektedir. Araştırmanın kapsamını 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

3.1.3.Araştırmanın Yöntemi

Araştırma sonuçlarını elde etmek için veri toplama yöntemlerinden biri olan, anket yönteminden yararlanılmıştır. Uygulanan anketin birinci bölümünde demografik faktörler, ikinci bölümde işsizlik kaygısı ve üçüncü bölümde girişimcilik eğilimine yönelik sorular bulunmaktadır. Anket uygulaması Anadolu Üniversitesi Açıköğretim bilgi sistemi üzerinden online olarak yapılmış ve gönüllülük esasına dayalı gerçekleştirilmiştir.

Anketlerin analizi SPSS programı ile gerçekleştirilmiştir. Uygulayıcıların demografik özelliklerini belirlemek için frekans ve yüzde dağılımı kullanılmıştır.

Verilerin analizini yaparken güvenilirlik analizi, faktör analizi, regresyon analizi, t-testi ve ANOVA analizinden yararlanılmıştır.

3.1.4.Araştırmanın Anakütle ve Örnekleme

Yapılan çalışmanın anakütlesini, 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar yarısında Açıköğretim Sisteminde eğitim gören aktif öğrenciler oluşturmaktadır. Veriler, Açıköğretim bilgi sistemi üzerinden 9-23 Mart 2020 tarihleri arasında online olarak anket yöntemiyle toplanmıştır. Analizler, 921 kişiden oluşan örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

3.1.5.Veri Toplama Aracı

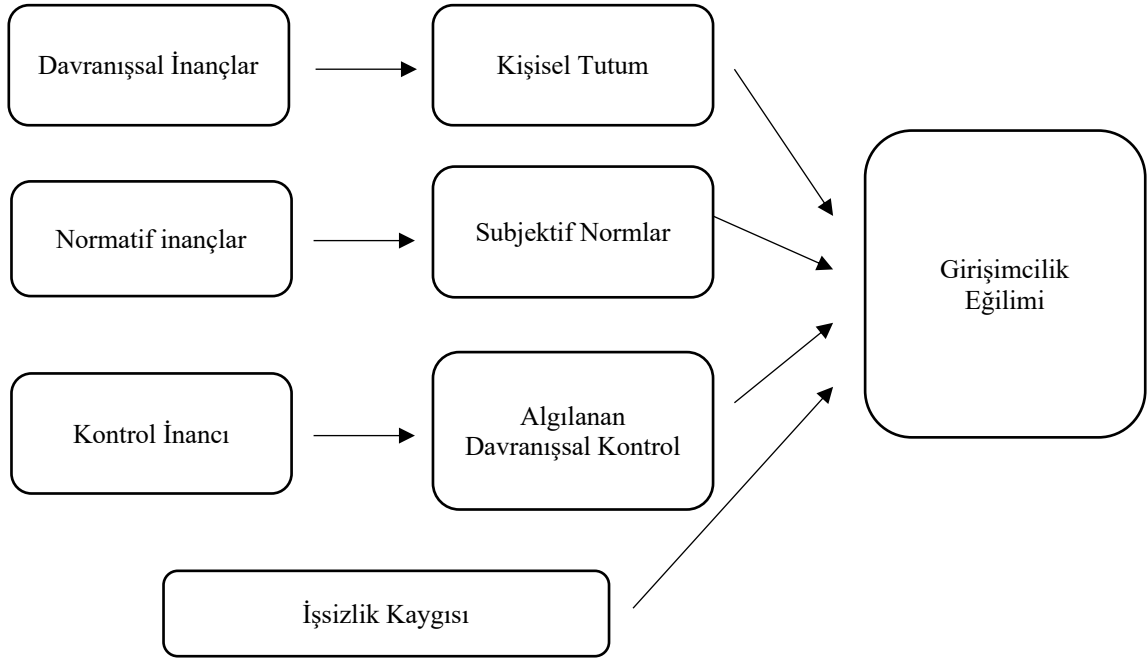
Araştırmanın verileri, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim bilgi sistemi üzerinden online anket ile elde edilmiştir. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar yarısında eğitim gören 921 öğrenciye anket uygulanmıştır.

Araştırmanın anketi iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik soruları içermektedir. İkinci bölüm ise çalışmanın değişkenlerine ait ölçek ifadelerinden oluşmaktadır. 26 adet ifadeden oluşan işsizlik kaygısı ölçeğinde, Dursun ve Aytay (2009) ile Ersoy-Kart ve Erdost (2008) tarafından üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısını belirlemek için oluşturduğu sorulara son halini veren Tekin (2015)'in geliştirdiği ifadeler kullanılmıştır. 4 adet ifadeden oluşan girişimcilik eğilimi, 8 adet ifadeden oluşan davranışsal inançlar, 4 adet ifadeden oluşan kişisel tutum, 3 adet ifadeden oluşan normatif inançlar, 4 adet ifadeden oluşan subjektif normlar, 8 adet ifadeden oluşan kontrol inancı ve 4 adet ifadeden oluşan algılanan davranışsal kontrol değişkenleri Maes vd. (2014)'den alınmıştır.

3.2. MODEL VE HİPOTEZLER

Araştırmada işsizlik kaygısını oluşturan alt boyutlar ve girişimcilik eğiliminin Ajzen'in ortaya çıkarmış olduğu 'Planlanmış Davranışlar Teorisi' kapsamında belirleyicileri arasında anlamı bir ilişki olup olmadığını tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın modeli Şekil 3.1.'de gösterilmiştir;

Şekil 3.1. *Araştırmanın Modeli*

Araştırmanın hipotezleri aşağıda belirtilmektedir;

H₁: Davranışsal inançlar ile kişisel tutum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₂: Normatif inançlar ile subjektif normlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{3a}: Kontrol inancı: direnç ile algılanan davranışsal kontrol arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{3b}: Kontrol inancı: güç ile algılanan davranışsal kontrol arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₄: Kişisel tutum ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₅: Subjektif normlar ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₆: Algılanan davranışsal kontrol ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{7a}: Ekonomideki istihdam zorlukları ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{7b}: Çevresel ve sosyal baskı ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{7c}: Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H_{7d}: Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

H₈: İşsizlik kaygısı, iş deneyimine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

H₉: İşsizlik kaygısı, gelire göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

H₁₀: İşsizlik kaygısı, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

H₁₁: İşsizlik kaygısı, medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterir.

3.3.ANALİZ VE BULGULAR

3.3.1.Üniversite Öğrencilerinin Demografik Bulgularına İlişkin Frekanslar

Tablo 3.1.: Çalışma Durumuna Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde
Evet	570	61,9
Hayır	351	38,1
Toplam	921	100

Araştırmaya katılan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin, %61,9'u bir işte çalışmakta olup %38,1'i herhangi bir işte çalışmamaktadır.

Tablo 3.2.: İş Deneyimi Dağılımları

	Frekans	Yüzde
0-2 yıl	316	34,3
2-4 yıl	123	13,4
4-6 yıl	99	10,7
6-8 yıl	68	7,4
8-10 yıl	60	6,5
10 yıl ve üzeri	255	27,7
Toplam	921	100

Araştırmaya katılan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin, %34,3'ü 0-2 yıl arasında, %13,4'ü 2-4 yıl arasında, %10,7'si 4-6 yıl arasında, %7,4'ü 6-8 yıl arasında, %6,5'i 8-10 yıl arasında ve %27,7'si 10 yıl ve üzerinde iş deneyimine sahiptir.

Tablo 3.3.: Cinsiyet Dağılımları

	Frekans	Yüzde
Erkek	579	62,9
Kadın	342	37,1
Toplam	921	100

Araştırmaya katılan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin, %62,9'u erkek ve %37,1 kadın'dır. Ortaya çıkan bu sonuca göre erkek katılımcıların, kadın katılımcılardan fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4.: Yaş Dağılımları

	Frekans	Yüzde
18-26 yaş	345	37,5
27-35 yaş	308	33,4
36-44 yaş	154	16,8
45-53 yaş	86	9,3
54-62 yaş	23	2,5
63 ve üzeri	5	0,5
Toplam	921	100

Araştırmaya katılan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin, %37,5'u 18-26 yaş aralığında, %33,4'ü 27-35 yaş aralığı arasında, %16,8'i 36-44 yaş aralığında, %9,3'ü 45-53 yaş aralığında, %2,5'u 54-62 yaş aralığında ve %0,5'i 63 ve üzeri yaş aralığında yer almaktadır.

Tablo 3.5: Gelir Dağılımları

	Frekans	Yüzde
0-1000 tl	299	32,5
1001-2000 tl	74	8,0

2001-3000 tl	200	21,7
3001-4000 tl	111	12,1
4001 ve üzeri	237	25,7
Toplam	921	100

Araştırmaya katılan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin, %32,5’u 0-1000 tl arasında, %8’i 1001-2000 tl arasında, %21,7’ü 2001-3000 tl arasında, %12,1’i 3001-4000 tl arasında ve %25,7’si 40001 tl ve üzeri gelire sahiptir.

Tablo 3.6.: Medeni Durum Dağılımları

	Frekans	Yüzde
Evli	382	41,5
Bekar	539	58,5
Toplam	921	100

Araştırmaya katılan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin medeni durumu, %41,5’u evli ve %58,5’i bekar olarak belirlenmiştir.

Tablo 3.7.: Sınıf Dağılımları

	Frekans	Yüzde
1.sınıf	251	27,2
2.sınıf	314	34,1
3.sınıf	117	12,7
4.sınıf	239	26,0
Toplam	921	100

Araştırmaya katılan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin, %27,2’si 1. Sınıf, %34,1’i 2. Sınıf, %12,7’si 3.sınıf ve %26,0’ı 4.sınıf olarak belirlenmiştir.

3.3.2.Faktör ve Güvenilirlik Analizleri

3.3.2.1.Faktör analizi

Charles Spearman tarafından 1904 yılında tanımlanan faktör analizi kavramı, birbiriyle alakalı verileri birbirinden farklı ve daha az verilere dönüştürmek veya olay ya da oluşumun açıkladığı değişkenleri gruplandırarak tek faktör haline getirmek olarak ifade edilmektedir (Norris ve Lecavalier, 2010). Patır (2009)'a göre, amacı değişkenleri azaltmak olan ve birbiriyle ilişkisi olan değişkenleri bir araya toplayan çok değişkenli analiz tekniği, faktör analizi olarak ifade edilmektedir.

Faktör analizinde öne çıkan iki tür bulunmaktadır. Bunlardan ilki olan açıklayıcı faktör analizi, değişkenler arasındaki ilişkiler incelenerek faktör bulmak ve ona ilişkin teori üretmektir. İkincisi olan doğrulayıcı faktör analizi, önceden belirlediğimiz hipotezlerin değişkenler arasındaki ilişkilere bağlı olarak test edilmesi olarak ifade edilmektedir.

Faktör analizi, anket yöntemiyle toplanan verilerin faktör analizine uygun olup olmadığının değerlendirilmesi, faktörlerin değerlendirilmesi, elde edilmesi, rotasyonu ve adlandırılması olarak dört aşamadan oluşmaktadır. Anketle toplanan verilerin faktör analizine uygun olup olmadığının değerlendirilmesine yönelik, korelasyon matrisi, Kaiser- Meyer-Olkin (KMO) testi ve Barlett testi yöntemleri kullanılmaktadır. Korelasyon matrisi oluştururken değişkenler arasındaki yüksek korelasyon ilişkisi incelenmektedir. Kaiser- Meyer-Olkin (KMO) testi, kısmi korelasyon katsayıları ile basit korelasyon katsayıları karşılaştırılmaktadır. Ayrıca KMO örnekleme yeterliliğinin kabul edilebilmesi için 0,50 değerinin üzerinde olması gerekmektedir. Barlett testi, korelasyon matrisinde yer alan diyogonal terimleri 1 ve diyogonal olmayan terimleri 0 olan birim matrisleri test etmek için kullanılmaktadır (Çelik, 2007).

3.3.2.1.1. İşsizlik Kaygısı ölçeğine ilişkin güvenilirlik ve faktör analizi sonuçları

Tablo 3.8. İşsizlik Kaygısı ölçeğine ilişkin güvenilirlik ve faktör analizi sonuçları

İfadeler	Faktör Yükleri	α	
1.Alt boyut: Ekonomideki İstihdam Zorlukları			
Yakın arkadaşlarımla işsizlik kaygıları bana da işsiz kalabileceğimi düşündürmektedir.	0,770	0,952	
Türkiye’ de mezun olacağım bölümle ilgili iş olanakları kısıtlıdır.	0,745		
Ülkemizde istihdam olanaklarının eğitilmiş gençler için az olması, iş bulamayacağımı düşündürmektedir.	0,740		
Yapmak istediğim meslekte işgücü ihtiyacının azalması beni korkutuyor.	0,732		
KPSS, TUS, ALES gibi sınavlar iş ya da işsizlik hayatımın başlangıcıdır.	0,715		
İleride çalışmak istediğim sektörün gittikçe daraldığını görüyorum.	0,700		
Türkiye’ de eğitilmiş genç işgücünün işsizlik oranlarının yüksek seyretmesi iş bulma ümidimi kırmaktadır.	0,655		
Yakın çevrem mezun olduktan sonra iş bulamama durumları, bana da gelecekte iş bulamayacağımı düşündürmektedir	0,651		
2. Alt Boyut: Çevresel ve sosyal baskı			
Sağlam bir işim olması için sanırım lisansüstü eğitim almam gerekecek.	0,875		
Bu gidişle meslek sahibi olabilmem için yeni bir bölüm daha okumam gerekecek.	0,672		
3.Alt Boyut: Kişisel Karamsarlık ve Özgüven eksikliği			
Hayattan beklediğim şeylere kavuşabileceğimi ummuyorum.	0,765		
Eğitimim sonrası sanırım bu hayata tutunamayacağım.	0,703		
Gelecekte iş yaşantımı ve meslek sahibi olmayı bir muamma olarak görüyorum.	0,673		
Yakın gelecekte bir insan kaynağı olarak, önümü göremiyorum.	0,652		
4.Alt Boyut: Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği			
Kendimi nitelikli bir işgücü olarak göremiyorum.	0,786		
Sahip olduğum nitelikler ve almakta olduğum eğitim, iyi yerlere gelebilmem için yeterli değildir.	0,753		
Aldığım eğitim, gelecekteki mesleğim için yetersiz kalabilir.	0,704		
KMO: 0,963; Ki-Kare: 11210,957; df: 136; p<0,01; Açıklanan toplam varyans: %73,246.			

Faktör analizinin uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi sonuçları işsizlik kaygısı için 0,963 olarak ortaya çıkmıştır. Bu değer 0,50'nin üzerinde olması

değişkenler arası korelasyonların faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir (Sipahi vd., 2008). Ölçek ifadelerine ilişkin anti-ımağ korelasyon değerleri 0,50'nin üzerinde olduğu için örneklemin yeterli olduğu ve analizden çıkarılması gereken olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Faktör analizi sonuçlarına göre işsizlik kaygısı ölçeğine ait ifadeleri dört faktör altında toplanmıştır. Elde edilen dört faktör toplam varyansın %73,246'sını açıklamaktadır. Bu değer %50'nin üzerinde olması faktör analizi için önemli bir kriterdir (Yaşlıoğlu, 2017). Ortaya çıkan bu sonuçlar, literatürle karşılaştırıldığında bu faktörlerin ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği olduğu tespit edilmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda farklı faktörlere yüklenen 1,3,13,16,17,18,22,24,26 numaralı anket soruları analizden çıkarılmıştır.

Bir ölçeğin Cronbach Alpha değerinin 0,70'in üzerinde olması o ölçeğe verilen cevapların güvenilir olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada işsizlik kaygısı ölçeğine ilişkin Cronbach Alpha değeri 0,952 olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, işsizlik kaygısı ölçeğine verilen cevapların güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.3.2.1.2. Girişimcilik eğilimi değişkenlerinin güvenilirlik ve faktör analizi sonuçları

Tablo 3.9. *Girişimcilik eğilimi*

	Faktör Yükleri	α
Fırsat doğduğunda girişimci olacağım.	0,948	0,888
Bir gün girişimci olmayı düşünüyorum.	0,948	
KMO:0,500; Ki-Kare:934,998; df:1; p<0,01; Açıklanan toplam varyans: %89,958		

Faktör analizinin uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi sonucunda, girişimcilik eğilimi değişkeninin KMO değeri 0,500 olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca ölçek ifadelerine ilişkin anti-ımağ korelasyon değerleri 0,50'nin üzerinde olduğu için örneklemin yeterli olduğu ve analizden çıkarılması gereken ifade olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen faktör toplam varyansın %89,958'ini açıklamaktadır. Farklı faktörlere yüklenen 28 ve 29 nolu ifadeler faktör analizi sonucunda analizden çıkarılmıştır.

Tablo 3.10.Davranışsal inançlar

	Faktör Yükleri	α
Gelecekteki mesleğimde bağımsızlık benim için değerlidir.	0,832	
Girişimcilik iyi bir yaşam standardı sunar.	0,829	
İş hayatı ve özel yaşam arasındaki dengeyi önemli buluyorum.	0,820	
Girişimci, iş hayatında ve özel yaşamında daha iyi bir denge sağlar.	0,819	0,909
Yeterince para kazanmanın önemli olduğunu düşünüyorum.	0,780	
Girişimcilik zorluklarla dolu bir meslektir.	0,774	
Girişimciler oldukça bağımsızdır.	0,760	
Mesleğimde birçok yeni zorlukla karşılaşmak isterim.	0,642	
KMO:0,919; Ki-Kare:4281,528; df:28; p<0,01; Açıklanan toplam varyans: %61,500		

Faktör analizinin uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi sonucunda, davranışsal inançlar değişkeninin KMO değeri 0,919 olarak ortaya çıkmıştır. Elde edilen faktör toplam varyansın %61,500'ünü açıklamaktadır.

Tablo 3.11.Kişisel Tutum

	Faktör Yükleri	α
Bir gün girişimci olmayı hayal ediyorum.	0,911	
Girişimci olmayı çekici buluyorum.	0,901	0,872
Girişimciliğin olumlu yönleri, olumsuz yönlerinden fazladır.	0,866	
KMO:0,729; Ki-Kare:1421,395; df:3; p<0,01; Açıklanan toplam varyans: %79,685		

Faktör analizinin uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi sonucunda, kişisel tutum değişkeninin KMO değeri 0,729 olarak ortaya çıkmıştır. Elde edilen faktör toplam varyansın %79,685'ini açıklamaktadır.32 nolu soru faktör yükünün 0,5'in altında olması nedeniyle faktör analizinden çıkarılmıştır.

Tablo 3.12.Normatif İnançlar

	Faktör Yükleri	α
Ailem girişimcilik kariyerine olumlu bakıyor.	0,912	
Arkadaşlarım girişimciliği mantıklı bir seçim olarak görüyor.	0,907	0,692
Girişimci olmak, eşimle olan ilişkiye yarar sağlamaz.	0,511	
KMO:0,552; Ki-Kare:901,012; df:3; p<0,01; Açıklanan toplam varyans: %63,861		

Faktör analizinin uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi sonucunda, normatif inançlar değişkeninin KMO değeri 0,552 olarak ortaya çıkmıştır. Elde edilen faktör toplam varyansın %63,861'ini açıklamaktadır.

Tablo 3.13. Subjektif Normlar

	Faktör Yükleri	α
Girişimci olup olmamaya karar verirken başkalarının tavsiyelerini dinlerim.	0,928	
Girişimcilik faaliyetine başlamadan önce başkalarının görüşünü alırım.	0,921	0,834
Çevremim girişimci olma kararım üzerinde önemli bir etkisi vardır.	0,734	
Girişimci olmak tamamen benim kararımıdır.	0,684	
KMO:0,739; Ki-Kare:1974,905; df:6; p<0,01; Açıklanan toplam varyans: %67,883		

Faktör analizinin uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi sonucunda, subjektif normlar değişkeninin KMO değeri 0,739 olarak ortaya çıkmıştır. Elde edilen faktör toplam varyansın %67,883'ünü açıklamaktadır.

Tablo 3.14. Kontrol İnancı

	Faktör Yükleri	α
1.Alt boyut: Direnç		
Bir işletmenin faaliyete başlaması için çok sayıda finansal araç gerekir.	0,901	
Girişimcilik, iyi iş fırsatları gerektirir.	0,853	
Girişimci, uygulamalı bilgiye (knowhow) sahip olmalıdır.	0,853	0,834
Girişimcilik için yeterli devlet desteği yoktur.	0,685	
2.Alt boyut: Güç		
Devlet desteği girişimcilik kararımı etkilemez.	0,895	
Finansal araçların eksikliği girişimci olmamı engellemez.	0,885	
KMO:0,780; Ki-Kare:2800,720; df:15; p<0,01; Açıklanan toplam varyans: %75,742		

Faktör analizinin uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi kontrol inancı değişkeninin KMO değeri 0,780 olarak ortaya çıkmıştır. Faktör analizi sonuçlarına

göre kontrol inancı değişkenine ait ifadeleri iki faktör altında toplanmıştır. Elde edilen iki faktör toplam varyansın %75,742'sını açıklamaktadır. Ortaya çıkan bu sonuçlar, literatürle karşılaştırıldığında bu faktörlerin direnç ve güç olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.15. *Algılanan Davranışsal Kontrol*

	Faktör Yükleri	α
Girişimci olmanın önündeki çoğu engelin üstesinden gelebileceğime inanıyorum.	0,933	0,932
Girişimci olacağıma dair güvenim tamdır.	0,925	
Girişimci olmak için yeterli kapasiteye sahip olduğuma inanıyorum.	0,905	
Girişimci olmayı makul bir seçenek olarak görüyorum.	0,882	
KMO:0,849; Ki-Kare:3121,895; df:6; p<0,01; Açıklanan toplam varyans: %83,069		

Faktör analizinin uygunluğunu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi sonucunda, algılanan davranışsal kontrol değişkeninin KMO değeri 0,849 olarak ortaya çıkmıştır. Elde edilen faktör toplam varyansın %83,069'ünü açıklamaktadır.

3.3.3.Regresyon Analizi Sonuçları

Regresyon analizi, bağımlı değişkenin bağımsız değişken tarafından nasıl açıklandığı belirlemek için uygulanmaktadır. Bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni açıklaması için model kurulmaktadır. Regresyon analizi yapılırken en az aralıklı ölçekte bağımlı değişken ve oranlı, aralıklı ve sınıflı bağımsız değişken olması gerekmektedir (Sipahi, 2008). Bu çalışmada, davranışsal inançlar ile kişisel tutum, normatif inançlar ile subjektif normlar, kontrol inancı ile algılanan davranışsal kontrol, kişisel tutum ile girişimcilik eğilimi, subjektif normlar ile girişimcilik eğilimi ve algılanan davranışsal kontrol ile girişimcilik eğilimi arasında regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 3.16. *Davranışsal İnançlar ile Kişisel Tutum Model Özeti*

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata	F Değeri	p
1	0,818	0,668	0,668	0,67127	1851,878	0,000

Tablo 3.16 incelendiğinde, davranışsal inançlar ile kişisel tutum arasındaki ilişkiyi gösteren R değerinin 0,818 olduğu görülmektedir. R² değeri, bağımsız değişken olan davranışsal inançların, bağımlı değişken olan kişisel tutum değişkenindeki varyansı açıklama oranıdır. Araştırmada kullanılan örneklem büyüklüğü yeterli olduğu için R² ve düzeltilmiş R² değeri aynı çıkmıştır.

Tablo 3.17. *Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar*

	Standardize Edilmemiş		Standardize Edilmiş		
	Katsayılar		Katsayılar		
Bağımsız Değişkenler	B	Standart Hata	Beta	t	p
(Sabit)	0,130	0,078		1,661	0,097
Davranışsal İnançlar	0,980	0,023	0,818	43,033	0,000

Regresyon analizi sonucu, modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (F=1851,878); p<0,01). Davranışsal inançlar değişkeni, kişisel tutum değişkeninin %66,8'ini açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle davranışsal inançlar, bağımlı değişken olan kişisel tutum değişkenine ait varyansı %66,8 oranında açıkladığı görülmektedir. Bu bağlamda H₁ hipotezi desteklenmektedir.

Tablo 3.18. *Normatif İnançlar ile Subjektif Normlar Model Özeti*

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata	F Değeri	p
2	0,704	0,495	0,494	0,70580	900,492	0,000

Tablo 3.18 incelendiğinde, normatif inançlar ve subjektif normlar arasındaki ilişkiyi gösteren R değerinin 0,704 olduğu görülmektedir. R² değeri, bağımsız değişken olan normatif normların, bağımlı değişken olan subjektif normlar değişkenindeki varyansı açıklama oranıdır.

Tablo 3.19. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar

Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar		
	B	Standart Hata	Beta	t	p
(Sabit)	1,091	0,077		14,247	0,000
Normatif İnançlar	0,734	0,024	0,704	30,008	0,000

Regresyon analizi sonucu, modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (F=900,492; p<0,01). Normatif inançlar değişkeni, subjektif normlar değişkeninin %49,5'ünü açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle normatif inançlar, bağımlı değişken olan subjektif normlar değişkenine ait varyansı %49,5 oranında açıkladığı görülmektedir. Bu bağlamda H₂ hipotezi desteklenmektedir.

Tablo 3.20. Kontrol İnancı ve Algılanan Davranışsal Kontrol Model Özeti

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata	F Değeri	p
3	0,786	0,617	0,617	0,71041	740,866	0,000

Tablo 3.20 incelendiğinde, kontrol inancı ve algılanan davranışsal kontrol arasındaki ilişkiyi gösteren R değerinin 0,786 olduğu görülmektedir. R² değeri, bağımsız değişken olan kontrol inancının, bağımlı değişken olan algılanan davranışsal değişkenindeki varyansı açıklama oranıdır.

Tablo 3.21. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar

Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar		
	B	Standart Hata	Beta	t	p
(Sabit)	0,166	0,085		1,953	0,051
Kontrol inancı: Direnç	0,634	0,024	0,581	25,999	0,000

Kontrol inancı: Güç	0,352	0,023	0,343	15,375	0,000
--------------------------------	-------	-------	-------	--------	-------

Regresyon analizi sonucu, modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (F=740,866; p<0,01). Kontrol inancı değişkenine ait direnç ve güç alt boyutları, algılanan davranışsal kontrol değişkeninin %61,7'sini açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle kontrol inancı değişkenine ait direnç ve güç alt boyutları, bağımlı değişken olan algılanan davranışsal kontrol değişkenine ait varyansı %61,7 oranında açıkladığı görülmektedir. Alt boyutların Beta değerleri incelendiğinde direnç alt boyutunun, güç alt boyutuna oranla algılanan davranışsal kontrol üzerindeki etkisinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda H_{3a} ve H_{3b} hipotezleri desteklenmektedir.

Tablo 3.22. *Kişisel Tutum ile Girişimcilik Eğilimi Model Özeti*

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata	F Değeri	p
4	0,857	0,734	0,734	0,65126	2541,716	0,000

Tablo 3.22 incelendiğinde, kişisel tutum ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi gösteren R değerinin 0,857 olduğu görülmektedir. R² değeri, bağımsız değişken olan kişisel tutumun, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi üzerindeki değişkenindeki varyansı açıklama oranıdır.

Tablo 3.23. *Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar*

Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar		
	B	Standart Hata	Beta	t	p
(Sabit)	0,274	0,066		4,187	0,000
Kişisel tutum	0,929	0,018	0,857	50,415	0,000

Regresyon analizi sonucu, modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (F=2541,716; p<0,01). Kişisel tutum değişkeni, girişimcilik eğilimi değişkeninin %73,4'ünü açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle kişisel tutum, bağımlı

değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenine ait varyansı %73,4 oranında açıkladığı görülmektedir. Bu bağlamda H₄ hipotezi desteklenmektedir.

Tablo 3.24. *Subjektif Normlar ile Girişimcilik Eğilimi Model Özeti*

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata	F Değeri	p
5	0,637	0,406	0,405	0,97442	626,931	0,000

Tablo 3.24 incelendiğinde, subjektif normlar ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi gösteren R değerinin 0,637 olduğu görülmektedir. R² değeri, bağımsız değişken olan subjektif normların, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenindeki varyansı açıklama oranıdır.

Tablo 3.25. *Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar*

Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar		p
	B	Standart Hata	Beta	t	
(Sabit)	0,737	0,111		6,640	0,000
Subjektif Normlar	0,810	0,032	0,637	25,039	0,000

Regresyon analizi sonucu, modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (F=626,931; p<0,01). Subjektif normlar değişkeni, girişimcilik eğilimi değişkeninin %40,6'sını açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle kişisel tutum, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenine ait varyansı %40,6 oranında açıkladığı görülmektedir. Bu bağlamda H₅ hipotezi desteklenmektedir.

Tablo 3.26. *Algılanan Davranışsal Kontrol ile Girişimcilik Eğilimi Model Özeti*

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata	F Değeri	p
6	0,822	0,676	0,675	0,71968	1915,015	0,000

Tablo 3.26 incelendiğinde, algılanan davranışsal kontrol ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi gösteren R değerinin 0,822 olduğu görülmektedir. R² değeri, bağımsız değişken olan algılanan davranışsal kontrolün, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenindeki varyansı açıklama oranıdır.

Tablo 3.27. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar

Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar		
	B	Standart Hata	Beta	t	p
(Sabit)	0,406	0,072		5,621	0,000
Algılanan davranışsal kontrol	0,905	0,021	0,822	43,761	0,000

Regresyon analizi sonucu, modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (F=1915,015; p<0,01). Algılanan davranışsal kontrol değişkeni, girişimcilik eğilimi değişkeninin %67,6'sını açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle algılanan davranışsal kontrol, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenine ait varyansı %67,6 oranında açıkladığı görülmektedir. Bu bağlamda H₆ hipotezi desteklenmektedir.

Tablo 3.28. İşsizlik Kaygısı Alt Boyutları ve Girişimcilik Eğilimi Model Özeti

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata	F Değeri	p
7	0,259	0,067	0,063	1,22259	16,503	0,000

Tablo 3.28 incelendiğinde, işsizlik kaygısının alt boyutları olan ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi gösteren R değerinin 0,259 olduğu görülmektedir. R² değeri, bağımsız değişken olan işsizlik kaygısının alt boyutlarının, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenindeki varyansı açıklama oranıdır.

Tablo 3.29. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar

Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar		
	B	Standart Hata	Beta	t	p
(Sabit)	2,616	0,122		21,420	0,000
Ekonomideki istihdam zorlukları	0,243	0,064	0,227	3,796	0,000
Çevresel ve sosyal baskı	0,181	0,044	0,180	4,142	0,000
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	-0,157	0,059	-0,146	-2,678	0,008
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	-0,033	0,051	-0,029	-0,51	0,515

Regresyon analizi sonucuna göre, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutu istatistiksel olarak anlamsız olduğu için bu alt boyut çıkarılarak regresyon tekrarlanmıştır.

Tablo 3.30. Ekonomideki İstihdam Zorlukları, Çevresel ve Sosyal Baskı, Kişisel Karamsarlık ve Özgüven Eksikliği ve Girişimcilik Eğilimi Model Özeti

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata	F Değeri	p
7	0,258	0,067	0,064	1,22221	21,876	0,000

Tablo 3.30 incelendiğinde, işsizlik kaygısının alt boyutları olan ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiyi gösteren R değerinin 0,258 olduğu görülmektedir. R² değeri, bağımsız değişken olan ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliğinin, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenindeki varyansı açıklama oranıdır.

Tablo 3.31. Regresyon Modeline İlişkin Katsayılar

Bağımsız Değişkenler	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar		
	B	Standart Hata	Beta	t	p
(Sabit)	2,599	0,119		21,807	0,000
Ekonomideki istihdam zorlukları					
istihdam	0,234	0,062	0,218	3,746	0,000
Çevresel ve sosyal baskı					
Çevresel ve sosyal baskı	0,173	0,042	0,173	4,114	0,000
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği					
karamsarlık ve özgüven eksikliği	-0,165	0,058	-0,153	-2,865	0,004

Regresyon analizi sonucu, modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir ($F=21,876$; $p<0,01$). İşsizlik kaygısı değişkenine ait ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutları, girişimcilik eğilimi değişkeninin %6,7'sini açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle bağımlı değişken olan işsizlik kaygısı değişkenine ait ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutları, girişimcilik eğilimi değişkenine ait varyansı %6,7 oranında açıkladığı görülmektedir. Alt boyutların Beta değerleri incelendiğinde ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutunun, çevresel ve sosyal baskı ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutlarına oranla girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda H_{7a} , H_{7b} ve H_{7c} hipotezleri desteklenmektedir. Buna karşın H_{7d} hipotezi desteklenmemiştir.

3.3.4. Anova Testi Sonuçları

İşsizlik kaygısının alt boyutları olan ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliğinin, katılımcıların iş deneyimi ve gelir durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA sonuçları Tablo 3.32-Tablo 3.39 arasında gösterilmektedir.

Tablo 3.32. Tanımlayıcı İstatistikler

Ekonomideki istihdam zorlukları	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
0-2 yıl	316	3,3564	1,13852	0,0605
2-4 yıl	123	3,1535	1,28125	0,11553
4-6 yıl	99	3,0758	1,15339	0,11592
6-8 yıl	68	2,8934	1,16187	0,14090
8-10 yıl	60	2,8542	1,20296	0,15530
10 yıl ve üzeri	255	2,7672	1,09738	0,06872
Toplam	921	3,0691	1,17757	0,03880
Çevresel ve sosyal baskı	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
0-2 yıl	316	3,1804	1,25384	0,07053
2-4 yıl	123	3,0285	1,32024	0,11904
4-6 yıl	99	2,9848	1,25652	0,12629
6-8 yıl	68	2,8456	1,27916	0,15512
8-10 yıl	60	2,9583	1,24972	0,16134
10 yıl ve üzeri	255	2,8882	1,21760	0,07625
Toplam	921	3,0190	1,25798	0,04145
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
0-2 yıl	316	2,8972	1,17180	0,06592
2-4 yıl	123	2,8150	1,29027	0,11634
4-6 yıl	99	2,6136	1,14969	0,11555
6-8 yıl	68	2,5882	1,16763	0,14160
8-10 yıl	60	2,4833	1,26714	0,16359
10 yıl ve üzeri	255	2,4922	1,05458	0,06604
Toplam	921	2,6938	1,17169	0,03861
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
0-2 yıl	316	2,8397	1,14410	0,06436
2-4 yıl	123	2,5881	1,16887	0,10539
4-6 yıl	99	2,7205	1,10627	0,11118
6-8 yıl	68	2,5098	1,08582	0,13168
8-10 yıl	60	2,4611	1,09972	0,14197
10 yıl ve üzeri	255	2,4392	0,95371	0,05972
Toplam	921	2,6334	1,09703	0,03615

Tablo 3.32’de işsizlik kaygısının alt boyutları olan ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliğinin iş deneyimine göre ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri gösterilmektedir.

Tablo 3.33. Varyansların Homojenliği Testi

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Ekonomideki istihdam zorlukları	1,729	5	915	0,125
Çevresel ve sosyal baskı	0,849	5	915	0,515
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	2,222	5	915	0,050
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	3,134	5	915	0,008

Tablo 3.33’de işsizlik kaygısının alt boyutlarına ilişkin varyansların homojenliği testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre p değeri 0,05’in üzerinde olan ekonomideki istihdam zorlukları, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ile çevresel ve sosyal baskı alt boyutlarının gruplar arası varyanslarının homojen olduğu, bunun yanında niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutunun gruplar arası varyansının homojen olmadığı görülmüştür.

Tablo 3.34. ANOVA Sonuçları

		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p
Ekonomideki istihdam zorlukları	Gruplar arası Toplam	55,084	5	11,017	8,258	0,000
	Gruplar içi Toplam	1220,661	915	1,334		
	Toplam	1275,745	920			
		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p

Çevresel ve sosyal baskı	Gruplar arası Toplam	14,982	5	2,996	1,903	0,091
	Gruplar içi Toplam	10440,935	915	1,575		
	Toplam	1455,917	920			
		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	Gruplar arası Toplam	29,295	5	5,859	4,345	0,001
	Gruplar içi Toplam	1233,734	915	1,348		
	Toplam	1263,030	920			
		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	Gruplar arası Toplam	26,884	5	5,377	4,554	0,000
	Gruplar içi Toplam	1080,318	915	1,81		
	Toplam	1107,201	920			

Tablo 3.34 incelendiğinde, p değeri 0,05'in altında olan ekonomideki istihdam zorlukları, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutlarının iş deneyimine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Çevresel ve sosyal baskı alt boyutunun ise p değerinin 0,05'den büyük olması nedeniyle iş deneyimine göre farklılık göstermediği görülmüştür (F=1,903, p=0,091). Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için varyansları homojen olan ekonomideki istihdam zorlukları ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutlarına post hoc testlerinden biri olan Scheffe testi, varyansları homojen olmayan niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutu için ise post hoc testlerinden Games-Howell testi uygulanmıştır.

Tablo 3.35. Post Hoc Testi Sonuçları

Scheffe			Ortalama Fark	Standart Hata	p
Ekonomideki istihdam zorlukları	0-2 yıl	10 yıl ve üzeri	0,58925	0,09723	0,000
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	0-2 yıl	10 yıl ve üzeri	0,40500	0,09775	0,004

Games-Howell			Ortalama Fark	Standart Hata	p
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	0-2 yıl	10 yıl ve üzeri	0,40045	0,08780	0,000

Tablo 3.35 incelendiğinde, Scheffe testi sonucunda ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutu bakımından 0-2 yıl iş deneyimine sahip olan cevaplayıcılarla, 10 yıl ve üzeri deneyime sahip cevaplayıcılar arasında ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutuna göre 0-2 yıl iş deneyimine sahip olan cevaplayıcılarla, 10 yıl ve üzeri deneyime sahip olan cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Games-Howell testi sonucunda ise, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutuna göre ise 0-2 yıl iş deneyimine sahip olan cevaplayıcılarla, 10 yıl ve üzeri deneyime sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu bağlamda H_8 hipotezi desteklenmiştir.

Tablo 3.36. Tanımlayıcı İstatistikler

Ekonomideki istihdam zorlukları	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
0-1000 tl	299	3,4528	1,16386	0,06731
1001-2000 tl	74	3,2449	1,29018	0,14998
2001-3000 tl	200	3,0950	1,18937	0,08410
3001-4000 tl	111	2,8119	1,07580	0,10211
4001 tl ve üzeri	237	2,6287	1,01266	0,06578
Toplam	921	3,0691	1,17757	0,03880

Çevresel ve sosyal baskı	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
0-1000 tl	299	3,2258	1,25854	0,07278

1001-2000 tl	74	3,0676	1,33531	0,15523
2001-3000 tl	200	3,0800	1,25558	0,08878
3001-4000 tl	111	2,7838	1,23145	0,11688
4001 tl ve üzeri	237	2,8017	1,20412	0,07822
Toplam	921	3,0190	1,25798	0,04145
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
0-1000 tl	299	2,9666	1,20599	0,06974
1001-2000 tl	74	3,0980	1,33050	0,15467
2001-3000 tl	200	2,7375	1,15036	0,08134
3001-4000 tl	111	2,4302	1,03911	0,09863
4001 tl ve üzeri	237	2,3101	1,01044	0,06564
Toplam	921	2,6938	1,17169	0,03861
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	N	Ortalama	Standart Sapma	Standart Hata
0-1000 tl	299	2,7090	1,14256	0,06608
1001-2000 tl	74	2,8514	1,20897	0,14054
2001-3000 tl	200	2,7917	1,11306	0,07781
3001-4000 tl	111	2,5796	1,04322	0,09902
4001 tl ve üzeri	237	2,3615	0,95922	0,06231
Toplam	921	2,6334	1,09703	0,03615

Tablo 3.36’da işsizlik kaygısının alt boyutları olan ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliğinin gelire göre ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri gösterilmektedir.

Tablo 3.37. Varyansların Homojenliği Testi

	Levene istatistiği	df1	df2	p
Ekonomideki istihdam zorlukları	3,390	4	916	0,009
Çevresel ve sosyal baskı	0,648	4	916	0,629
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	5,581	4	916	0,000
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	3,551	4	916	0,007

Tablo 3.37’de işsizlik kaygısının alt boyutlarına ilişkin varyansların homojenliği testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre p değeri 0,05 in üzerinde olan çevresel ve sosyal baskı alt boyutlarının gruplar arası varyanslarının homojen olduğu, bunun yanısıra ekonomideki istihdam zorlukları ile kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliğinin alt boyutlarının gruplar arası varyanslarının homojen olmadığı görülmüştür.

Tablo 3.38. ANOVA Sonuçları

		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p
Ekonomideki istihdam zorlukları	Gruplar arası Toplam	99,742	4	24,936	19,423	0,000
	Gruplar içi Toplam	1176,003	916	1,284		
	Toplam	1275,745	920			
		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p
Çevresel ve sosyal baskı	Gruplar arası Toplam	31,033	4	7,758	4,988	0,000
	Gruplar içi Toplam	1424,884	916	1,556		
	Toplam	1455,917	920			
		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	Gruplar arası Toplam	77,316	4	19,329	14,932	0,000
	Gruplar içi Toplam	1185,714	916	1,294		
	Toplam	1263,030	920			
		Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p

Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	Gruplar arası Toplam	28,083	4	7,021	5,959	0,000
	Gruplar içi Toplam	1079,118	916	1,178		
	Toplam	1107,201	920			

Tablo 3.38 incelendiğinde, p değeri 0,05'in altında olan ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutlarının gelire göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek için varyansları homojen olan çevresel ve sosyal baskı alt boyutuna post hoc testlerinden biri olan Scheffe testi, varyansları homojen olmayan ekonomideki istihdam zorlukları, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutları için ise post hoc testlerinden Games-Howell testi uygulanmıştır.

Tablo 3.39. Post Hoc Testi Sonuçları

	Scheffe		Ortalama Fark	Standart Hata	p
Çevresel ve sosyal baskı	0-1000 tl	3001-4000 tl	0,44197	0,13862	0,038
	0-1000 tl	4001 tl ve üzeri	0,42406	0,10847	0,004
	Games-Howell		Ortalama Fark	Standart Hata	p
Ekonomideki istihdam zorlukları	0-1000 tl	2001-3000 tl	0,34776	0,10772	0,009
	0-1000 tl	3001-4000 tl	0,64082	0,12230	0,000
	0-1000 tl	4001 tl ve üzeri	0,82407	0,09411	0,000
	1001-2000 tl	4001 tl ve üzeri	0,61624	0,16377	0,003
	2001-3000 tl	4001 tl ve üzeri	0,46631	0,10677	0,000
	0-1000 tl	3001-4000 tl	0,52638	0,12080	0,000
Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği	0-1000 tl	4001 tl ve üzeri	0,65643	0,09577	0,000
	1001-2000 tl	3001-4000 tl	0,66779	0,18344	0,004
	1001-2000 tl	4001 tl ve üzeri	0,78785	0,16802	0,000
	2001-3000 tl	4001 tl ve üzeri	0,42737	0,10452	0,001
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	0-1000 tl	4001 tl ve üzeri	0,34757	0,09082	0,001
	1001-2000 tl	4001 tl ve üzeri	0,48989	0,15373	0,016
	2001-3000 tl	4001 tl ve üzeri	0,43020	0,10038	0,000

Tablo 3.39 incelendiğinde Scheffe testi sonucunda çevresel ve sosyal baskı alt boyutu bakımından 0-1000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla,3001-4000 tl ve 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Games- Howell testi sonucunda, ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutu bakımından 0-1000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 2001-3000 tl, 3001-4000 tl ve 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ayrıca 1001-2000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında ve 2001-3000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında da istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutuna göre, 0-1000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 3001-4000 tl ve 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ayrıca 1001-2000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 3001-4000 tl, 4001 tl ve üzeri gelire sahip olan cevaplayıcılar ve 2001-3000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla 4001 tl ve üzeri gelire sahip olan cevaplayıcılar arasında da istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutuna göre, 0-1000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ayrıca 1001-2000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 4001 tl ve üzeri gelire sahip olan cevaplayıcılar ve 2001-3000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla da 4001 tl ve üzeri gelire sahip olan cevaplayıcılar arasında da istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu bağlamda, H_9 hipotezi desteklenmiştir.

3.3.5. t-Testi Sonuçları

İşsizlik kaygısının alt boyutları olan ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliğinin, katılımcıların cinsiyet ve medeni durumuna farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için bağımsız iki örneklem t testi uygulanmıştır. Bağımsız iki örneklem t testi sonuçları Tablo 3.40, Tablo 3.41, Tablo 3.42 ve Tablo 3.43’de verilmiştir.

Yapılan bağımsız iki örneklem t testi sonucunda, ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutunda cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmüştür. Çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri

eksikliği alt boyutları için yapılan bağımsız iki örneklem t testi sonucunda ise cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo 3.40. Tanımlayıcı İstatistikler

Cinsiyet		N	Ortalama	Standart sapma	Ortalamanın standart hatası
Ekonomideki istihdam zorlukları	Erkek	579	2,9873	1,18137	0,04910
	Kadın	342	3,2076	1,15973	0,06271

Tablo 3.40’da ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutunda cinsiyete göre ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri gösterilmektedir.

Tablo 3.41. Bağımsız t-Testi Sonuçları

		Levene Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği için t-testi				
		F	p	t	s.d.	p (2-kuy.)	Ortalama Fark	Standart Hata Farkı
Ekonomideki istihdam zorlukları	Varyansların eşit olması	0,080	0,778	-2,753	919	0,006	-0,22034	0,08002
	Varyansların farklı olması			-2,767	726,172	0,006	-0,22034	0,07964

Tablo 3.41 incelendiğinde ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutunun cinsiyete göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Kadın cevaplayıcılara ortalamanın erkek cevaplayıcılara göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Ortalamaların eşitliğine ilişkin bağımsız iki örneklem t testi p değerinin 0,05’den büyük olması nedeniyle (0,778) varyansların eşitliği durumundaki ortalamaların eşitliğine ilişkin bağımsız iki örneklem t testi p değeri baz alınmıştır. Bu bağlamda H_{10} hipotezi desteklenmiştir.

Tablo 3.42. Tanımlayıcı İstatistikler

Medeni Durum		N	Ortalama	Standart sapma	Ortalamanın standart hatası
Ekonomideki	Evli	382	2,8223	1,13379	0,05801
istihdam zorlukları	Bekar	539	3,2440	1,17773	0,05073
Çevresel ve sosyal	Evli	382	2.8901	1,22140	0,06249
baskı	Bekar	539	3,1104	1,27653	0,05498
Kişisel karamsarlık	Evli	382	2,4902	1,12070	0,05734
ve özgüven	Bekar	539	2,8381	1,18654	0,05111
eksikliği	Bekar	539	2,8381	1,18654	0,05111
Niteliksel olarak	Evli	382	2,4616	1,04107	0,05327
bilgi ve beceri	Bekar	539	2,7551	1,12012	0,04825
eksikliği	Bekar	539	2,7551	1,12012	0,04825

Tablo 3.42’de ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutlarının cinsiyete göre ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri gösterilmektedir.

Tablo 3.43. Bağımsız t-Testi Sonuçları

		Levene Varyansların Eşitliği Testi		Ortalamaların Eşitliği için t-testi				
		F	p	t	s.d.	p (2 kuy.)	Ortalama Fark	Standart Hata Farkı
Ekonomideki istihdam zorlukları	Varyansların eşit olması	1,467	0,226	-5,436	919	0,000	-0,42165	0,07756
	Varyansların farklı olması			-5,472	839,041	0,000	-0,42165	0,07706
Çevresel ve sosyal baskı	Varyansların eşit olması	1,218	0,270	-2,627	919	0,009	-0,22034	0,08387
	Varyansların farklı olması			-2,647	841,912	0,008	-0,22034	0,08324
Kişisel karamsarlık	Varyansların eşit olması	3,100	0,079	-4,486	919	0,000	-0,34794	0,07756

ve özgüven eksikliği	Varyansların farklı olması			-4,530	847,866	0,000	-0,34794	0,07681
Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği	Varyansların eşit olması	4,904	0,027	-4,033	919	0,000	-0,29350	0,07277
	Varyansların farklı olması			-4,084	855,041	0,000	-0,29350	0,07187

Tablo 3.43. incelendiğinde, ortalamaların eşitliğine ilişkin bağımsız t testi p değerleri 0.05'in üzerinde olduğu için ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutlarının varyansların eşitliği satırındaki ortalamaların eşitliğine ilişkin bağımsız iki örneklem t testi p değerine bakılmıştır. Bu değerleri 0,05'den küçük olması nedeniyle ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliğinin medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu gösterdiği tespit edilmiştir. Ortalamaların eşitliğine ilişkin bağımsız iki örneklem t testi p değerleri 0.05'in altında olduğu için niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutunun varyansların farklılığı satırındaki ortalamaların eşitliğine ilişkin bağımsız iki örneklem t testi p değerine bakılmıştır. Bu değer 0,05'den küçük olması nedeniyle niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliğinin medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda H_{11} hipotezi desteklenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hizmet ve sanayi sektöründeki teknolojik gelişmeler nedeniyle işsizlik kavramı daha fazla ön plana çıkmaktadır. Artan nüfus, nitelikli iş gücü ve iş bulma zorlukları öğrencilerin işsizlik kaygısındaki artışın fazla olmasına neden olmaktadır. Bu durum girişimcilik önemini ortaya çıkarmıştır. Ekonominin gelişmesi, kalkınmanın sağlanması ve istihdamın artmasında önemli yere sahip olan girişimcilik kavramı, dünyada olduğu gibi Türkiye’de de gelişim göstermektedir. Girişimciliğin gelişmesi ile birlikte, işsizlik kaygısını azaltmak için girişimciliğe yönelik değişkenlerin önemi giderek artmaktadır. Son zamanlarda daha fazla olan işsizlik kaygısı, öğrencilerin de girişimcilik eğilimine bakış açısını etkilemektedir. Girişimcilik eğilimi araştırmacılarında ilgi odağı haline gelmiştir.

Bu çalışmada Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim görmekte olan öğrencilerin girişimcilik eğilimini etkileyen değişkenler incelenmiştir. Bu bağlamda, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sisteminde öğrenim gören öğrencilerin işsizlik kaygısı ile planlanmış davranışlar teorisi değişkenleri olan kişisel tutum, davranışsal inançlar, subjektif normlar, normatif inançlar, algılanan davranışsal kontrol ve kontrol inancının son zamanlarda daha fazla ilgi odağı haline gelen girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Ayrıca işsizlik kaygısının, öğrencilerin demografik özellikleri olan işte çalışma, iş deneyimi, cinsiyet, yaş, gelir ve medeni durum gibi değişkenlere farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, çalışmaya katılanların %61,9’u bir işte çalışmakta olup, %38,1’i herhangi bir işte çalışmamaktadır. Katılımcıların büyük bir oranının bir işte çalıştığı görülmüştür. İş deneyimleri incelendiğinde, en yüksek oranın %34,3 ile 2 yılın altında deneyime sahip katılımcılar olduğu, ikinci sırada ise %27,7 ile 10 yıl ve üzeri deneyime sahip katılımcıların olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında %62,9 ile erkeklerin ağırlıklı olduğu görülmüştür. Yaş dağılımına bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun %37,5 ile 18-26 yaş ve %33,4 ile 27-35 yaş olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılanların gelir dağılımları incelendiğinde, en yüksek orana sahip olan gelir grubu %32,5 ile 1000 tl ve altında gelire sahip olanlar olup bu grubu %25,7 ile 40001 tl ve üzeri gelire sahip olanlar ile %21,7 ile 20001-30000 tl gelir sahip olan grup izlemektedir. Cevaplayıcıların medeni durumlarına bakıldığında, %58,5 ile bekarların, %41,5 ile evlilerden daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Sınıf dağılımlarına göre %34,1 ile 2. Sınıf %26,6 ile 1. Sınıf ve 26,0 ile 4. Sınıf olarak tespit edilmiştir.

Regresyon analizi sonuçları incelendiğinde, davranışsal inançlar ile kişisel tutum arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Davranışsal inançlar kişisel tutum değişkeninin %66,8'ini açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle davranışsal inançlar değişkeni, bağımlı değişken olan kişisel tutum değişkenine ait varyansı %66,8 oranında açıkladığı görülmektedir. Normatif inançlar değişkeni, subjektif normlar değişkeninin %49,5'ünü açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle normatif inançlar, bağımlı değişken olan subjektif normlar değişkenine ait varyansı %49,5 oranında açıkladığı görülmektedir. Kontrol inancı değişkenine ait direnç ve güç alt boyutları, algılanan davranışsal kontrol değişkeninin %61,7'sini açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle kontrol inancı değişkenine ait direnç ve güç alt boyutları, bağımlı değişken olan algılanan davranışsal kontrol değişkenine ait varyansı %61,7 oranında açıkladığı görülmektedir. Alt boyutların Beta değerleri incelendiğinde direnç alt boyutunun, güç alt boyutuna oranla algılanan davranışsal kontrol üzerindeki etkisinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Kişisel tutum değişkeni, girişimcilik eğilimi değişkeninin %73,4'ünü açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle kişisel tutum, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenine ait varyansı %73,4 oranında açıkladığı görülmektedir. Subjektif normlar değişkeni, girişimcilik eğilimi değişkeninin %40,6'sını açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle kişisel tutum, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenine ait varyansı %40,6 oranında açıkladığı görülmektedir. Algılanan davranışsal kontrol değişkeni, girişimcilik eğilimi değişkeninin %67,6'sını açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle algılanan davranışsal kontrol, bağımlı değişken olan girişimcilik eğilimi değişkenine ait varyansı %67,6 oranında açıkladığı görülmektedir. İşsizlik kaygısı değişkenine ait ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutları, girişimcilik eğilimi değişkeninin %6,7'sini açıklamaktadır. Diğer bir ifadeyle bağımlı değişken olan işsizlik kaygısı değişkenine ait ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutları, girişimcilik eğilimi değişkenine ait varyansı %6,7 oranında açıkladığı görülmektedir. Alt boyutların Beta değerleri incelendiğinde ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutunun, çevresel ve sosyal baskı ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutlarına oranla girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

İşsizlik kaygısının alt boyutları olan ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği ve niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliğinin, cevaplayıcıların iş deneyimi ve gelir durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığını tespit etmek için ANOVA testi uygulanmıştır. ANOVA testinin sonucuna göre, ekonomideki istihdam zorlukları, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutlarının iş deneyimine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Scheffe testi sonucunda ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutu bakımından 0-2 yıl iş deneyimine sahip olan cevaplayıcılarla, 10 yıl ve üzeri deneyime sahip cevaplayıcılar ve kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutuna göre 0-2 yıl iş deneyimine sahip olan cevaplayıcılarla, 10 yıl ve üzeri deneyime sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Games- Howell testi sonucunda ise, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutuna göre ise 0-2 yıl iş deneyimine sahip olan cevaplayıcılarla, 10 yıl ve üzeri deneyime sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ekonomideki istihdam zorlukları, çevresel ve sosyal baskı, kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği, niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutlarının gelire göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Scheffe testi sonucunda çevresel ve sosyal baskı alt boyutu bakımından 0-1000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 3001-4000 tl ve 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Games- Howell testi sonucunda, ekonomideki istihdam zorlukları alt boyutu bakımından 0-1000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 2001-3000 tl, 3001-4000 tl ve 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ayrıca 1001-2000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında ve 2001-3000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında da istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutuna göre, 0-1000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 3001-4000 tl ve 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ayrıca 1001-2000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 3001-4000 tl, 4001 tl ve üzeri gelire sahip olan cevaplayıcılar ve 2001-3000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla 4001 tl ve üzeri gelire sahip olan cevaplayıcılar arasında da istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği alt boyutuna göre, 0-1000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla, 4001 tl ve üzeri gelire sahip cevaplayıcılar arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ayrıca 1001-2000 tl gelire sahip olan

cevaplayıcılarla, 4001 tl ve üzeri gelire sahip olan cevaplayıcılar ve 2001-3000 tl gelire sahip olan cevaplayıcılarla da 4001 tl ve üzeri gelire sahip olan cevaplayıcılar arasında da istatistiksel anlamlı bir fark bulunmaktadır.

Sonuç olarak, araştırmanın işsizlik kaygısının ilk alt boyutu olan ekonomideki istihdam zorlukları girişimcilik eğilimini diğer alt boyutlara oranla daha fazla etkilemektedir. Ekonomideki istihdam zorlukları arttıkça girişimcilik eğilimi artış göstermektedir. Bu nedenle özellikle günümüzde yaşanan istihdam zorluklarının giderilebilmesi için öğrencilere girişim eğilimini daha da arttırabilecek kredi, hibe gibi devlet destekleri ve girişimcilik yönlü üniversite içi eğitimler vermek olumlu sonuçlar doğurabilir. Ekonomideki istihdam zorluklarından sonra, girişimcilik eğilimini en fazla etkileyen ikinci alt boyut çevresel ve sosyal baskı olarak belirlenmiştir. Kişisel karamsarlık ve özgüven eksikliği alt boyutunun girişimcilik eğilimini negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin özgüven eksikliği ve karamsarlık düzeyleri arttıkça girişimcilik eğilimlerinin azaldığı görülmüştür. Bu yüzden girişimcilik eğilimlerini arttırmak için özgüven düzeylerini destekleyici çabalar gösterilebilir. Bu çalışmada, bir diğer alt boyut olan niteliksel olarak bilgi ve beceri eksikliği ile girişimcilik eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

KAYNAKÇA

- Acuner, T., Nas, T. İ., Şahin, K., Okan, T. ve Birincioğlu, N. (2017). *İşletme*. (2. Baskı). İstanbul: Beta Yayınevi.
- Ajzen, I. and Fishbein, M. (1980). Understanding attitudes and predicting social behavior. *J. Exp. Soc. Psychol.*, 22, 453–474.
- Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A Theory of planned behavior. J. Kuhl and J. Beckmann (Eds), In *Action Control: From Cognition To Behavior* (p. 11–39). New York: Springer-Verlag.
- Ajzen, I. (1991). Theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.
- Ajzen, I. (2006). Constructing a theory of planned behaviour questionnaire: Conceptual and methodological consideration.
<http://www.people.umass.edu/aizen/pdf/tpb.measurement.pdf>
- Akpınar, S. (2009). *Girişimciliğin Temel Bilgileri*, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Alaybeyoğlu Küçük, K. (2014). *Kişilik özelliklerinin girişimcilik davranışına etkisi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Albert, D., Aschenbrenner, K.M. and Schmalhofer, F. (1989). Cognitive choice processes and the attitude-behavior relation Upmeyer A. (eds), In *Attitudes and Behavioral Decisions* (p.61-99). New York: Springer Series in Social Psychology.
- Anık, M. ve Özkan, A. (2016). Türkiye'de gençlik ve üniversite ilişkisi: Yapısal sorunlar ve somut öneriler. *İş, Güç: The Journal Of Industrial Relations And Human Resources*, 18 (2), 176-193.
- Arslan, A. Y. (30.05.2015). Eyvah Mezun Olacağız! *Aksiyon Haftalık Haber Dergisi*, Http://Www.Aksiyon.Com.Tr/Dosyalar/Eyvah-Mezun-Olacagiz_508351.
- Arslantaş, C. C. (2001). Girişimcilikte yaratıcılık ve yenilikçilik. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 12 (38), 17-23.
- Atabay, İ. ve Alamur B. (2016). İşletme ve muhasebe eğitimi alan meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin demografik değişkenlere göre incelenmesi. Global Business Research Congress. 2. İstanbul.

- Autio, E., Keely, R.H., Kolfsten, M., Parker, G.G.C., and Hay, M. (2001). Entrepreneurial intent among students in scandinavia and in the Usa. *Enterprise And Innovation Management Studies*, 2 (2), 145-160.
- Avşar M. (2007). *Yüksek öğretimde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması: Çukurova Üniversitesinde bir uygulama*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Balakrishnan, R. (1999). *Unemployment and growth dynamics: theory and OECD evidence*. United Kingdom: London School of Economics and Political Science.
- Baştuğ, G. (2009). Bayan voleybolcuların müsabaka dönemi kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11 (3), 15-20.
- Baymur, F. (1990). *Genel Psikoloji*, İstanbul: İnkilap Yayınları.
- Bayarçelik, E. B. (2018). Sosyal girişimcilikte sosyal medyanın önemi. H. Yıldız. (Editör), *Sosyal medyanın iş yaşamındaki yeri içinde* (s.425-449). İstanbul: Beta Yayınları.
- Bauer, G P. (1980). *Effect of state and trait anxiety and prestige of model on imitation*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Oklohama: Oklohama State University. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.2466/pr0.1983.52.2.375>
- Beck, A. T. ve Emery G. (2006). *Anksiyete Bozuklukları ve Fobiler* (Çev: Veysel Öztürk). İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Biçerli, M. K. (2004). *İşsizlikle mücadelede aktif istihdam politikaları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Biçerli, M. K. (2007). *Çalışma ekonomisi*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Biçerli, K. (2009). *Çalışma ekonomisi*. (5. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Biçerli, M. K. (2014). *Çalışma ekonomisi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Boldureanu, G., Ionescu, A. M., Bercu, A.M., Bedrule-Grigoruta M. V. and Boldureanu D. (2020). Entrepreneurship education through successful entrepreneurial models in higher education institutions. *Sustainability*, 12, 1267.
- Boone, L. and Kurtz, D. L. (2016). *Çağdaş işletme* (Çev. G. Gümüştakin). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bozkurt, Çetinkaya Ö. (2011). *Dünyada ve Türkiye’de girişimcilik eğitimi: başarılı girişimciler ve öğretim üyelerinden öneriler*. (1.Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

- Bozkurt, Çetinkaya, Ö. (2014). Planlanmış Davranışlar Teorisi çerçevesinde öğrencilerin girişimci olma niyetlerinin incelenmesi. *Journal of Economic Research*, 3 (1).
- Bozkurt Ö., ve Erdurur K. (2013). Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: Potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8 (2), 58.
- Börü, D. (2006). *Girişimcilik eğilimi: Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayın No:733 Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayın No:21.
- Budak, S. (2001). *Psikoloji sözlüğü*. (1. Basım). İstanbul: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Burkovik, Y. (2010). *Kaygılanacak ne var? Kaygılar ve çözümleri*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Blair, L. (2010). Kendim yaparım uyku bozukluğu, kaygı, olumsuz düşünce ve stresle baş etme yolları (Çev: C. Aral). Ankara: Arkadaş Yayınları.
- Bridge S. (1993). *Understanding enterprise: Entrepreneurship and small business*. UK: Palgrave MacMillan.
- Brouwer, M. T. (2002). Weber, Schumpeter and Knight on entrepreneurship and economic development. *Journal of Evolutionary Economics*, 12 (1-2), 83-105.
- Bruehl, A. L. (2009). *General anxiety and academic indicators as predictors of test anxiety in adolescents*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Florida: University of Florida.
- Canbaz, S., Sünter, A. T., Aker, S. ve Pekgen, Y. (2007). Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeyi ve etkileyen faktörler. *Genel Tıp Dergisi*, 17 (1), 15-19.
- Cooper, A. C., Woo C. and Dunkelberg W. (1988). Entrepreneurs' perceived chances for success, *Journal of Business Venturing*, 3, 97-108.
- Cüceloğlu, D. (1993). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çelik E. (2012). Türkiye'de illerin bitkisel üretiminin faktör analizi ile incelenmesi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 22 (2), 71.
- Çelik, A., İnce, M. ve Bozyiğit, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetlerini etkileyen ailesel faktörleri belirlemeye yönelik bir çalışma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 113-124.

- Çetinoğlu T. ve Büber R. (2012). Ostim Organize Sanayi Bölgesinde girişimcilik açısından kültür ve kişilik özelliklerinin analizine yönelik bir alan araştırması, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33, 199.
- Çevik, A. (1993). II. Anksiyete Bozuklukları Sempozyumu Bilim Çalışmaları, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Basımevi'den Aktaran A.N. Tekin (2015). *Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Coulter, M. (2000). *Entrepreneurship In Action*. Pearson Education. New Jersey.
- Çondur, F. ve Bölükbaş, M. (2014). Türkiye'de işgücü piyasası ve genç işsizlik-büyüme ilişkisi üzerine bir inceleme. *Amme İdaresi Dergisi*, 47 (2), 77-93.
- Dean, M., Raats, M.M. and Shepherd, R. (2008), Moral concerns and consumer choice of fresh and processed organic foods. *Journal of Applied Social Psychology*, 38 (8), 2088-2107.
- Demirci, İ. (2018). *Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik eğilimi: Iğdır Üniversitesi örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Iğdır: Iğdır Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, E.T. ve Dikici M. (2004). Kültürün Girişimciliğe Etkileri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*. 2.
- Deveci, S. E., Çalmaz, A. ve Açık, Y. (2012). Doğu Anadolu'da yeni açılan bir üniversitenin öğrencilerinde kaygı düzeylerinin sağlık, sosyal ve demografik faktörler ile ilişkisi. *Dicle Tıp Dergisi*, 39 (2), 189-196.
- Dodd, D. J. (1987). *An Investigation of the relationship between irrational cognitions and anxiety disorders*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Florida: Florida State University.
- Doğan, N. (2013). *Türkiye'de girişimcilik eğilimi: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Döm, S. (2008). *Girişimcilik ve küçük işletme yöneticiliği*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Dursun, S. Ve Aytaç, S. (2009). Üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısı. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28 (1), 71-84.

- Ehtiyar, R., Üngüren, E. (2008). Turizm eğitimi alan öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı seviyeleri ile eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1 (4), 159-181.
- Endler, N. S., Kantor, L. and Parker, J. D. (1994). State-Trait coping, state-trait anxiety and academic performance. *Personality And Individual Differences*, 16 (5), 663-670.
- Endler, N. S. ve Kocovski, N. L. (2001). State and trait anxiety revisited. *Journal Of Anxiety Disorders*, 15 (3), 231-245.
- Erkan, N. (2014). *Dominantlık özelliğinin girişimcilik eğilimine katkısında kendini ayarlama ve cinsiyet rolleri algısının etkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ersoy Kart, M. ve Erdost, H. E. (2008). Unemployment worries among turkish university students. *Social Behavior And Personality: An International Journal*, 36 (2), 275-288.
- Erten, İ. (2002). Plânlanmış davranış teorisi ile uygulamalı öğretim metodu. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 222.
- Fishbein, M. and Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, İntention, And Behavior: An Introduction To Theory And Research*. Reading, MA: Addison-Wesley Pub Co.
- Fitzgerald, S. M. (1997). *The Relationship between anxiety and statistics achievement: a meta-analysis*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Amerika: Toledo Üniversitesi
- Freeman, R B. (1979). Why İs There A Youth Labor Market Problem? : National Bureau Of Economic Research Cambridge, Mass, Working Paper No:365, USA.
- Gontkovičová, B., Mihalčová, B., Pružinský, M. (2015). Youth unemployment– current trend in the labour market?. *Procedia Economics and Finance*, 23, 1680-1685.
- Özkul G. (2008). *Girişimcilik teorileri ve girişimci tipleri: Antalya-Burdur-Isparta illerinde imalat sanayi kobilerindeki girişimciler üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı.
- Görlich, D., Stepanok, I. and Al-Hussami, F. (2013). *Youth Unemployment In Europe And The World: Causes, Consequences And Solutions*. Kiel Policy Brief. Kiel: Kiel Institute for the World Economy.

- Guichard, S. and Rusticelli, E. (2010). *Assessing The Impact Of The Financial Crisis On Structural Unemployment in OECD Countries*. Paris: OECD Economic Department Working Papers, 767.
- Gurney, M. R. (1980). The Effects of unemployment on the psycho-social development of school-leavers. *Journal Of Occupational Psychology*, 53 (3), 205-213.
- Güney, S. ve Çetin A. (2003). Kültürün girişimciliğe etkisi ve Türkiye’de girişimcilik kültürü, *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1).
- Güney S. ve Nurmakhmatuly A. (2007). Kültürün girişimciliğe etkisi: Kazakistan ve Türkiye Üniversite öğrencilerinin girişimci özelliklerinin belirlenmesine yönelik kültürlerarası araştırma, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (18), 71.
- Grebel, T., Pyka A and Hanusch H. (2003). An Evolutionary approach to the theory of entrepreneurship. *Industry And Innovation*. 10 (4), 493- 514.
- Halıcı, E. (2005). Girişimcilik ve teknoparklar: Girişimciliğin eski ve yeni yüzü. [Http://Www.Emo.Org.Tr/Etkinlikler/Egitim/Etkinlik_Bildirileri_Detay.Php?Etkinlikkod=19 &Bilkod=350](http://www.emo.org.tr/Etkinlikler/Egitim/Etkinlik_Bildirileri_Detay.Php?Etkinlikkod=19&Bilkod=350). Erişim Tarihi 12.12.2014.
- Hasbullah, N., Mahajar, A.J., and Salleh, M.I. (2014). Extending the theory of planned behavior: evidence of the arguments its sufficiency. *International Journal Of Humanities And Social Science*, 4 (14), 101-105.
- Hébert, R. F. and Link, A. N. (1989). In Search of the meaning of entrepreneurship. *Small Business Economics*, 1 (1), 39-49.
- Hébert, R. F., Link and A. N. (2007). Historical perspectives on the entrepreneur. *Foundations And Trends In Entrepreneurship*, 2 (4), 261-408.
- Hırsıç, R.D. (1990) Entrepreneurship/Intrapreneurship, *American Psychologist*, 45 (2), 211.
- Hindun (2019). Impact of education level on unemployment rate in Indonesia. *International Journal Of Educational Research Review*, 4 (3), 321-324
- ILO. (1983). Resolution Concerning Statistics Of The Economically Active Population, Employment, Underemployment. Cenava.
- ILO. (2016). World Employment Social Outlook. Cenava.
- ILO. (2020). World Employment Social Outlook. Cenava
https://www.ilo.org/global/research/globalreports/weso/2020/wcms_734455/lang--en/index.htm

- ILO. (2020). World Employment Social Outlook. Cnava.
[https://www.ilo.org/global/publications/books/wcms_737648/lang--
en/index.htm](https://www.ilo.org/global/publications/books/wcms_737648/lang-en/index.htm)
- ILO. (2020). World Employment Social Outlook.Cnava.
[https://www.ilo.org/global/publications/books/wcms_737648/lang--
en/index.htm](https://www.ilo.org/global/publications/books/wcms_737648/lang-en/index.htm)
- İlhan, S. (2003). Sosyo ekonomik bir fenomen olarak girişimciliğin oluşumunu etkileyen başlıca faktörler. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 61-79,
- İlhan, S. (2004). Girişimcilik ve sosyo-ekonomik süreçteki rolü, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 72.
- Erbatu G. (2008). *Kültürel boyutları içerisinde girişimcilik eğilimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Jakopec, A., Krecar, M.I, and Susanj, Z. (2013). Predictors of entrepreneurial intentions of students of economics, *Studia Psychologica*, 55, 4.
- Jang, J. D. (2003). *Relationship between student anxiety and corrective feedback: case of korean college-level efl learners*. Doktoral Thesis. New York: Stateuniversity Of New York.
- Jimeno, J. F. and Rodriguez-Palenzuela, D. (2002). *Youth unemployment in the oecd: demographic shifts, labour market institutions, and macroeconomic shocks*. Germany: European Working Bank.Working Paper Series. 155.
- Johnson, D. (2001). What is innovation and entrepreneurship? lessons for larger organisations. *Industrial And Commercial Training*. 33 (4), 135-140.
- Jones, G. R. (2017). *Örgüt kuramı, örgüt tasarımı ve örgütsel değişim* (Çev. Altın Gülova A., Oral Ataç L. ve Dirik D.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kahya, C. ve İmamoğlu, İ. K. (2015). Ekonomi Okuryazarlığının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 39, 139-156.
- Kalkan A. (2011). Kişisel tutum, öznel norm ve algılanan davranış kontrolünün girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bi uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2 (14), 189-206.
- Kamien, M. I. and Schwartz N. L. (1982). *Market Structure And Innovation*. London, Uk: Cambridge University Press.

- Kara Yadigar, L. (2018). *Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı: Celal Bayar Üniversitesi çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümü öğrencileri üzerine nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karabıyık, İ. (2009). Avantaj ve dezavantajlarıyla genç işsizliğinin değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 298-299.
- Karakaş A. F. (2012). *İşletme ve mühendislik bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğiliminin karşılaştırılması: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Karımı, S., Biemans, H.J.A., Lans, T., Mulder, M., and Chizari, M. (2012). The Impact of entrepreneurship education on students entrepreneurial intentions and opportunity identification perceptions, *Proceeding Of 26th Annual Rent Conference*, Lyon: France.
- Kasalak, M. A. (2014). Bölgesel kalkınma açısından sosyokültürel yapının girişimciliğe etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 249-266.
- Kaya, M. ve Varol, K. (2004). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri: Samsun örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17 (17), 31-63.
- Kegley, C. W, Blanton, S. L. (2015). *World Politics: Trend And Transformation, 2016-2017*. Boston: Cengage Learning.
- Kırcı, B. (2010). *Üniversite son sınıf öğrencilerinde işsizlik kaygısı: psikolojik etmenler açısından bir inceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, Serkan (2016). *İnovasyon ve İnovasyon Yönetimi*. (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kızılgöl, Ö. ve İşgüden B. (2008). Bandırmanın girişimcilik potansiyelinin değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 257-279.
- Kim, K. H-K. (2001). *Perceived levels and sources of anxiety of senior nursing students in the clinical setting*. Doktoral Thesis. Milwaukee: The University Of Wisconsin.

- Kocagöz E. ve Dursun Y. (2010) Algılanan davranışsal kontrol, Ajzen'in teorisinde nasıl konumlanır? alternatif model analizleri, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12 (19),141.
- Koe, W.L., Sa'ari, J.R., Majid, I.A. ve Ismail, K. (2012). Determinants of entrepreneurial intention of millennial generation, *Procedia- Social And Behavioral Sciences*, 40, 197-208.
- Korkmaz, S. (2000). Girişimcilik ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18 (1), 163-169.
- Korkmaz, A. ve Mahiroğulları, A. (2007). *İşsizlikle Mücadelede Emek Piyasası Politikaları Türkiye ve AB Ülkeleri*, Ankara: Ekin Yayınevi.
- Kuhnert, K W. (1985). *A Psychosocial study of unemployment and work values*. Doktoral Thesis. Kansas: Kansas State University.
- Kumaş, H. (2001). *İşsizliğin psiko-sosyal boyutu ve çalışma yaşamına ilişkin değerler üzerindeki etkileri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kuratko, D. F. and Hodgetts, R. M. (1998). *Entrepreneurship: A Contemporary Approach*. (4. Baskı). Philadelphia: The Dryden Press.
- Kusmintarti, A., Thoyip, A., Maskie, G. and Ashar, K. (2016). Entrepreneurial characteristics as a mediation of entrepreneurial education influence on entrepreneurial intention. *Journal Of Entrepreneurship Education*, 19 (1), 24-37.
- Lee, Sang. M. and Peterson, Suzanne. J. (2000). Culture, entrepreneurial orientation and global competitiveness. *Journal Of World Business*. 35 (4), 401-416.
- Lee, S., Lim, S. And Pathank, R., (2006). Influences on students' attitudes toward entrepreneurship: A multi-country study. *International Entrepreneurship Management Journal*, 2, 351-366.
- Lei, C. (2011). Technology can help drive job growth. *Research Reports: American Institute For Economic Research*, 78 (12), 4-4.
- Linan, F., and Rodriguez, J.C. (2004). Entrepreneurial attitudes of Andalusian University students, *44. Ersa Conference*. Porto (Portugal).
- Liñán, F., Chen, Y.W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions *entrepreneurship theory and practice*. Baylor University. 1042- 2587.

- Lordoğlu, K. ve Özkaplan, N. (2007). *Çalışma İktisadı*. İstanbul: Der Yayınları.
- Loureiro, E. M., Severo, M., Bettencourt, P. And Ferreira, M. A. (2011). Attitudes And Anxiety Levels Of Medical Students Towards The Acquisition Of Competencies In Communication Skills. *Patient Education And Counseling*, 85 (3), 272-277.
- Lök, S., İnce, A. ve Lök, N. (2008). Beden eğitimi spor yüksekokulu özel yetenek sınavına girecek adayların kaygı durumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 122.
- Lundberg, M. and Matthev, H. (2016). Global Youth Development Index And Report. London: Common Wealth Secretariat.
- Kahraman Y., Mutlu M.K. ve Arslan S. (2011). Girişimciliğin Oluşumu ve Kültürle İlişkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İibf Dergisi*, 16 (3), 351.
- Maes J., Leroy H. and Sels L. (2014). Gender differences in entrepreneurial intentions: a tpb multi-group analysis at factor and indicator level. *European Management Journal*. 32. 784–794.
- Mahmoud, J. S. R. (2011). The Relationship of anxiety, coping, thinking style, life satisfaction, social support, and selected demographics among young adult college students. Doktoral Thesis. Kentucky: The University Of Kentucky.
- Marangoz, M. (2016). *Girişimcilik*. (3. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.
- Marangoz M. (2016). *Girişimcilikte Güncel Konular ve Uygulamalar*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Mcclelland, D.C. (1987). *Human Motivation*. New York: Cambridge University Press.
- Mhango, M. W. (2006). Assessing entrepreneurial career intentions of family and consumer sciences students in higher education: a model testing approach, Iowa State University, *A Dissertation Submitted to the Graduate Faculty in Partial Fullment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy*, Doctorate Dissertation, 2006, 24.
- Mirze, Kadri. (2014). *İşletme*. (4. Baskı). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Mokhtar, R. and Zainuddin, Y. (2012). Entrepreneurial Intention Of Engineering Students In Malaysian Polytechnics Institutions: A Theory Of Planned Behavior Approached, 4.
- Morgan, C. T. (2005). *Psikolojiye Giriş*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.

- Mouhammed, A. H. (2011). Veblen's theory of unemployment and public policies, *International Research Journal Of Finance & Economics*, 70, 217-226.
- Mueller, S. L. and Thomas, A. S. (2001). Culture And Entrepreneurial Potential: A Nine Country Study Of Locus Of Control And Innovativeness, *Journal Of Business Venturing*, Miami, 16, 1.
- Murat, S ve Sahin, L. (2011). Nedenleri ve sonuçları bakımından gençler arasında yaygınlaşan işsizlik, *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 44, 1-48.
- Müftüoğlu, T. (1991). *Türkiye'de küçük ve orta ölçekli işletmeler: sorunlar ve öneriler*. Ankara: Sevinç Yayınevi.
- Naman, J. L. and Slevin D. P. (1993). Entrepreneurship and the concept of fit: a model and empirical tests. *Strategic Management Journal*, 14 (2), 137- 153.
- Neisser, N. P. (1942). Permanent technological unemployment, *American Economic Review*, 32 (1), 50-71.
- Nicholls, A. (2006). *Social Entrepreneurship: New Models Of Sustainable Social Change*. New York: Oxford University Press.
- Norris M. and Lecavalier L. (2010). Evaluating The Use Of Exploratory Factor Analysis İn Developmental Diasability Psychological Research, *Journal Of Autism And Developmental Disorders*, 40 (20), 8.
- Obschonka, M., Silbereisen, R.K., and Schmitt-Rodermund, E. (2010). Entrepreneurial intention a developemental outcome, *Journal of Vocational Behavior*, 77, 63-72.
- O'higgins, N. (1997). The Challenge of youth unemployment. *International Social Security Review*. 50(4), 63-93.
- O'neal, P.W. (2007). *Motivation of Health Behavior*. New York: Nova Publishers.
- Ömer Aytaç (2006). Girişimcilik: Sosyo-kültürel bir perspektif, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 155.
- Öner, N. and Compte A. L. (1983). *Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı*. (1. Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.
- Örücü, E. (2013). *Modern İşletmecilik*. (9. Baskı). Bursa: Dora Yayıncılık.
- Özer K. (2011). *Kaygı-Sinanma Duygusuyla Baş Edebilme*. (5. Baskı). İstanbul: Sitem Yayıncılık.
- Özden, K., Timurlenk M. S ve Başar S. (2009). Girişimcilik eğilimi: Kırgızistan- Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Eastern Mediterranean University Fbe Journal*, 11/12 (3).

- Özdemir S., Ersöz, H. Y. ve Sarıoğlu, İ. (2006). *İşsizlik Sorununun Çözümünde Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Desteklenmesi*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Özdemir A. A. (2010). Sosyal Girişimcilik Niyeti ve Girişimcilik-Davranış İlişkisi. S. Besler (Editör), *Sosyal Girişimcilik içinde*, İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Özen Kutanis R. ve Hancı A. (2004). Kadın Girişimcilerin Kişisel Özgürlük Algılamaları, *3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
- Özguven İ. E. (2007). *Psikolojik Testler*. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Özusta Ş. (1995). Çocuklar için durumluk-sürekli kaygı envanteri uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10 (34), 34-36.
- Patır, S. (2009). Faktör analizi ile öğretim üyesi değerlendirme çalışması, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23 (4).
- Pinchot, G. and Pellman, R. (1985). *Intrapreneuring: Why You Don't Have To Leave The Corporation To Become As Entrepreneur*. Scranton: Harper Collins.
- Polat, E. K. (2015). *Yüksek öğrenim mezunlarında işsizliğin psikolojik sonuçları ve iş arama davranışlarına etkisi: Çanakkale ili örneği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Rathnayake, S. (2016). Depression, Anxiety And Stress Among Undergraduate Nursing Students In A Public University In Sri Lanka. *International Journal*, 9 (3), 1020-1032.
- Rençber M. (2019). *Lisans ve Önlisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ve etik değerlere bakış açısı: Trakya üniversitesi örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ries, E. (2014). *Yalın Yeni Girişim*. (Çev: E. Elgin) İstanbul: Özyeğin Üniversitesi Yayınları.
- Robledo J.L.R., Aran, M.V., Martin Sanchez, V., and Molina M.A.R. (2015). The moderating role of gender on entrepreneurial intentions: a tpb perspective, *Intangible Capital*, 11 (1), 92-117.
- Robinson Peter B., Stimpson David V., Huefner Jonathan C. and Hunt Keith H. (1991). An Attitude approach to the prediction of entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory And Practice*, 15, 13-31.

- Roolah, T. (2006). The Company's involvement in international networks as an entrepreneurial decision. *Baltic Journal of Management*. 1 (1), 102-115.
- Salecl, R. (2014). *Kaygı Üzerine*. (Çev.B.E. Aksoy). İstanbul: Metis Yayınları.
- Saylık A. (2019). Hofstede'nin kültür boyutları ölçeğinin türkçeye uyarlanması; Geçerlik ve güvenirlik çalışması, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. 8 (3), 1860-1881.
- Sennett, R. (2011). *Yeni Kapitalizm Kültürü*. (2. Baskı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sezer Akgün S. (2019). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sipahi B., Yurtkoru E. S. ve Çinko M. (2008). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Scarborough, N. (2014). *Girişimciliğin ve Küçük İşletme Yönetiminin Temelleri*. (Çev. G. Sart). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Schwarz, E.J., Wdowiak, M.A., Almer-Jarz, D.A. and Breitenecker, R. J. (2009). The effects of attitudes and perceived environment conditions on students' entrepreneurial intent, *Education + Training*, 51 (4), 272-291.
- Shane, S, and Venkataraman, S. (2000). The Promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy Of Management Review*, 25 (1), 217-226.
- Shane, S. A. (2007). *Economic Development Through Entrepreneurship: Government, University and Business Linkages*. Usa: Edward Elgar Publishing.
- Shapiro A. and Sokol L. (1982). The Social dimensions of entrepreneurship. *Encyclopedia Of Entrepreneurship*. 72-90.
- Shook, C.L., and Bratianu, C. (2010). Entrepreneurial intent in a transactional economy an application of the theory of planned behavior to Romanian students, *International Entrepreneurship Management Journal*, 6, 231-347.
- Smith, R. and Zoega, G. (2007). Global unemployment shocks. *Economics Letters*, 94 (3), 433-438.
- Stevenson, H. H. and Jarillo, J. C. (2007). A Paradigm of entrepreneurship: Entrepreneurial management. *Entrepreneurship*, 11, 17-27.
- Şahin, Ş. (2008). *Beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik ve yaşam doyumu düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Şahin, I. ve Fırat, N. Ş. (2009). The Problems of university students. *Education Sciences*, 4 (4), 1435-1449.
- Taş A. (2016). *Girişimcilik eğitimi ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkinin parametrik tekniklerle analizi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tayfun, A. N. T ve Korkmaz, A. (2016). Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (17), 534-558.
- TDK, [Http://Www.Tdk.Gov.Tr/Index.Php?Option=Com_Gts&Arama=Gts&Guid=Tdk](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=tdk). Gt S.591cbd97ef5006.65955675.
- Tekeli, S., Canbey Özgüler, V., Özdemir, M. Ç.ve Biçerli, M. K. (2012). *İstihdam ve İşsizlik*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Tekin A. N. (2015). *Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel üniversitesi öğrencileri üzerinde bir çalışma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Timuroğlu, M.K. ve Çakır, S. (2014). Girişimcilerin yeni bir girişim yapma niyetlerinin risk alma eğilimi ile ilişkisi, *Journal of Economics and Administrative Sciences*, 16, 2.
- Tokol, A. (2000). *Sosyal Politika*. Bursa: Vipaş Yayıncılık.
- Tokol, A. ve Alper, Y. (2014). *Sosyal Politika*. Bursa: Dora Yayınları.
- Tokol, A. ve Alper, Y. (2015). *Sosyal Politika*. Bursa: Dora Yayıncılık
- Törüner, M. ve Lordoğlu, Kuvvet (1991). *Çalışma Ekonomisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- TÜİK. (2019). Hane Halkı İşgücü Araştırması 2019 Sonuçları [.https://Biruni.Tuik.Gov.Tr/Medas/?Kn=72&Locale=Tr](https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=72&locale=tr)
- TÜİK (2020). Hane Halkı İşgücü Araştırması Sonuçları [https://Biruni.Tuik.Gov.Tr/Medas/?Kn=72&Locale=Tr](https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=72&locale=tr)
- TÜİK İstihdam Oranı. [https://Biruni.Tuik.Gov.Tr/Medas/?Kn=102&Locale=Tr](https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=102&locale=tr)
- TÜİK İstihdam Oranı. [https://Biruni.Tuik.Gov.Tr/Medas/?Kn=102&Locale=Tr](https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=102&locale=tr)
- Thompson, J. L. (1999). A Strategic perspective of entrepreneurship. *International Journal Of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 5 (6), 279-296.
- Uluatam, Ö. (1998). *Makro İktisat*. 9. Baskı, Ankara: Savaş Yayınları.

- Uluçınar Türkel, A. (1992). *İşletme yöneticilerinin davranışlarına yön veren hâkim kişilik faktörleri ile yönetsel davranış arasındaki ilişkiler ve uygulama*. (1992). İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınevi'den aktaran: Ö. Bozkurt (2007). Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1 (2), s. 98.
- Uyanık, Y. (2008). Neoliberal Küreselleşme Sürecinde İşgücü Piyasaları. *Iktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 (2), 1-16.
- Ünsal, E. M. (2011). *Makro İktisat*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Van Gelderen, M., Brand, M., Van Praag, M., Bodewes, W., Poutsma, E. and Van Gils, A. (2008). Explaining entrepreneurial intentions by means of the theory of planned behavior, *Career Development International*, 13 (6), 538- 559.
- Voltan Acar N. ve Bilge F. (1993). Psikodramanın üniversite öğrencilerinin psikolojik beklentileri üzerindeki etkisi, *II. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bilimsel Çalışmaları Kitabı*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi. s.75.
- Wahed, W. Y. A ve Hassan, S. K. (2016). Prevalence and associated factors of stress, Anxiety And Depression Among Medical Fayoum University Students. *Alexandria Journal of Medicine*, 53, 77-84.
- Wang, C. K. and Wong, P. K. (2004). Entrepreneurial interest of university students in singapore. *Technovation*, 24 (2), 163-172.
- Wei-Ta F., Eric Ng, Ching-Ming W. and Ming-Lin H., (2017). Normative beliefs, attitudes, and social norms: People reduce waste as an index of social relationships when spending leisure time, *Sustainability*, 9.
- Wicker, A.V. (1969). Attitudes Versus Action: The Relationship of verbal and overt behavioral responses to attitudes objects, *Journal Of Social Issues*, 25, 41-78.
- Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedi Ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 46 (Özel Sayı), 74-85.
- Yavuz, A. (2010). *İşgücü, İstihdam ve Kriz Olgusu*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Yazıcı, E. ve Akkutay Ü. (2001). Üniversite gençliğinin sosyo-kültürel profili: Gazi Üniversitesi örneği. *Gazi Üniversitesi Yayınları*, 121.

- Yılmaz, İ. A., Dursun, S., Güzeler, E. G. ve Pektaş, K. (2014). Üniversite öğrencilerinin kaygı düzeyinin belirlenmesi: Bir örnek çalışma. *Ejovoc: Electronic Journal Of Vocational Colleges*, 4 (4), 16-26.
- Yurdakul, T. (2006). *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi uygulamalı sanatlar eğitimi bilim dalı seramik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin işsizlik kaygıları üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Zaim, S. (1975). *Çalışma Ekonomisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi.
- Zaim, S. (1992). *Çalışma Ekonomisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Zaim, S. (1997). *Çalışma Ekonomisi*. (10. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Zarate, R. (2012). *The Sounds of anxiety: A Quantitative study of music therapy and anxiety*. Doktoral Thesis. USA: Lesley University.
- Zeidner, M. (1998). *Test Anxiety: The State of The Art*. New York: Springer Science and Business Media.
- Zhao, F. (2006). Entrepreneurship and innovation in e-business: An integrative perspective. *Igi Global*. 1-17.
- [Http://Www.Tuik.Gov.Tr/Pretablo.Do?Alt_Id=1007](http://www.tuik.gov.tr/pretablo.do?alt_id=1007)
- [Http://Tuik.Gov.Tr/Pretablo.Do?Alt_Id=1007](http://tuik.gov.tr/pretablo.do?alt_id=1007)

EK-1

ANKET FORMU

Bu anket formu Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yürütülmekte olan 'Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi öğrencilerinin işsizlik kaygısı ve girişimcilik eğilimi ilişkisinin incelenmesi' başlıklı yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır. Sizlerden edinilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Katkılarınız bizim için önemlidir. Şimdiden değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Harun SÖNMEZ
Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
Uzaktan Öğretim Bölümü (Tez Danışmanı)

Filiz ÖLÇER KİMZAN
Anadolu Üniversitesi
Sayısal Yöntemler

KİŞİSEL BİLGİLER

- 1 Şu an bir işte çalışıyor musunuz? () Evet () Hayır
- 2 İş deneyiminiz: () 0-2 yıl () 2-4 yıl () 4-6 yıl () 6-8 yıl () 8-10 yıl
() 10 yıl ve üzeri
- 3 Cinsiyetiniz : () Erkek () Kadın
- 4 Yaşınız :
- 5 Geliriniz : () 0-1000 TL () 1001-2000TL () 2001-3000TL () 3001-4000TL
() 4001 TL ve üzeri
- 6 Medeni Durumunuz : () Evli () Bekâr
- 7 Sınıfınız : () Hazırlık () 1.Sınıf () 2.Sınıf () 3.Sınıf () 4.Sınıf
- 8 Genel Not Ortalamanız :

SORU NO	Lütfen İş Bulma Kaygısına ilişkin aşağıdaki ifadelere katılım düzeyinizi belirtiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Kendimi gelecekte çalışmak istediğim alanla ilgili bilgi ve beceri sahibi olarak göremiyorum.	1	2	3	4	5

2	Türkiye' de eğitimli genç işgücünün işsizlik oranlarının yüksek seyretmesi iş bulma ümidimi kırmaktadır.	1	2	3	4	5
3	Okuduğum bölümle ilgili istihdam olanaklarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5
4	Eğitimim sonrası sanırım bu hayata tutunamayacağım.	1	2	3	4	5
5	Gelecekte iş yaşantımı ve meslek sahibi olmayı bir muamma olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
6	Hayattan beklediğim şeylere kavuşabileceğimi ummuyorum.	1	2	3	4	5
7	Yakın gelecekte bir insan kaynağı olarak, önümü göremiyorum.	1	2	3	4	5
8	Yapmak istediğim meslekte işgücü ihtiyacının azalması beni korkutuyor.	1	2	3	4	5
9	Türkiye' de mezun olacağım bölümle ilgili iş olanakları kısıtlıdır.	1	2	3	4	5
10	Yakın arkadaşlarımla işsizlik kaygıları bana da işsiz kalabileceğimi düşündürmektedir.	1	2	3	4	5
11	KPSS, TUS, ALES gibi sınavlar iş ya da işsizlik hayatımın başlangıcıdır.	1	2	3	4	5
12	Ülkemizde istihdam olanaklarının eğitimli gençler için az olması, iş bulamayacağımı düşündürmektedir.	1	2	3	4	5
13	Şimdiki hayatıma oranla, istikbalde daha mutlu olacağımı umuyorum.	1	2	3	4	5
14	Aldığım eğitim, gelecekteki mesleğim için yetersiz kalabilir.	1	2	3	4	5
15	İleride çalışmak istediğim sektörün gittikçe daraldığını görüyorum.	1	2	3	4	5
16	Yakın çevremün üniversiteyi bitirdikten sonra işsiz kalmaları neden okuduğumu sorgulatmakta, nasılsa iş yok düşüncesiyle okulu bırakmayı düşündürmektedir.	1	2	3	4	5
17	Ailemden yakın gelecekte meslek sahibi olmam için bir baskı görüyorum.	1	2	3	4	5
18	İşsiz kalırsam çevreme karşı itibarımı yitireceğimden ve gittikçe içime kapanmaya başlayacağımdan endişe ederim.	1	2	3	4	5
19	Sağlam bir işim olması için sanırım lisansüstü eğitim almam gerekecek.	1	2	3	4	5
20	Bu gidişle meslek sahibi olabilmem için yeni bir bölüm daha okumam gerekecek.	1	2	3	4	5
21	Kendimi nitelikli bir işgücü olarak göremiyorum.	1	2	3	4	5
22	Aldığım eğitimle ilişkili mesleğin, gelir olarak ihtiyaçlarımı karşılamayacağını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
23	Sahip olduğum nitelikler ve almakta olduğum eğitim, iyi yerlere gelebilmem için yeterli değildir.	1	2	3	4	5
24	Mezun olduktan sonra yakın zamanda iş bulamam benim için bir travmadır.	1	2	3	4	5
25	Yakın çevremün mezun olduktan sonra iş bulamama durumları, bana da gelecekte iş bulamayacağımı düşündürmektedir.	1	2	3	4	5
26	Yakın arkadaşlarımla yaşadığı işsizlik kaygısı, beni de etkilemektedir.	1	2	3	4	5

SORU NO	Lütfen Girişimcilik Eğilimine ilişkin aşağıdaki ifadelere katılım düzeyinizi belirtiniz.	Kesinlikle		Ne Katılıyorum Ne		Kesinlikle	
		Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum
27	Bir gün girişimci olmayı düşünüyorum.	1	2	3	4	5	
28	Kendimi hiçbir zaman girişimci olarak görmüyorum.	1	2	3	4	5	
29	Şimdiye kadar bir işletmenin faaliyete başlaması hakkında çok düşünmedim.	1	2	3	4	5	
30	Fırsat doğduğunda girişimci olacağım.	1	2	3	4	5	
31	Girişimci olmayı çekici buluyorum.	1	2	3	4	5	
32	Girişimci olmak, çoğunlukla olumsuz düşünceler doğurur.	1	2	3	4	5	
33	Girişimciliğin olumlu yönleri, olumsuz yönlerinden fazladır.	1	2	3	4	5	
34	Bir gün girişimci olmayı hayal ediyorum.	1	2	3	4	5	
35	Girişimciler oldukça bağımsızdır.	1	2	3	4	5	
36	Girişimcilik iyi bir yaşam standardı sunar.	1	2	3	4	5	
37	Girişimcilik zorluklarla dolu bir meslektir.	1	2	3	4	5	
38	Girişimci, iş hayatında ve özel yaşamında daha iyi bir denge sağlar.	1	2	3	4	5	
39	Gelecekteki mesleğimde bağımsızlık benim için değerlidir.	1	2	3	4	5	
40	Yeterince para kazanmanın önemli olduğunu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	
41	Mesleğimde birçok yeni zorlukla karşılaşmak isterim.	1	2	3	4	5	
42	İş hayatı ve özel yaşam arasındaki dengeyi önemli buluyorum.	1	2	3	4	5	
43	Girişimci olacağıma dair güvenim tamdır.	1	2	3	4	5	
44	Girişimci olmanın önündeki çoğu engelin üstesinden gelebileceğime inanıyorum.	1	2	3	4	5	
45	Girişimci olmak için yeterli kapasiteye sahip olduğuma inanıyorum.	1	2	3	4	5	
46	Girişimci olmayı makul bir seçenek olarak görüyorum.	1	2	3	4	5	
47	Girişimci, uygulamalı bilgiye (knowhow) sahip olmalıdır.	1	2	3	4	5	
48	Girişimcilik, iyi iş fırsatları gerektirir.	1	2	3	4	5	
49	Bir işletmenin faaliyete başlaması için çok sayıda finansal araç gerekir.	1	2	3	4	5	
50	Girişimcilik için yeterli devlet desteği yoktur.	1	2	3	4	5	
51	Girişimci olmak için gerekli bilgiye (knowhow) sahip olduğumu düşünüyorum.	1	2	3	4	5	
52	İyi iş fırsatlarını belirleyebildiğimi düşünüyorum.	1	2	3	4	5	
53	Finansal araçların eksikliği girişimci olmamı engellemez.	1	2	3	4	5	
54	Devlet desteği girişimcilik kararımı etkilemez.	1	2	3	4	5	
55	Girişimcilik faaliyetine başlamadan önce başkalarının görüşünü alırım.	1	2	3	4	5	
56	Girişimci olup olmamaya karar verirken başkalarının tavsiyelerini dinlerim.	1	2	3	4	5	
57	Çevrem girişimci olma kararım üzerinde önemli bir etkisi vardır.	1	2	3	4	5	
58	Girişimci olmak tamamen benim kararımdır.	1	2	3	4	5	
59	Ailem girişimcilik kariyerine olumlu bakıyor.	1	2	3	4	5	
60	Arkadaşlarım girişimciliği mantıklı bir seçim olarak görüyor.	1	2	3	4	5	
61	Girişimci olmak, eşimle olan ilişkiye yarar sağlamaz.	1	2	3	4	5	